

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

1
ДИНАР
1952

Година
XXIX
БРОЈ 837
13. I 1968.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

— А ТЕТЕ НА ТЕЛЕВИЗИЈИ ОСМЕ-
ХУЈУ СЕ И ШАЛЕ КАД ПЕРУ ВЕШ.

МРВИЦЕ СА ШКОЛСКЕ ТРПЕЗЕ

ЈАДНИ РАКИЋ

На пријемном испиту један ученик је добио за тему: Милан Ракић и његово дело.

Анализирајући Ракићеве песме он је поред осталог написао:

„Милан Ракић у својој песми „Не гази ме стално“ описује битку на Косову пољу и говори о томе како и он воли своју отаџбину.

Мислио је очигледно, на Ракићеву песму „На Газистану“.

Инж. Јован Арсенић,
професор, Београд

ДВЕ ТРУБЕ

Професорка је поставила питање: „Све о уху“. Мој друг одговарао је течно све док није дошао до Еустахијеве трубе. Није знао како се зове тај део уха. Да би му помогла профе-

сорка му је казала: „Труба“. А он као из топа одговори:

— Драгачевска труба.

Љиљана Војиновић
Београд

КРАЉ — ВИНОГРАДАР

Очигледно, тога дана професор историје је био изванредно добре воље. Испитивање је ишло глатко, а и како не би кад је било постављено толико „помоћних“ потпитања. Најзад, дође ред и на нашег друга Невена, иначе алергичног на историју.

— Реци ти мени — поче професор — шта је био Луј XIV?

— Виноградар! — сместа одговори Невен.

Настаде свеопшти смех. — Како то? — упита професор кад се бура нешто стишала.

— Па тако, вукао је лозу од француских краљева — одговори мирно Невен.

Новаковић Емилија,
Шибеник

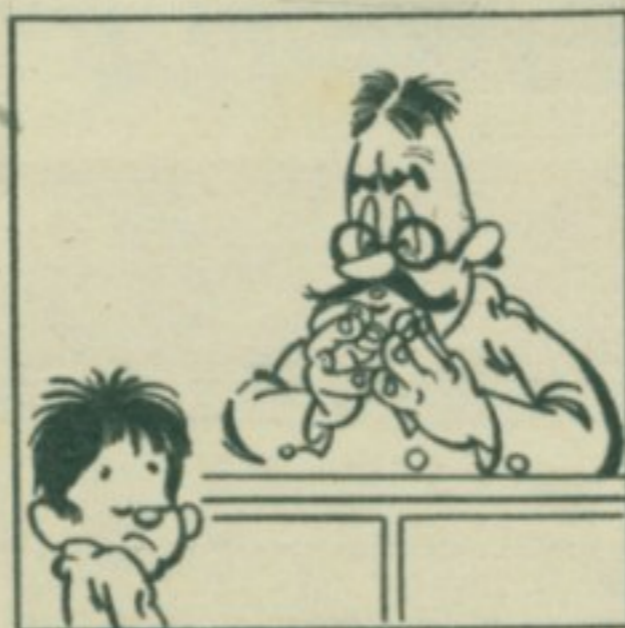
ЛЕ ПАК ЗАМУВЕ

Пошто је обрађена и утврђена нова лекција, професор француског језика нам се обрати:

— Има ли кошта да пита?

На то је један од наших другова из разреда подигао руку. Професор климну главом према њему, а он устаде:

— Друже, професоре, молим вас, да ли бисте хтели да ми преведете један „француски израз“ који сам чуо, а чије значење не знам?

— Врло радо — рече професор.

Тада наш друг изговори: „Ле пак замуве“.

Професор, пошто је био висок, пригну се и окренувши ухо према њаку замоли га да још једном понови. Бак је то учинио не само једном, већ три пута.

За то време ми остали у разреду очекивали смо „ек-

сплозију“, јер смо знали право „значење“.

Професор се чешкао иза уха, шетао разредом погледајући у таваницу, али одговора није било. Тако се завршио час.

Следећег часа, професор поново затражи да му њак изговори израз за који је тражио објашњење и када је овај то учинио, професор га удари по глави дебелим француским речником и узвикну:

— Лепак за муве, невалалче!!! — а ми сви прснусмо у смех.

Момир Новаковић, Шибеник

ЕНГЛЕСКИ И МАТЕМАТИКА

Наставник физике питао је Дејана за оцену. Пошто Дејан није знао да одговори на једно питање наставник најзад рече:

— Дејане, реци ми шта ти уопште знаш?

Дејан као из пушке одговори:

— Помало енглески и де сетохиљадити део математике.

Бисерка Морача,
Приштина

НЕСПОРАЗУМ

Ученици су стојали у реду и припремали се за улазак у кабинет.

Блашко није имао са ким да стане у ред па упита Мошкета:

— Мошке, имаш ли пара?

— Немам ни динара — одговори Мошке.

Слободан Ивковић,
Београд

ГЛОГ

На часу српскохрватског језика наставник је прозвао Ропца и упита га:

— Робац, шта је то слог?

Робац није добро чуо па одговори:

— Глог је жбунаста биљка.

Слободан Ивковић,
Београд

Ripley's Веровали или не!

И КРАЉ И РАЗБОЈНИК

Краљ Филип (1052-1108) који је владао француском 48 година, није желео да своје грађане оптерекује новим порезима и зато је увек кад би му се благајна испразнила организовао разбојничку банду коју је лично водио у свим нападима на путујуће трговце.

МАЈЧИНА ПЕЈИНА

У близини Калмуца (Немачка) има у дну један светлацави зид с пекинским нахитом који подсека на мајку с дететом у наручју.

ДЕТЕЛИНА С 3 ЛИСТА, ДЕТЕЛИНА С 4 ЛИСТА И ДЕТЕЛИНА С 5 ЛИСТОВА — СВЕ НА ИСТОЈ СТАВЉИЦИ, НАЂЕНА ЈЕ У БЛИЗИНИ АЛУБУКВЕРКА, У НОВОМ МЕКСИКУ.

ЈАН ДРИШЕ

(1588-1609) ИЗ ЛАЈДЕНА, ХОЛАНДИЈА, КОЈИ ЈЕ У 7. ГОДИНИ ПОСТАО ДВОРСКИ ПРОПОВЕДНИК ЕНГЛЕСКОГ КРАЉА ЏЕМСА I ЗНАО ЈЕ ХЕБРЕЈСКИ И ГРИКИ КАД ЈЕ ИМАО СВЕГА 5 ГОДИНА.

КАНАРИНАЦ

ХАРИЈА ЧЕМБЕРСА ИЗ МУРСТОУНА (САД) КОЈИ ЈЕ ЖИВЕО 25 ГОДИНА, БИО ЈЕ САХРАЊЕН О ТРОШКУ ОПШТИНЕ А ЊЕГОВОМ ПОГРЕБУ ПРИСУСТВОВАЛИ СУ СВИ ГРАЂАНИ ВАРШИЦЕ.

НАЈВЕЋИ БУЂАЊ НА СВЕТУ

ПРИПАДНИЦИ ПЛЕМЕНА НАГАСА У АСАМУ (ИНДИЈА) ПОКРИВАЈУ ИЗДАВМЕНО СТАБЛО ДРВЕТА КОЖОМ И ТАКО ДОБИЈАЈУ БУЂЕВЕ ДУГАКЕ ТОЛИКО ДА ПО њИМА ИСТОВРЕМЕНО МОЖЕ ДА УДАРА 50 БУЂАРА.

ЧИТАО САМ ЧИТАМ...

Две речи телефоном

Поставили смо им само два питања: коју су књигу највише волели у детињству и шта сад читају.

ДР ТАТОМИР АНБЕЛИЋ, професор Универзитета: Пошто сам рођен у селу и тамо провео прву младост, а то је било за време I светског рата, нисам имао прилике да дођем до неке нарочите литературе. Прва књига која ми је остала у сећању је роман „Браћа Карамазови“ од Достојевског. Па је, можда стога, Достојевски остао мој најомиљенији писац. Волим његове психолошке анализе личности.

Сада читам „Метафоре и алегорije“ од Михаила Петровића-Мике Аласа из најновијег кола Српске књижевне задруге.

ДУШАН КОСТИЋ, књижевник: За лијепу књигу сам се веоао већ одмах послје буквара и читанке. У сјећању ми је најупечатљивије остао роман Данијела Дефоа „Робинсон Крузо“. Одушевљавао сам се за борбу усамљеног човјека на острву изгубљеном у океану — борби његовој са природом и самоћом. Затим ме освојио Жил Верн: његови маштовити романи.

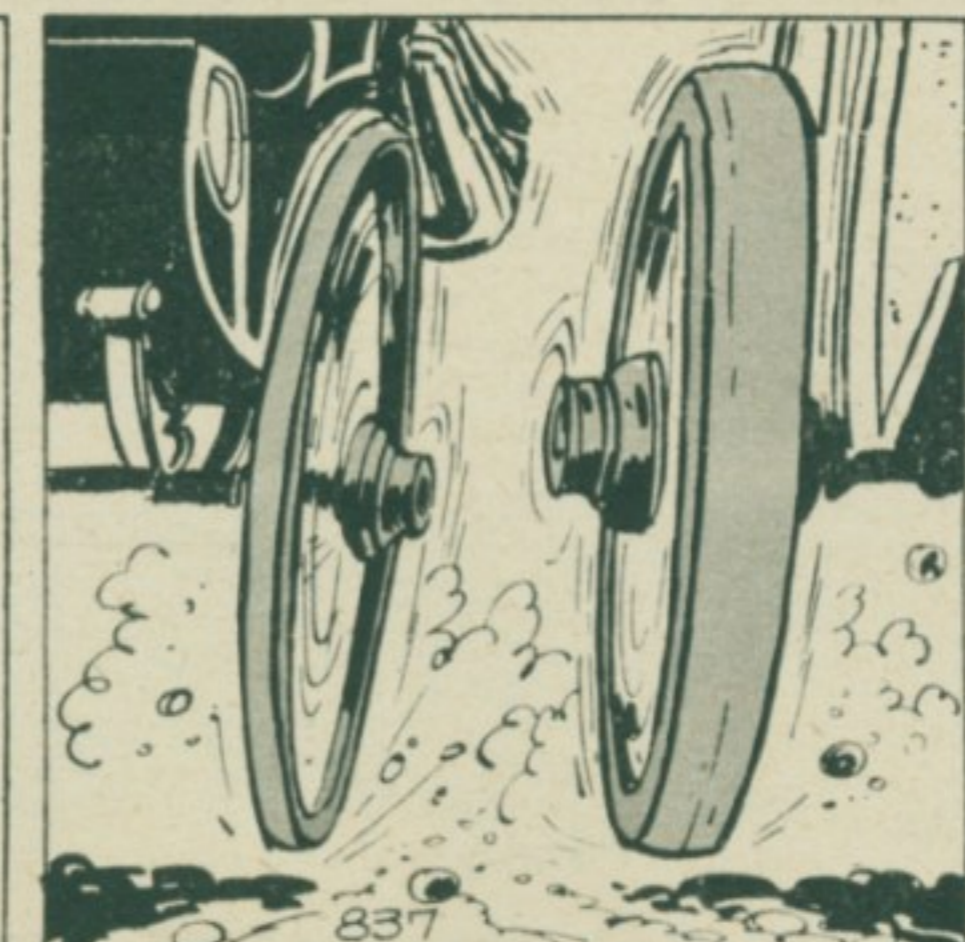
Сада су око мене и чекају да их прочитам неколике књиге наших савремених писаца — Лалића и Црњанског. Лалићеви „Гости“ и „Последње брдо“. Од страних „Доктор Живаго“ Бориса Пастернака. Иначе, редовно стари добри Чехов кога, кад хоћу да се одморим, врло радо читавам.

ТО РАЈЗИНГЕР, познати загребачки карикатуриста, „отац“ Пере, главног лика из хумористичке рубрике „Вјесника“: Као већина мојих пријатеља у Загребу, као дечак од 12 и 13 година најрадије сам читао „Винетуа“, „Олда Шетерхенда“ и друге романа Карла Маја. Привлачиле су ме пустиловине, неустрашивост и снажљивост главних јунака, о чијим смо подвизима ми, дечки, знали сатима разговарати. Међутим, једнако сам волио и „Политикин Забавник“ у коме сам најрадије читао стрипове о Мики Маусу, Паји Патку, Шиљи и Флашу Гордону. У „Политики“, на коју је мој отац био редовно претплаћен, најмилији ми је био стрип „Х-9“. Голинама сам чувао читав комплет „Политикиног Забавника“, од првог броја надаље. Међутим, приликом последње селидбе сам га изгубио.

Сада на жалост немам много времена за читање, али увечер ипак одвојим извесно време и за то. Сада читам „Хисторију човечанства“, а за одмор најрадије читам разне, добро написане путописе.

ВЕРА НИКОЛИЋ, европска првакиња на 800 метара и европска рекордерка на 880 јарди, најбоља спортисткиња Југославије 1966. и 1967. године. Стипендиста „Политике“ и једна од највећих наших нада за Олимпијске игре у Мексику: У детињству ми је била омиљена књига „Ден Ејр“ од Шарлоте Бронте. Сада читам „Радост живота“ од Емила Золе.

ТАТОШИ НА ЛЕТОВАЊУ

Хејердал је био срећан: још мало и изнеће на суд јавности своју хипотезу. Ту, у Бела Кули, уској долини која пресеца стрме планине јужне Канаде, Хејердал је на стенама нашао многе цртеже сличне по темама онима које је видео у Полинезији, на острву Фату—Хива. Тур је грозничаво сређивао своје налазе, упоређивао, анализирао. Из ноћи у ноћ седео је при светлости свеће за дрвеним, грубо отесаним столом претрпаним белешкама, скицама, снимцима.

И изненада се све срушило. Наједном.

Радио је донео страшну вест: хитлеровски пукови напали су Норвешку.

Тур и његова жена Лив нису скидали са ушију слушалице малог радио-детектора. С болом у срцу слушали су: фашисти су заузели Осло, ушли и у друге велике градове Норвешке.

Хејердал се одмах одлучио: да се врати у домовину и тамо ступи у неки одред покрета отпора. Првим бродом Хејердалови су напустили Бела Кулу и отпутовали у Ванкувер. Али пут за Норвешку био је већ пресечен. И Хејердалови су остали у великом, непознатом граду без икаквих средстава за живот.

Требало је наћи било какав посао. Али какав? Где? У граду је владала незапосленост. Од јутра до вечери пред берзама рада стајали су дугачки редови незапослених, али су они бар могли да кажу да имају ово или оно занимање: столар, каменорезац, зидар... А Тур је одговарао да је студирао зоологију, географију, етнографију. Понекад би службеник за шалтером покушавао да му помогне: можда Тур, поред те зоологије, познаје бар мало столарски занат?

— На жалост, не — одговарао је Тур. — Али, спреман сам да прихватим било какав посао.

Службеник би одмахнуо главом и Тур се измицао у страну да би уступио место незапосленим иза себе.

Седам месеци, из дана у дан, стајао је Тур у редовима незапослених. Седам месеци је глад седела за истим столом с Хејердаловима.

А живот у граду ишао је својим током. Излози су били пуни разноврсних деликатесних ствари, у месарницама су висили цели бутови. Хране колико хоћеш — само не за оне који су стајали пред берзом.

И најзад се Туру осмехнула срећа. Млади научник који се спремао да начини револуцију у етнографији Полинезије, успео је да се запосли у комбинату „Консолидејтид Мајнинг енд Смајтинг компени оф Канада“... Као неквалификовани радник.

Као огромно, смрдљиво чудовиште комбинат се са Стеновитих планина надвио над град Трејл обавијајући га облацима прашице, дима, отровних испарења олова, цинка, сумпора... Неквалификованим радницима комбината давали су разне послове, увек најтеже и најопасније. Једном је неки млади радник пао са скела у казан са растопљеним оловом. Један старац задремао је у шахту који је требало зазидати. А зидари га нису приметили...

Припремајући се за први одлазак у фабрику, Тур се с наивношћу новајлије постарао да себи да изглед „искусног радника“. Обукао је панталоне од зелене „ђавоље коже“ умазане бојом и кречом, коцкасти качкет и стару торбицу у којој је понео ручак. С тродневном стрњиком од браде на образима и качкета затурена на потиљак, отишао је на посао. Угледавши га, надзорник је застао и исцерио се. Тур је схватио да је „прочитан“. Злобно га гледајући, надзорник се тобоже замислио и рекао:

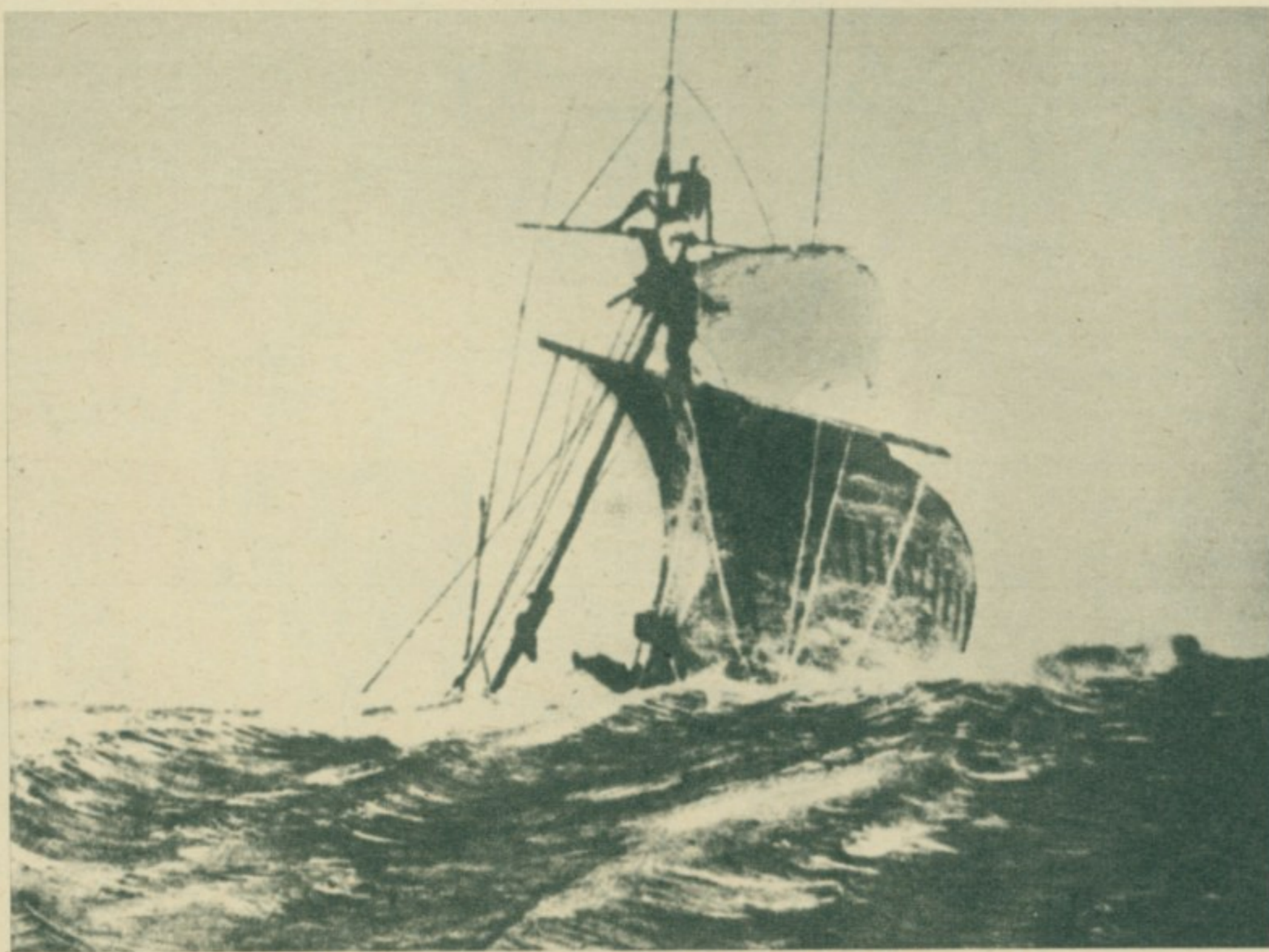
— Хајде, Мак, добићеш згодан послаћ.

Тур му је обазриво приметио да се не зове Мак. Надзорничково лице искривило се од беса:

Маја прошле године на састанку Норвешке академије наука Тур Хејердал прочитао је реферат у којем је изнео резултате свог тридесетогодишњег истраживачког рада из историје Полинезије. Објављујемо одломак из књиге норвешког новинара А. Јакобија „Сењор Кон-Тики“ који нам прича како је и у каквим условима Хејердал почео своју научну каријеру.

СЕЊОР КОН-ТИКИ НЕКВАЛИФИКОВАНИ РАДНИК

Сплавом „Кон-Тики“ Хејердал плови од Перуа према Полинезији

— Не тиче ме се твоје име! За мене си ти Мак.

„Згодан послаћ“ састојао се у томе да заједно с другим радницима пуни велику мешалицу за бетон. Сваком раднику изручили би у колица врећу цемента и тај терет требало је уском, косо постављеном даском одгурати до изнад мешалице, изврнути га у њу а затим с празним колицима стрчати низ даску с друге стране скела. Темпо је био ужасан. Чак и радницима искусним на овом послу није било лако. А за изнуреног Тура, који је гладовао више од пола године — више него тешко. По неколико пута је застајао и узимао залет да би колица истерао до врха. После шестог пута чинило му се да ће се срушити. Срце му је тукло као лудо, очи биле наливене крвљу. Ништа није видео пред собом. У седмој тури колица су се превалила с даске. Надзорник је беснео.

На крају смене налазио се у неком полусвесном стању. Све му се расплињавало пред очима и надзорничкова вика више му није ни допирала до мозга. Долазила је као с другог света. Најзад се радни дан завршио и Тура је, прљаваг и измученог, река радника буквално изнела кроз капију фабрике. Неко му је помогао да уђе у аутобус и... Тур се више ничег није сећао...

Ускоро је надзорник, смејући се, изјавио да премешта „Мака“ на мање заморан посао — на чишћење цистерне.

Другови су му испричали да се те огромне цистерне чисте једном у пет година и да је то посао паклен. Туру и још једном раднику дали су по једну стругалицу с дугачком дршком, високе гумене чизме и напоменули му: никако не сме да падне. Тамо на дну је сумпорна киселина.

И ево, двојица „изабраних“ опрезно иду напред. Широко растављених ногу они неспретно, као у успореном филму, ступају кроз густу течност и опрезно, да не би прскала, терају је пред собом стругалицама. Ако јаче притиснеш — клизнеш уназад и пре но што трепнеш можеш пласнути у ту ђаволску течност...

После неколико дана Тура су послали у „древу“ пећи за топљење да очисти зидове од шљаке... Неподношљива врелина, ваздух засићен металном прашином, загушујући тресак чекића...

Заглушен, ослепљен од врелине, Тур више: „Мрзим! Мрзим!“ Он није знао против кога је усмерена његова мржња. Мрзео је све што тера гладног човека да добровољно оде на такву робију.

Било је дана кад му се чинило да више не може да издржи. Али, требало је живети и некако исхранити породицу...

Протицали су дани, недеље... И нико не би могао ни да слути да у том измученом младом човеку има снаге за још један други посао.

Тек што би се завршила смена Тур би седео за сто и узимао своје белешке. У мислима се преносио на обалу Фату-Хива, тамо где се родила његова смела, могло би се чак рећи, дрска, хипотеза. Поново је осећао мирис шуме и слушао шуштање ветра у палмама и таласа који су долазили са истока. Хејердал се сећао старца Полинежанина који је, чућећи крај огња што се гасио, полугласно говорио: „Тики... Он је био и бог и поглавица. Тики је довео моје претке на ова острва... Пре смо живели далеко, преко мора...“

Над Трејлом је свитало и неквалификовани радник Тур Хејердал је поново пролазио кроз врата комбината.

У мају 1941. године чланак „Да ли је полинежанска култура рођена у Америци“, у којем је будући сењор Кон-Тики изложио своју хипотезу, био је завршен.

А оног дана кад је чланак био објављен, Тура су послали да истоварује мишомор...

КАПЕТАН Кејт

МАРЈИН СУКРЕТ С КЕЈТ ОДЛИЧНО СЕ УКЛОПИО У ВОРСТОВЉЕВ ПЛАН.

НЕМОЈ ДА СЕ ДОГОДИ
ДА ЗБОГ ТВОЈЕ
НЕСПРЕТНОСТИ НАШ ПЛАН
ОПЕТ ПРОПАДНЕ!

НЕ БРИНИТЕ!
ОВУ ШЕТЊУ
НЕВСКИ
И КАПЕТАН
КЕЈТ НЕЋЕ
ЗАБОРАВИТИ!

А СУМЊА ЋЕ ПАСТИ
НА МАРЈУ...
АКО ЊИХ ДВОЈЕ
ПРЕЖИВЕ!

КЕЈТ, НИСТЕ НИ РЕЦИ
ПРОГОВОРИЛИ ОТКАКО
СМО ПОШЛИ! МОЖДА
ВАМ СЕ НЕ СВИ-
ЂА ВОЖЊА?

НЕ, ГРИГОРИЈЕ! САМО,
УЗНЕМИРАВА МЕ ТО
ШТО СТЕ МИ ВИ
ОДРЕЂЕНИ ЗА
ПРАТИОЦА!

ЗАШТО? ТО МИ ЈЕ
ДУЖНОСТ! ПОРЕД ТОГА
МИСЛИО САМ ДА
СМО ПРИЈАТЕЉИ!

ВОРСТОВ ВАС ЈЕ
ОДРЕДИО ЗА
МОГ ПРАТИОЦА...
АЛИ, ТО ЋЕ
РАЗБЕСНЕТИ
ВАШУ
ВЕРЕНИЦУ!

МАРЈА... УВЕК ЈЕ
СПРЕМНА
ДА ЕКСПЛОДИРА!
ТО ЈЕ ЈЕДАН ОД
РАЗЛОГА ШТО
ЈЕ ВОЛИМ!

ОВО ЈЕ
ОЗБИЉНО,
ГРИГОРИЈЕ!
ОНА
МИ ЈЕ
ПРЕТИЛА!

ВЕРО-
ВАТНО СЕ
ПРОДУЦИ-
РАЛА
С ПИШТО-
ЉИМА И
ПРИЧАЛА
О ПОРО-
ДИЧНОМ ПОНОСУ!
ОНА ВОЛИ ДА
ГЛУМИ ТУ СЦЕНУ!

МОЈА ВЕРЕНИЦА ЈЕ
РАЗМАЖЕНА И ЛУЦКА-
СТА! АЛИ,
НЕ БИ МОГЛА
НИ МРАВА ДА
ЗГАЗИ!

САНКЕ СУ НАЛЕТЕЛЕ НА НЕКУ ПРЕПРЕКУ, ЈЕДАН САЛИНАЦ
СЕ СЛОМИО...

„Малог принца“ си сигурно већ читао. Ниси? Шта да радимо? Снаћи се, позајми из библиотеке или купи. Књижица кошта као десет кликера, кликерима ћеш се поиграти и — изгубити их. А у овој књизи такође има кликера и они се не могу изгубити. Читаћеш је сада, па кад мало порастеш, и сасвим порастеш и кад престанеш да растеш. Необична књига. Необичан писац. Звао се Сент-Егзипери. Писао је, летео и цртао.

СЕНТ-ЕГЗ ПРИНЦ ПИЛОТА

После објављивања Сент Егзиперијеве књиге — „Планета људи“ 1939. године, један новинар је написао: „Ви сте један од ретких писаца који воле своје време и не стиде се тога“.

Сент Егзипери је одговорио: „Људи морају да воле своју планету и да је освајају. У тој борби је њихов смисао. „Ове речи су кључ за разумевање читаве његове судбине.“

☆

После одслужења војног рока, Сент Егзипери је желео да остане у авијацији, али због једне несреће у којој је задобио прелом лобање, њега су демобилисали и он се вратио у Париз. Али, зар је њега могла задовољити служба у некој малој канцеларији?! Сент Егз, како су га другови звали, сањао је о летовима.

Најзад су га његови стари пријатељи препоручили главном управнику Генералне авиационе компаније, и он је позвао Антоана да ступи на посао...

Данас се више нико не чуди летовима између континената без спуштања. Али у то време изгледала је веома тешка чак и ваздушна веза између Француске и Шпаније. Само два pilota су успела да савладају то растојање 1918. године: Бепе де Масимо и Дије Дора.

Сада, 1926. године, ти исти пилоти намеравали су да остваре ваздушну везу између Европе и Африке преко Средоземног мора.

Треба додати да је осим тешкоћа везаних за летење постојала једна и то немала: базе изгубљене у шпанској Сахари биле су изложене непрестаним нападима бедуина — номадских племена — које су називали „плавим ратницима“. Они су се увек појављивали изненада, на камилама, убијали или одводили у ропство становнике тих трошних утврђења.

И управо за ту линију добио је позив Антоан Сент-Егзипери, за дужност заповедника аеродрома у Кап-Џубију, изгубљеном у песку Сахаре.

☆

Поштанско одељење у Кап-Џубију представљало је само неколико дрвених барака. Механичар Тото дочекао је Антоана раширених руку:

— Да знаш, пријатељу мој, ово ти је пустиња над пустињама — рекао му је он. — Посете „плавих ратника“ чисто нам дођу као разо-

нода. На жалост, никад ниси сигуран да ти њихов метак неће направити рупу на кожи. Тото је кренуо да му покаже стан: неколико „хромих“ столова, расушен под, кревети на расклапање, у полици метално посуђе и одећа с кухињским потребама...

Тako је Сент-Егзипери морао да подноси не само усамљеност већ и сиромаштину. Ацетиленска лампа, пакло цигарета, неколико листових хартија на коленима помогли су му да у дуге вечери напише своју прву књигу — „Јужна пошта“. У њој је он говорио о пионирима ваздушних летова и о томе како наћи смисао живота.

Сваког дана петљао је нешто око свог мотора, читао, водио службену преписку. И летео. Макар само неколико часова да би упознао око линију или допунио карту неким топографским знаком који је недостајао. Понеки пут ишао је пешке, без пратње. Шпартао је песком у нади да ће срести Арабљане. Маштао је о томе да их ближе упозна.

И његова жеља се остварила. Једном је Сент-Егзипери срео вођу једног племена, указао му све могуће знаке пажње и позвао га к себи. Овај му је узвратио на исти начин. Мали Арабљани су просто похрлили Сент-Егзиперију. Он им је показивао разне трикове и давао им чоколаду.

Сваког дана марабут — мухамедански свештеник — долазио је да му даје часове из арапског језика и објашњава обичаје свога народа. И глас о белом мудрацу, који живи у Џуби, брзо се разнео по околним племенима. Старци су му долазили да се посаветују о женидби и удаји своје деце, причали му о свађама између племена, о болестима.

Он је припитомљавао људе исто као и животиње. Писао је мајци: „Припитомио сам камелеона. То је моја дужност овде — припитомљавати. И она ми одговара“.

И ко зна, можда, му се тада родила у глави мисао коју је изразио касније у дијалогу Лисице и Малог принца у својој књизи „Мали принц“.

— Ја сам Лисица — рече Лисица. — Ходи да се играмо, предложијој Мали принц. — Тако сам тужан.

— Не могу да се играм с тобом — рече лисица. — Нисам припитомљена.

— Ах, извини — рече Мали принц.

А онда размисливши додаде:

— Шта значи то „припитомити“? — То је нешто што се давно заборавило — рече Лисица. То значи „стварати везе“...

— Стварати везе? — Наравно — рече лисица. — Ти си за мене само мали дечак, сличан стотинама хиљада других дечака. И ти ми ниси потребан. А ни ја теби нисам потребна. Ја сам за тебе само лисица слична стотинама хиљада других лисица. Али, ако ме припитомиш, бићемо потребни једно другом. Ти ћеш за мене бити једини на свету. Ја ћу за тебе бити једина на свету...

Авион пилота Ригела пао је тридесетак километара од аеродрома којим је командовао Сент-Егз. Један пилот приметио је то и довео Ригела у Кап-Џуби. Али, авион је остао у пустињи.

— Ако хоћеш можемо тамо отићи с резервним деловима и поправити мотор? — предложио је Сент-Егзипери Ригелу.

— То је немогуће. Мотор је покварен. Мораће да се замени...

— Све је то ситница. Тешко је само да пребацимо делове, исувише су тешки. Направићемо колиџа на четири авионска точка, а вући ће их камиле.

Читава три дана Сент-Егзипери је преговарао с Арабљанима — пријатељима.

— Ми се према теби односимо пријатељски — покушао је да му објасни племенски вођа — али чули смо да се у близини налазе непријатељска племена, могу нас изненадити.

Ипак, Сент-Егзипери је успео да

састави караван од осамнаест Арабљана, девет наоружаних војника, колиџа, три камиле и три коња за Сент-Егзиперија и његове механичаре. Мали одред кренуо је на пут.

... Неки од Арабљана помагали су механичарима да замене мотор, други су спремали писту за полетање. Изненада над њима се појавио шпански авион. Он је направио круг ниско изнад малог одреда и бацио пакет са заставицом. Било је то писмо од пуковника: „Наређујем вам да се одмах вратите“. Егзипери је знао — то је упозорење на опасност. Али и овог пута он је остао веран себи.

— Све је у реду — рекао је он прочитавши поруку. — Поздрављају нас и желе нам успех.

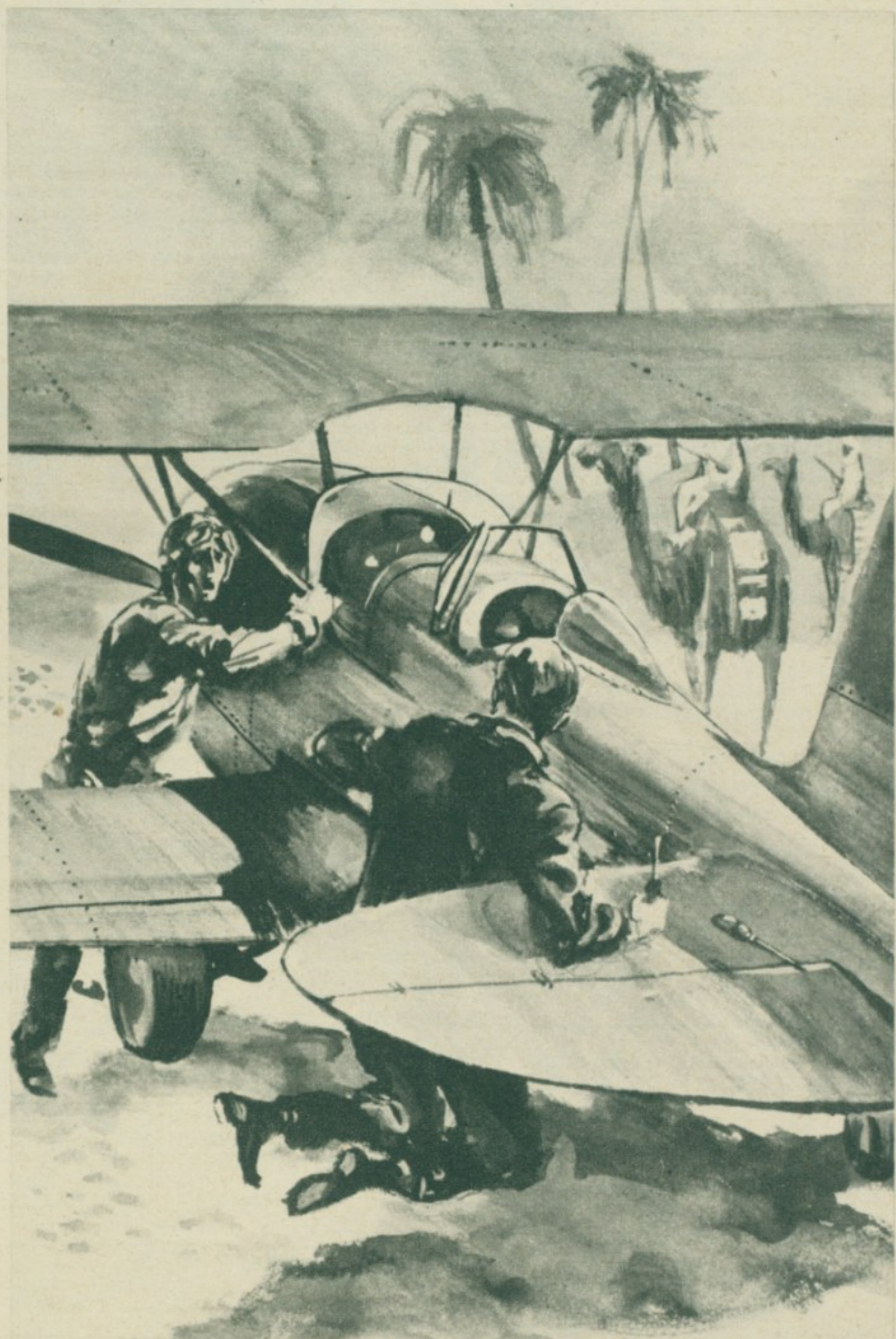
Продужили су да раде све док нису зафјукали први меци номада. Егзипери је причврстио завртњем 24 шрафа, требало је пришрафити још четири. Али, он је решио да рескира. Упало је мотор, механичар је ускочио у кабину...

Над Кап-Џубијем, понесен успехом, кренуо је и само што није направио лупинг кад се сетио она четири шрафа и пошао да атетира мирно и сам се дивећи својој трезвености.

☆

Међу пријатељима Сент-Егзиперија био је и Марсел Рен, кога су звали Гаврос — одличан пилот, први освајач неба.

...Било је око два часа ујугру кад је Егзипери, успевши да те вечери повећа свој рукопис за неколико страница, угасио лампу и по-

шао на спавање. Одједном је скочио са свог лежаја, узнемирен буком мотора која се нагло приближавала. Заједно с једним механичарем изјурно је из бараке да упали сигнална светла на писти.

То је учинио у прави час — авион се већ спуштао на аеродром оба сјан месечином. Из њега је изашао Рен, други пилот Едуард Сер и путник обучен у нов кожни комбинезон, са шлемом и наочарима.

— Здраво, Сент-Егз! — као да је све то нормално, повикао је Рен.

— Зашто сте дошли у ово време? — упитао је зачуђен Антоан. — Могли сте нас макар радиоом обавестити. Најзад, да сте бар питали за метеоролошке услове, код нас је време неповољно за летење. Већ две недеље магла. Имали сте срећу што се магла мало пре дигла...

Човек у кожној капи, показало се да је то инспектор линије, проговорио је самоуверено:

— За све одговарам ја. Ја сам наредио полетање. Месец нам је одлично осветљавао пут. Време уопште није било лоше за први ноћни лет у историји.

— Сматрам да је ипак требало да нас обавестите...

— Компанија зна шта ради. Схватајући савршено лудост овакве авантуре Сент-Егзипери није могао ништа да каже.

Рен је успео да му шапне на уво:

— Шта да радиш — будала — и авион је одлетео.

Ујутру је Антоан успоставио радио-везу са суседном поштанском станицом. Али, тамо нису ништа знали о ноћном авиону, који је напустио Кап-Џуби у 2 часа и 30 минута ноћи.

Сент-Егзипери је погледао кроз прозор — магла.

— Ипак ћу полетети.

Полетео је управљајући авионом насумце, како је то само он умео. Али, овог пута Егзипери је узалуд летео над пустињом. Никаквог трага од пријатеља...

Тада је скупио Арабљане. Преговори нису дуго трајали. Одани људи пристали су да пођу у Сахару и траже трагове пилота. Сам Егзипери је поново полетео да истражује. Четири дана летео је над пустињом. Без резултата...

И тек после читаве недеље дана вратио се тумач Мохамед и јавио да је авион Рена и Сера изгубио оријентацију и због квара мотора морао да се спусти на песак. Пилоте је заробило племе, које је већ показало своју суровост. Из Реновог писма, које је послао преко Мохамеда, било је јасно да пилоти очекују смрт.

Тада је Сент-Егзипери решио да ризикује. У свој авион узео је једног Арабљанина — Ел Барка, који је добро познавао вођу тог племена. Авион је атерирао у једној долици, недалеко од села Арабљана, који су заробили његове пријатеље. Ел Барка је требало да се врати после четири дана на исто место, пошто покуша да убеди номаде да не поспе искуше сурово с француским пилотима.

Преговори с племеном су се одужили. Оба заробљеника, измучена и измршавела, вратила су се у Џуби.

За ово дело Сент-Егзипери је добио највеће одликовање Француске — Легију части. Предложен је за одликовање с оваквом карактеристиком: „Пилот изузетне храбрости, обдарен изванредним професионалним особинама, испојио је невиђену хладнокрвност и ретко самопожртвовање“.

Свршиће се

РАСТАВЉАЊЕ БРОЈЕВА

Ја сад идем код Тасје зато што је Тасју јуче болео зуб, није била у школи а ми смо из аритметике имали нову лекцију — растављање бројева на просте чиниоце а Тасја је то пропустила и сад ништа не разуме и ја треба да јој помогнем.

И Зина је обукла бундицу и залупила врата. После пет минута већ је куцала на Тасјиним вратима. Отворила јој је сама Тасја. Њено округло лице било је црвено, очи гледале уплашено.

— Ох, Зина! — дочекала је другарица с олакшањем. — Већ читав сат седим за књигом и ништа не разумем. Знач, бојала сам се да нећеш доћи.

— Сад ћемо нас две да решимо неколико примера и све ћеш разумети. Видећеш, за пола сата све ћеш разумети. Колико је сад сати? Седам. Ето, видиш, урадићемо задатке до пола осам и све ћеш разумети.

Другарице су сале за сто на којем су лежале отворене свеске и књиге.

— Ево — рече Зиночка гледајући низ задатака. — Треба раставити на просте чиниоце број 420. Шта прво треба да учинимо? Налазимо најмањи прост број. А шта је најмањи прост број? То је број који се без остатка може поделити само јединицом или самим собом. Ето, на пример, у нашем раз-

реду има тридесет и један ученик. И ако покушамо да наш разред поделимо на колико било група ни како нећеш добити исти број у свим групама. Узми да се поделимо у четири групе, онолико колико има редова клупа у разреду. У првом, другом и четвртном реду имамо по осам ученика а у трећем само седам. Истина, код нас је трећи ред најмањи али је зато најсложенији. А знаш зашто? Зато што оне из трећег реда предводи Рита Крјучкова. И добра је ученица и најбоља физкултурница. А знаш ли зашто она тако добро ради гимнастику? Њен старији брат је заслужни мајстор спорта. Али је зато њен млађи брат, Миша се зове, такав мангуп, такав мангуп да је то јаван један! Једанпут сам била код њих али тамо просто не можеш ни на миру да седиш: прави стрелице од хартије и стално те њима гађа. Знач, онако... баца их гумицом.

— Зиночка, — молила је Тасја. — А како се даље ради? Четири стотине двадесет...

Зина је привукла уџбеник: — Треба наћи најмањи прост број којим се 420 може поделити. А како наћи тај број? Ту је веома важно сетити се како се препознају дељиви бројеви. Ето, јуче је Нађа изишла на таблу и није знала како се такви бројеви препознају. Стоји крај табле као риба.

Чак и риба понекад није толико нема. Једном кад смо били у селу мој тата ти је упецао велику црвенперку и ја сам је живу узела у руке а она отвара уста и као да пишти. Тихо, овако: „Писк! Писк!“ Волиш ли печену црвенперку?

— Па не нарочито. Највише волим смуђа.

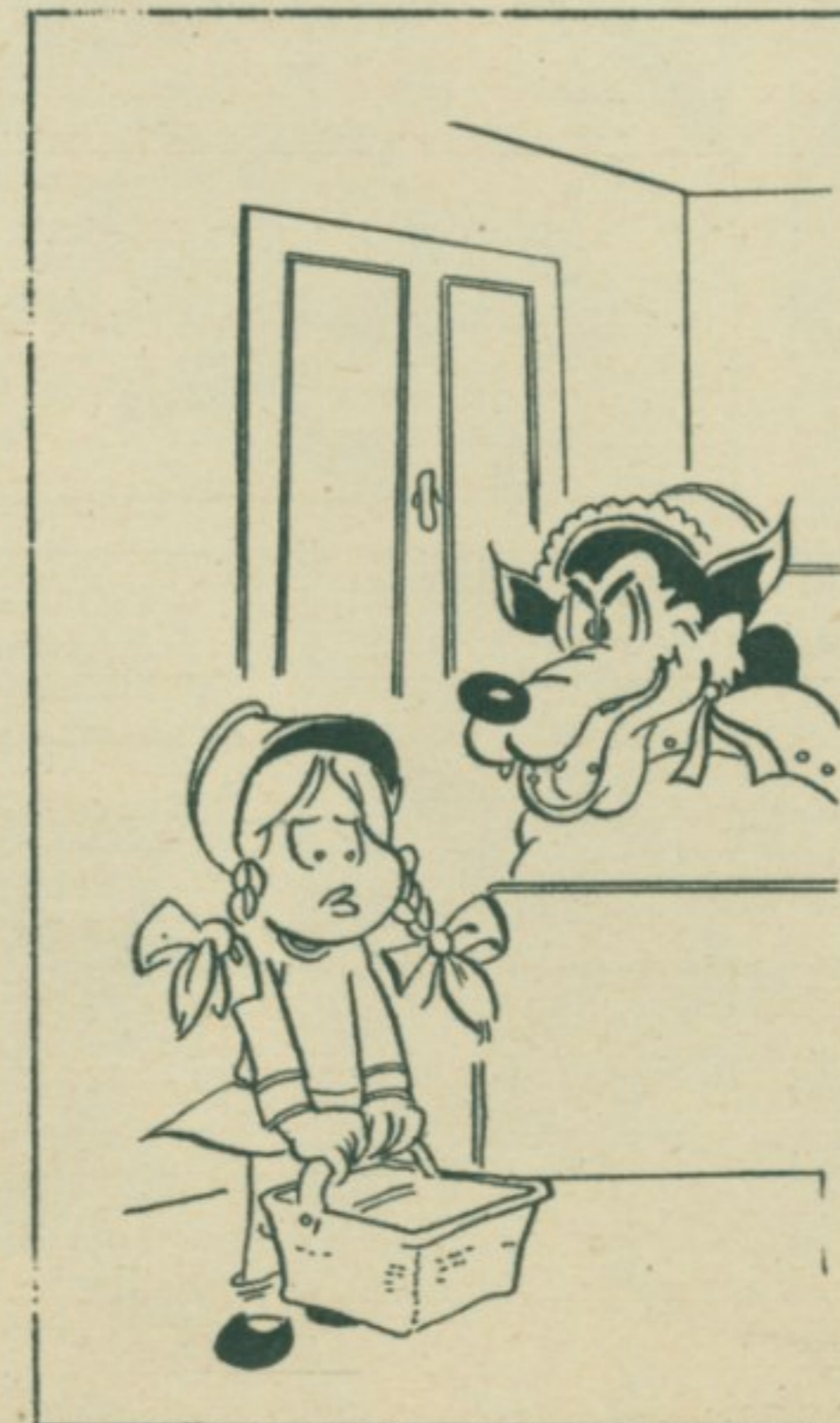
— Ако баш треба да једем смуђа онда га највише волим уз сос од парадајза. Сећаш ли се, кад ми је био рођендан, онда смо јели смуђа са сосом од парадајза. Али не парадајз из конзерве, мама је скувала парадајз. И онда је Борја Рибин просуо Нини Озерској компот на нову хаљину...

— Зина! Налазимо најмањи прост број. А како даље?

— Ево, како. Налазимо најмањи прост број. Који је најмањи прост број којим се 420 може поделити? То је два. Једном речи двојка. Чуј, знаш ли да је јуче Пеђа Женугин опет добио двојку из руског. Девет грешака на једној јединој страници. Реч „пароброд“ написао је „параброд“. Јеси ли се некад возила паробродом?

Сутрадан је Тасја стајала испред табле, ћутала и само трептала. А Зиночка је шапутала својој сусетки у клупи:

— То је просто страшно. А ја сам јој јуче три сата показивала! Три сата!

ДЕЧЈИ БИСЕРИ

Амерички писац Арт Лингкатор аутор је „Тајанственог дечјег света“ и „Деца стално изговарају најужасније ствари“, књига које су веома популарне у Америци. Његове књиге у ствари су збирке дечјих „мудрости“ које он бележи и пружа читаоцима без икаквог коментара.

— Како је Црвенкапа открила да у постељи лежи вук а не њена бака?

— Веома просто. Унука је избројала ноге. Вук има четири ноге а бака само две — одговорила је на питање мала Џејн.

☆

— Шта значи то: „Време лети“?

— Кад мама чита Агату Кристи до четири сата, тата се враћа с посла а ручак још није готов.

— То уопште нема никакве везе с маминим годинама. Када је прошле године напунила 32 године она

је за своју рођенданску тарту купила 29 свећица.

— То је кад летиш авионом и имаш са собом часовник.

☆

Девојчица, ученица првог разреда основне школе, обраћа се својој учитељици:

— Не желим да вас увредим, мисли мој тата каже да ће, ако и на даље будем имала лоше оцене, неко добити батине.

☆

— Шта би желео да будеш кад порастеш?

— Учитељ у недељној школи. Он ради само недељом.

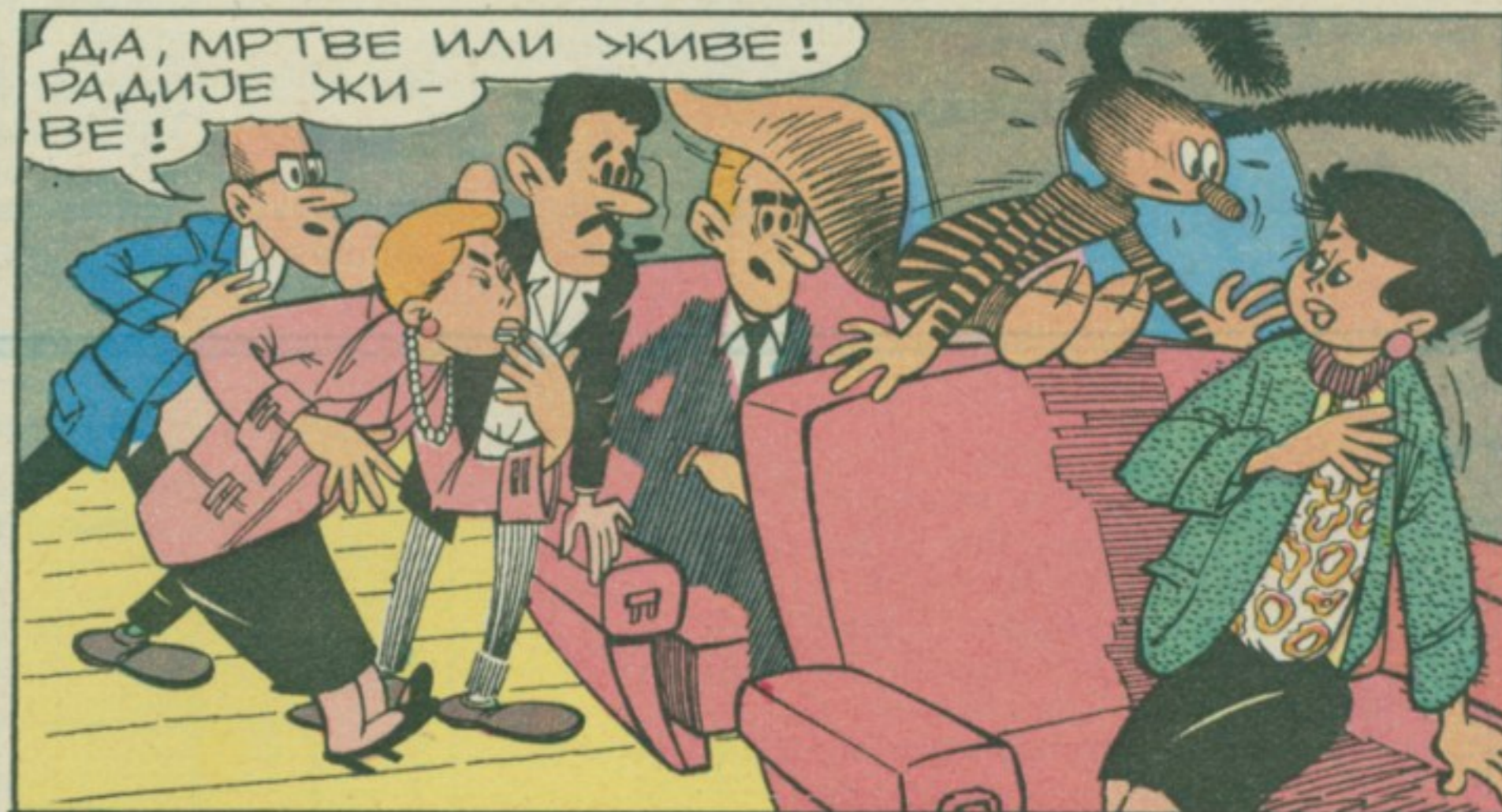
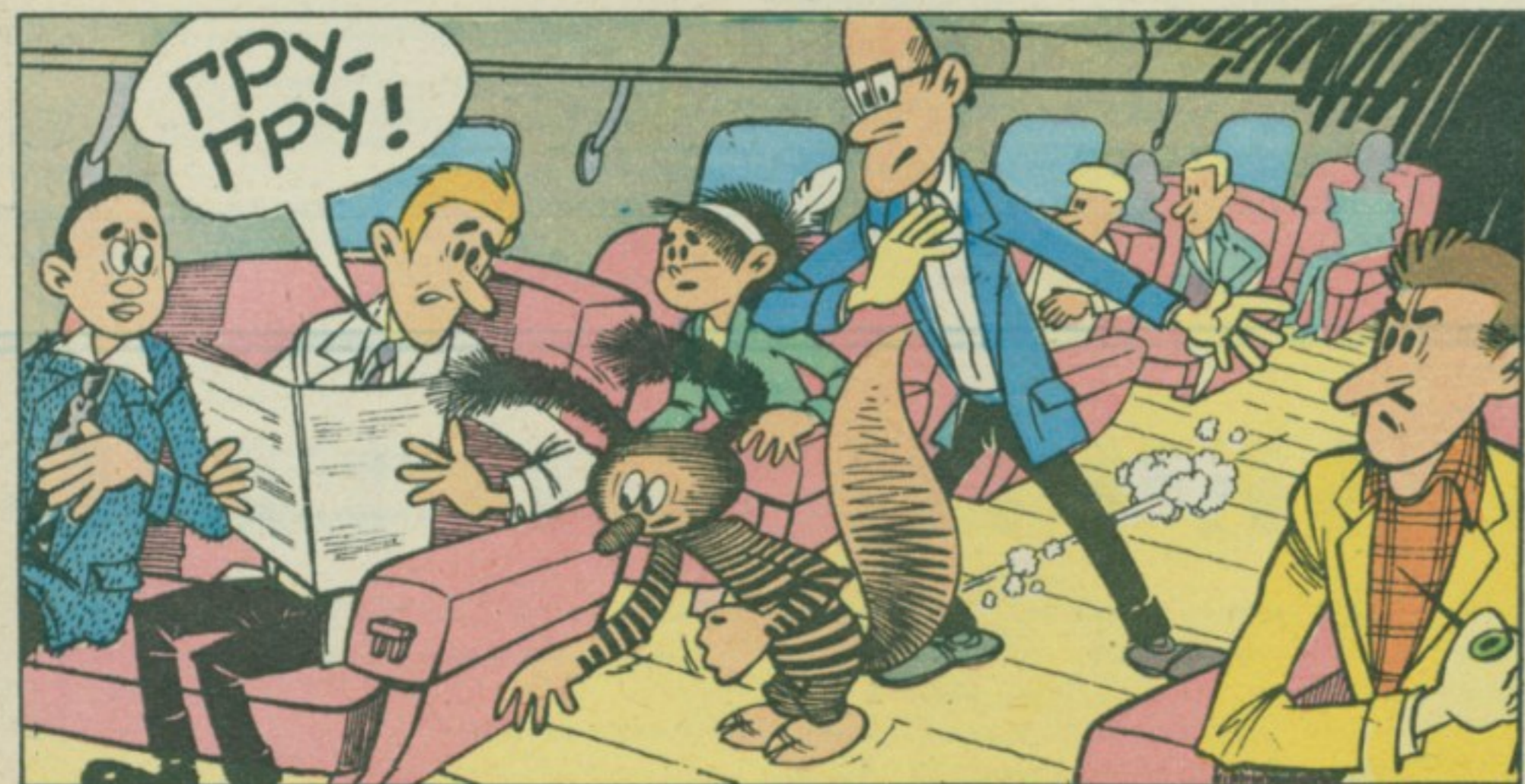
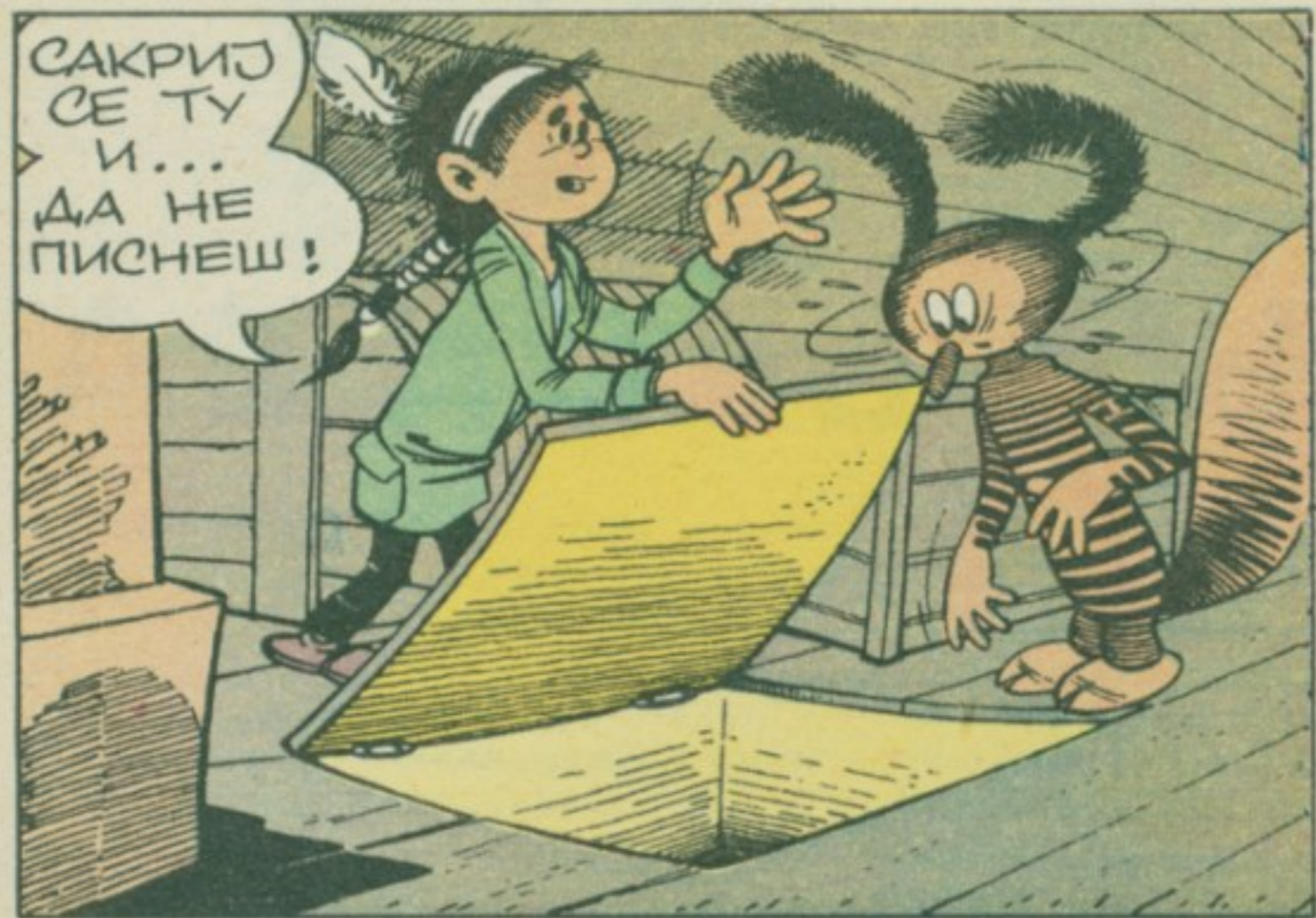
Други одговор на исто питање:

— Милосрдна сестра.

— А шта би онда радила?

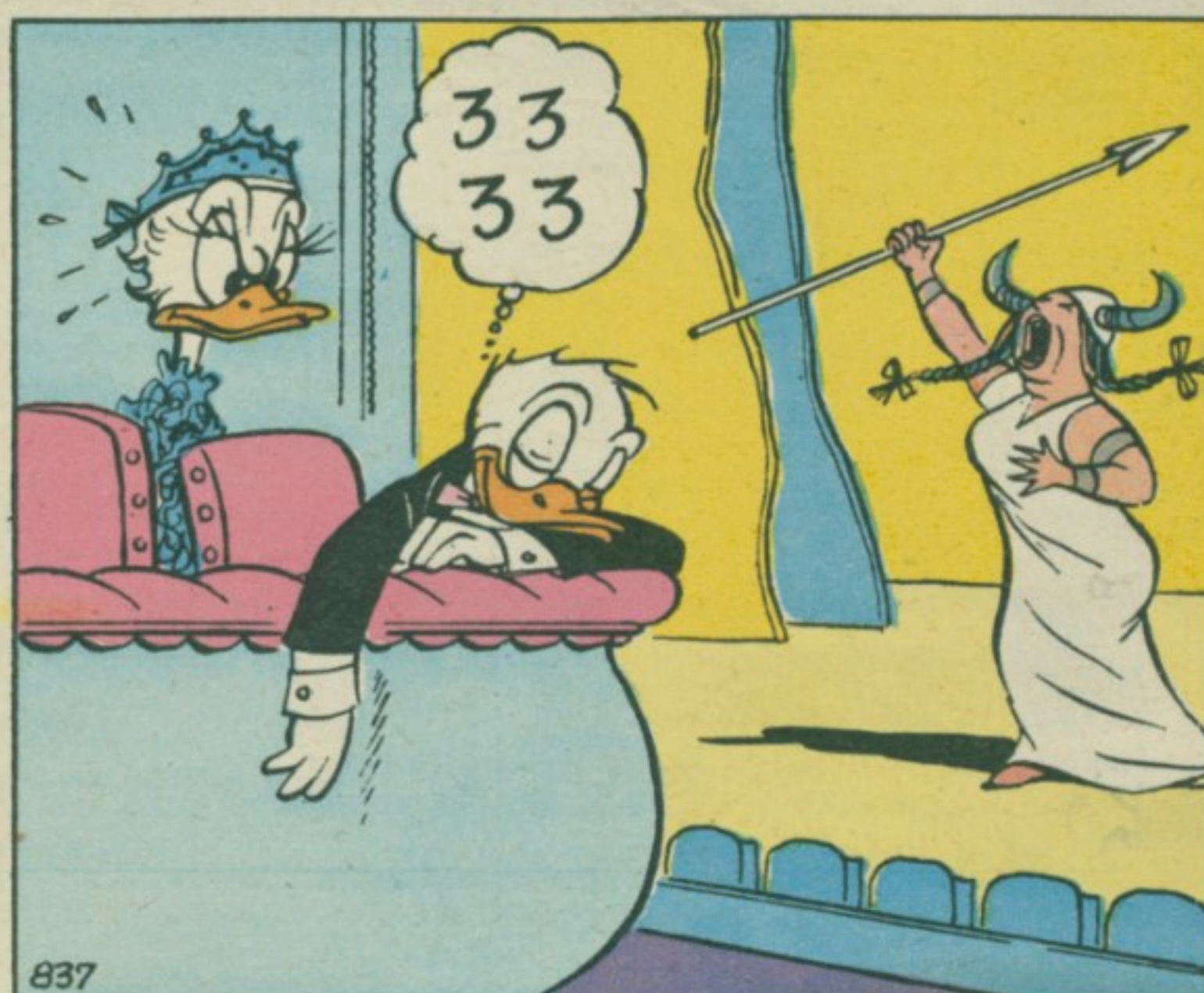
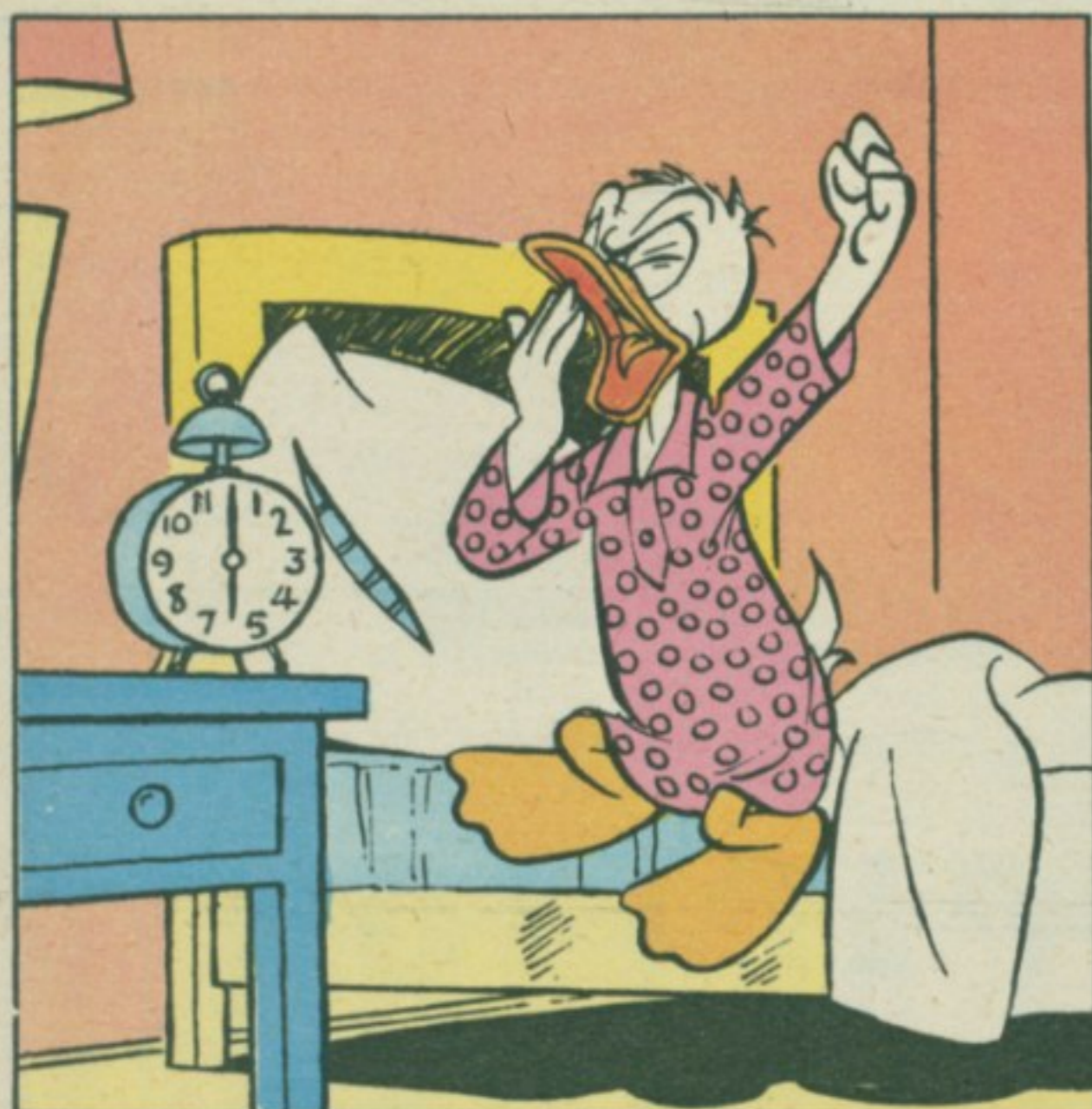
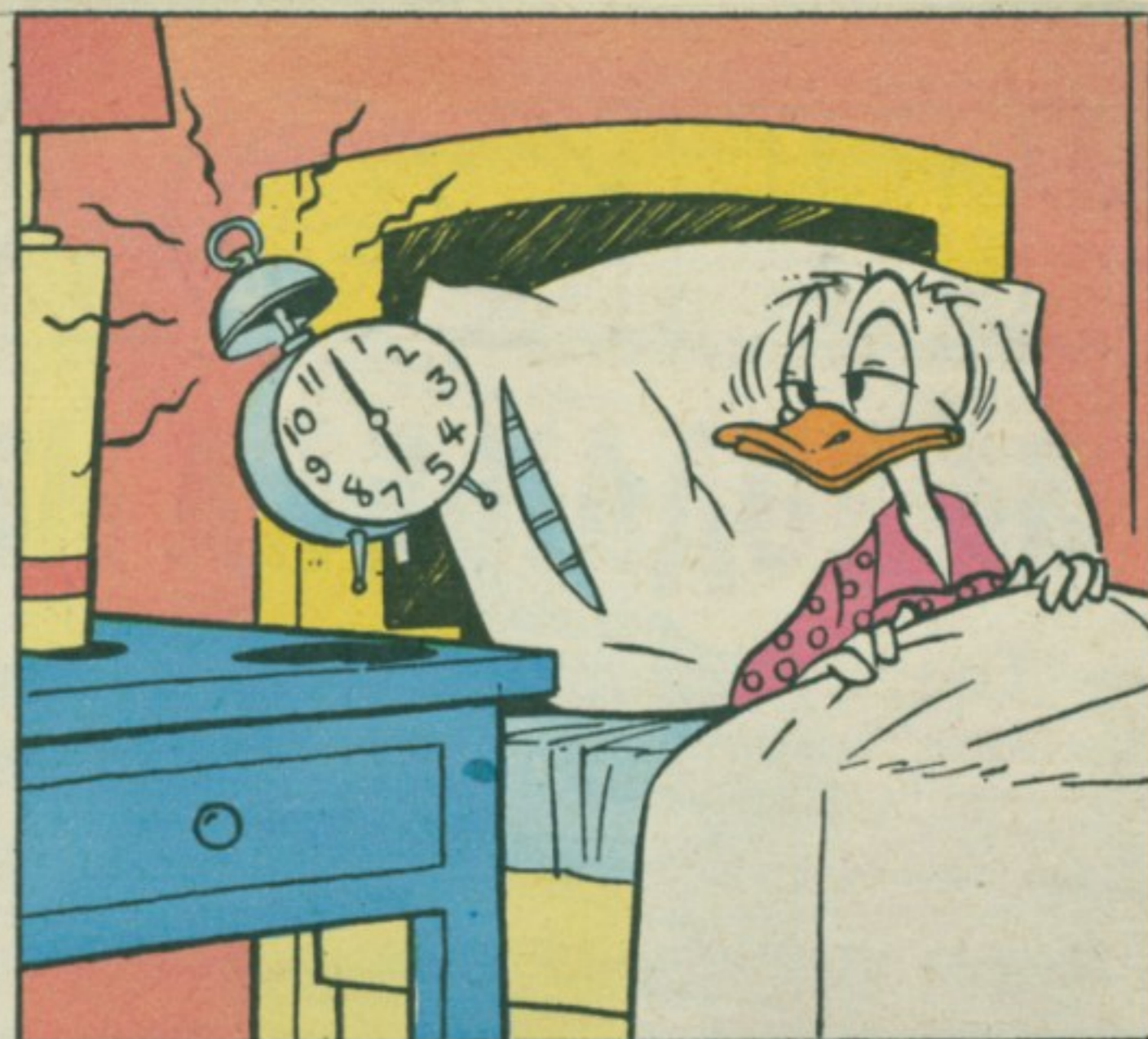
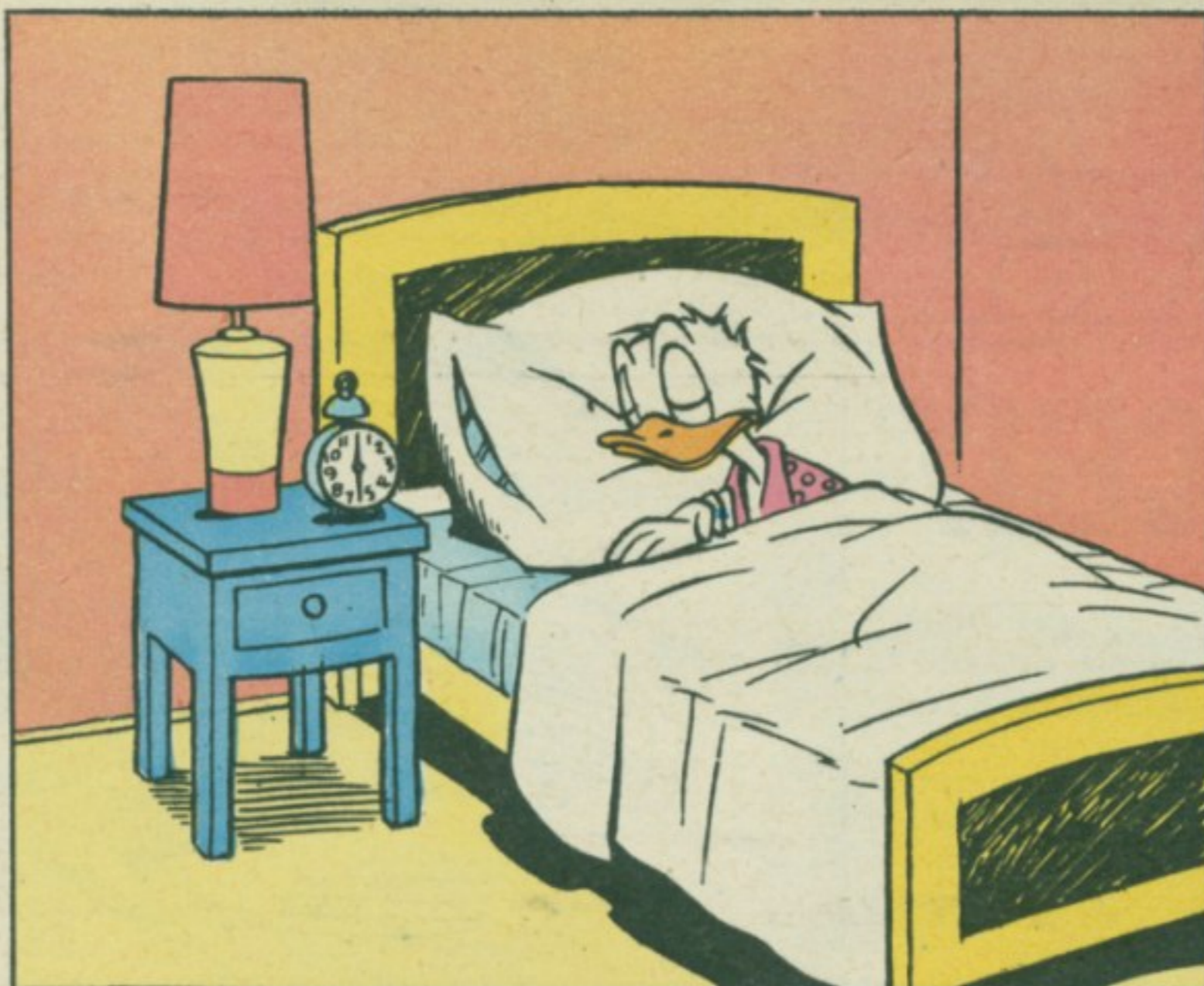
— Осмехивала се и свима говорила: „Молим, причекајте тренутак“.

ГРУ-ГРУ, УАПА И ТАЈАНСТВЕНИ ПРОФЕСОР Z.O.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ГЛЕ! ЗАШТО СИ УСТАО ТАКО РАНО КАД ЈЕ НЕДЕЉА ?!

ДА БИХ БИО СИГУРАН ДА ЋУ ВЕЧЕРАС ЗАСПАТИ!

ПОПИЈ ЈОШ МАЛО КАФЕ ИНАЧЕ ЋЕШ ЗАСПАТИ ЈОШ У ПОДНЕ!

ДАНАС ТЕ И ТЕЛЕВИЗИЈА УСПАВЉУЈЕ!

ДУМ

АЛО... ОХ, ЗДРАВО ПАТО!

ПАТА ЈЕ ТЕЛЕФОНИРАЛА ДА ТЕ ПОДРЕТИ ДА ДОЂЕШ ПО ЊУ!

'КУ НОЋ, УЈКА ПАЈО!

'КУ НОЋ... И ХВАЛА НА ПОМОЋИ!

Distributed by King Features Syndicat

11-5

837

ШКОЛА ЗА ХОДАЊЕ НА МЕСЕЦУ

Привлачна снага Месеца је, као што знате, шест пута мања од Земљине гравитације. А то, између осталог, значи да ће се човек, кад буде стигао на Месец, другачије кретати на њему него што то чини на Земљи. Тако ће, на пример, импулс силе једног земалског при обичном кораку изазвати на Месецу лет по трајекторији. При човековом ходању на Месецу мења се однос између периода опирања о тло и корака. Трајање опирања постаје знатно краће од трајања корака. Појављује се период лета. Тако кретање претвара се у неку руку у успорен скок.

Научници су израчунали да се на Месецу већ при брзини од 1 километар на час ходање претвара у трчање. Па ипак, ни ходање ни трчање по површини Месеца неће бити нимало лако. Јер при темпу којим се креће на Земљи човек ће на Месецу морати да прави кораке дугачке свега 14 сантиметара и да строго „дозира“ снагу коју у то улаже. На Месецу ће човек имати велико преимућство, могућност да скаче у висину два и по, три па и више метара, а у дужину 5 до 10 метара.

Максимална брзина трчања на Месецу биће мања него на Земљи јер је сила трења између стопала и Месечеве површине шест пута мања на Земљи. Ако је Месечева површина тврда могућна

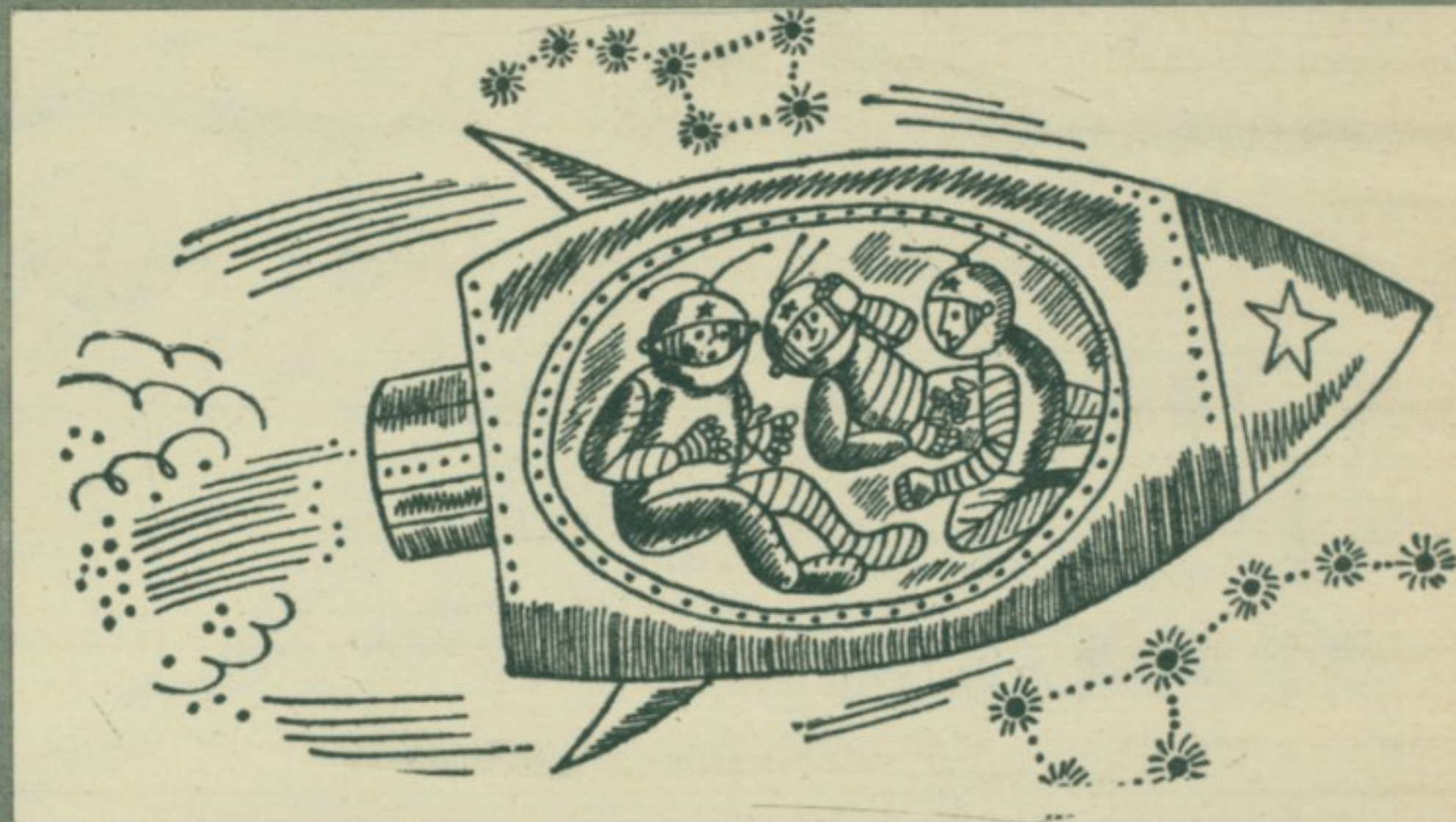
максимална брзина тркача неће бити већа од 13 до 15 километара на час, а ако није довољно тврда онда не већа од 5 километара. Али, помоћу специјалних помоћних апарата ове бројке се могу повећати. Ипак се на Месецу може кретати чак и брже него на Земљи — али у скоковима. Због тога ће, вероватно, најповољнији начин кретања на Месецу бити — скокови.

Због тачније анализе кретања на Месецу треба узети у обзир и скретања у страну. Бочна скретања на Месецу биће знатнија, нарочито због тога што ће кретање руку морати бити ограничено или, тачније речено, више контролисано. Покрети руку, услашени с покретима ногу, служиће човеку за одржавање равнотеже и давања телу правилног положаја у тренутку када се после скока „примесечи“. Јер, неодговарајући и неусклађени (нагли или сувише спори) покрети руку при дугачком и временски дугом скоку могу да изазову окретање тела (као кад се веслом окрене чамац).

Кад се креће по Земљи човек гледа 3 до 4 метра испред себе. То растојање мења се зависно од рељефа терена и других услова. На пример: прелазећи плитак поток или бару на тај начин што ступа с камена на камен човек погледом контролише сваки корак. Он није научио на такву контролу и због тога се осећа несигуран. На Месецу, међутим, контрола само једног корака мора бити повећана на 5 метара и више у зависности од импулса силе. Да би контролисао Месечев терен за три следећа корака, човек мора да гледа испред себе бар 15 метара. Одређивање растојања и визуелну контролу отежавају необични и различити светлосни услови на Месецу.

Због свега овога неопходно је да космонаути још на Земљи науче како да ходају на Месецу. Могућно је и на Земљи имитирати гравитацију ако се човековом телу придода сила која делује супротно сили Земљине теже. За то се могу употребити опруге; може се човек ставити у гасовиту средину тежу од ваздуха или се загњурити у течност.

У центрима за обуку космонаута постоје такозвани симултатори гравитације. Симултатор подсећа на искошену ограду на којој космонаут стоји водоравно придржан ремемем везаним око ногу, руку, грудног коша и главе. Ремење је везано за каблове дугачке 15 метара који су другим крајем причвршћени за неку врсту крана постављеног на покретну платформу. Док космонаут корача по искошеној огради, возило га прати. Нагиб ограде и висина каблова тако су подешени да космонаут врши притисак на подлогу тачно једном шестином своје тежине. Месечева гравитација!

Космичка психологија проучава понашање човека у условима необичним за њега — у току космичког лета. И, што се више усавршава и развија техника космонаутике, и круг ове младе науке се шири. Данас ћемо вас упознати само са једним делом космичке психологије, са принципима на основу којих се врши избор посаде космичких бродова будућности.

Проћи ће време (а данас је већ очигледно да то неће бити дуг период) и човек ће полетети на далеке планете. Дуг ће то бити пут. Месеци, а понекад и читаве годи-

шане психолошке факторе, особито проблеме тзв. уиграности екипе, тј. таквог усклађивања тактике појединих играча које обезбеђује најбољу стратегију целе екипе. Другим речима уиграност — то значи постојање добро разрађених међусобних односа у екипи, схватање тактичког потеза саиграча.

Тако је, на пример, познати бразилски фудбалер Пеле одговарајући недавно на питање новинара, окарактерисао као „идеалног“ саиграча, по његовом мишљењу, младог навалног играча репрезентације Бразила Кутиноа као играча ко-

КАКО САСТАВИТИ

не, биће потребни да би се испитала планета не исувише удаљена од Земље. И потпуно је јасно да такав посао неће моћи да уради један човек већ цела екипа.

Због тога је већ сад потребно размислити како што боље организovati рад и слободно време људи у условима дуге изолације. У том је један од најважнијих задатака: како успешно изабрати посаду.

Наравно, проблем се не састоји у избору људи по специјалностима неопходним на броду. То се може решити релативно лако: живот и пракса давно су већ одредили довољно чврста мерила за избор доброг стручњака. Реч је о избору по индивидуално-психолошким особинама људи од којих ће посада бити састављена.

Јасно је да веома важну улогу при удруживању људи играју социјални мотиви, али не смеју се изгубити из вида ни црте карактера, укуси и навике, симпатије и антипатије.

У обичном свакодневном животу нипошто нећете са сваким кренути на годишњи одмор па чак ни на фудбалско утакмицу већ ћете изабрати друга чија се интересовања поклапају са вашим, чије ће вам друштво бити пријатно.

Савремена производња с екипним, тимским опслуживањем брзих текућих трака показала је да резултати рада умногоме зависе од правилног избора људи, од њиховог слагања, хармоније у раду. То се, такође, нарочито јасно види у неким гранама спорта.

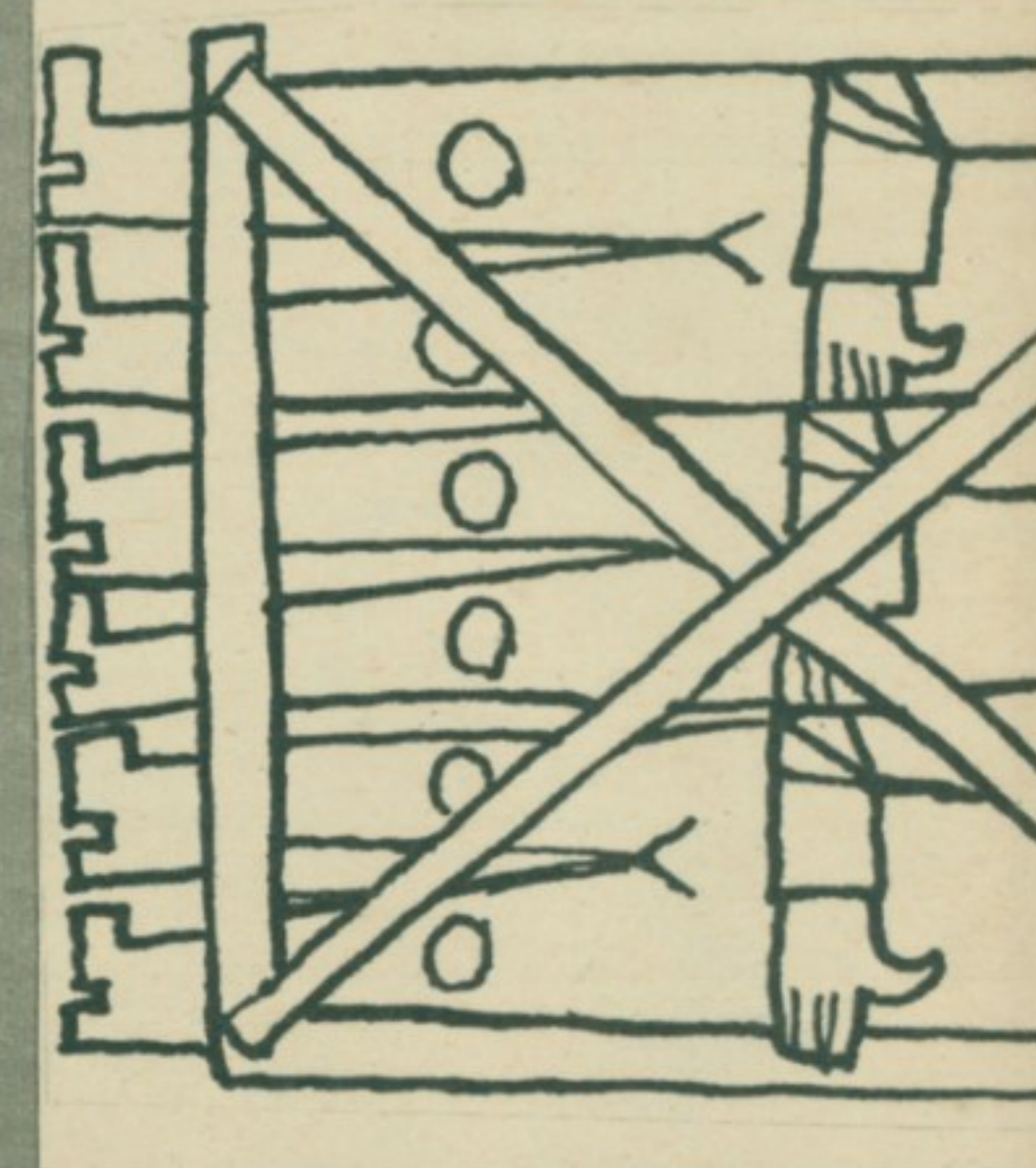
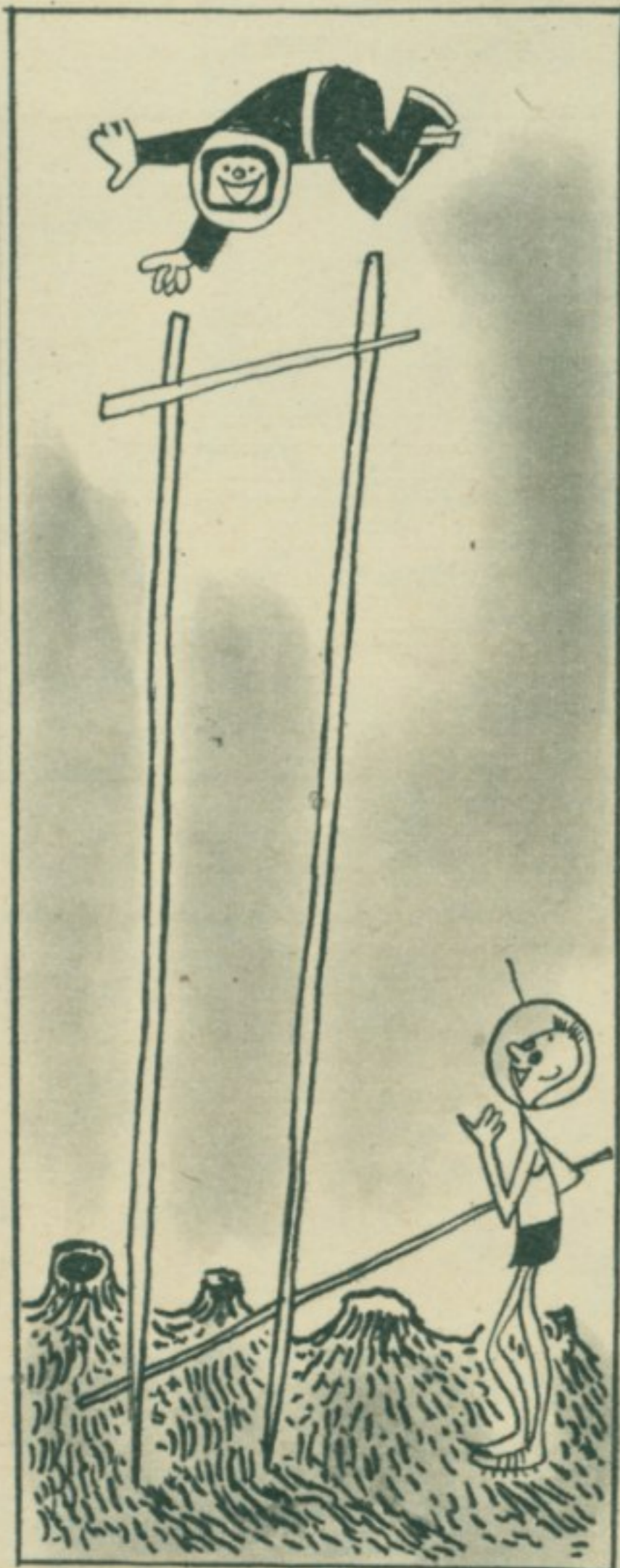
Данашњи висок степен развитка спорта све више избацује у први

ји уме да унапред погађа његово, Пелеово, кретање по терену.

Добро је познато да екипа састављена од појединачно јаких спортиста врло брзо губи од слабије по саставу, али уиграније екипе. Совјетска репрезентација у хокеју на леду, која је у Стокхолму заузела прво место у Европи, није била просто гарнизурна најјачих играча већ одлично уигран ланац састављен од чврсто повезаних беоцуга.

Богато искуство са зимовника, дугих експедиција, бродолома потврђује да је у неким случајевима врло опасно механички удруживати људе.

Онај коме је до руку дошла књига шведског писца Б. Даниелсена „Велики ризик“ о путовањима капетана Е. де Бишопа, сећа се

ЖИВОТ У 21. ВЕКУ

Стваралачки људски дух не престаје да изналази нова средства и нове могућности за лакши и удобнији живот. Оно што је до јуче изгледало недостижно данас је већ стварност: надзвучна брзина, телевизијски пренос с једног на други континент, слање ракете на друге планете, излазак човека у космос и друго. Већ данашњи проналазци допуштају да се наслути како ће човеков живот изгледати сутра. А уз помоћ маште може да се створи и слика свакидашњице у 2000. години.

Ево како би изгледао један дан обичног човека, рецимо једне суботе на почетку 21. века:

Време је за устајање али уместо класичног будилника унулог буди зидни радио-часовник програмом који је власник изабрао на радио-скали увече пре спавања. Спавач још није চে стито ни отворио очи а већ се чује друга звоњава: то чајник „јавља“ да су чај или кафа скувани. У исто време ступа на „сцену“ и „рамифон“, кућни телефон који буди децу у њиховој соби. За столом у трпезарији целу породицу већ чекају топле кифле које се налазе у електричној корпици за пециво. Уколико неко не воли врело кафу или се жури треба само да умочи у шољу специјалну хладну кашичицу. И прва цигарета упаљена је магичним упаљачем који чим се узме у руку испушта пламен.

Уз музику „дискوماتика“, неке врсте цу-бокса, „секретарицаробот“ отвара јутарњу пошту на коју власник одговара нарочитим налив-пером напуњеним мастилом које се пуни на тај начин што се замочи у обичну воду.

Време је погодно за излет. Али, да би тачно знао како је напољу човек треба само да погледа дугмета за манжете на кошуљи и да зна колико је степени, и то и по Целзијусу и по Фаренхајту. Уколико дугмета „кажу“ да је хладно онда се облаче топле кратке чарапе и рукавице које се загревају помоћу батерије од шест волти. Уз пут, ако је у колима топло, довољно је да се укључи ваздушно јастуче које расхлађује и пречишћава ваздух.

У шуми, на месту одређеном за излет, поставља се „сунчани роштиљ“ који пече месо и рибу одбијајући сунчеве зраке.

По повратку са излета и деца и одрасли одлазе у купатило. Ту децу очекују сапуни којима могу, док се купају и да „пишу“ по зидовима, а одрасле „млазни туш“ који ствара вештачку струју која масира читаво тело. Четке и чешљеви који раде на принципу вибрирања праве женама сами „водену“ фризуру. После купања бебе успављују „аутоматске колевке“ док одрасли на миру гледају кућни биоскоп уз звуке одговарајуће музике.

у каквим се изузетно тешким условима одвијало њихово последње путовање управо због напетих односа између људи на чамцу, због тешких несугласица међу члановима посаде. Таквих примера има много.

У исто време искрсава нам у памети херојски подвиг четворице совјетских морнара: Зиганшина, Поплавскога, Крјучковскога и Федотова. Четрдесет и девет дана носили су их (је у трошном чамцу побегли океан, 49 дана без хране, са оскудном резервом воде. Па ипак, они нису изгубили присуство духа нити изванредно осећање другарства.

Тако ће и космички лет, очигледно, ма како успео у конструкцији ракета буду остварени, захтевати савршено сложну екипу.

Живот у неубичајеним условима, живот у ограниченем простору космичког брода где се нема где отићи, бити сам, нужност да се ради и одмара увек заједно захтева врло хармоничне односе у групи. Иначе и најмањи сукоб и најбезначајнија компликација, напраситост, непотребна тврдоглавост могу прерасти у сукоб са свим последицама које из тога могу проићи.

На тај начин, космички лет истиче два проблема: узајамно деловање људи при тзв. тимском раду и заједнички боравак у условима зат

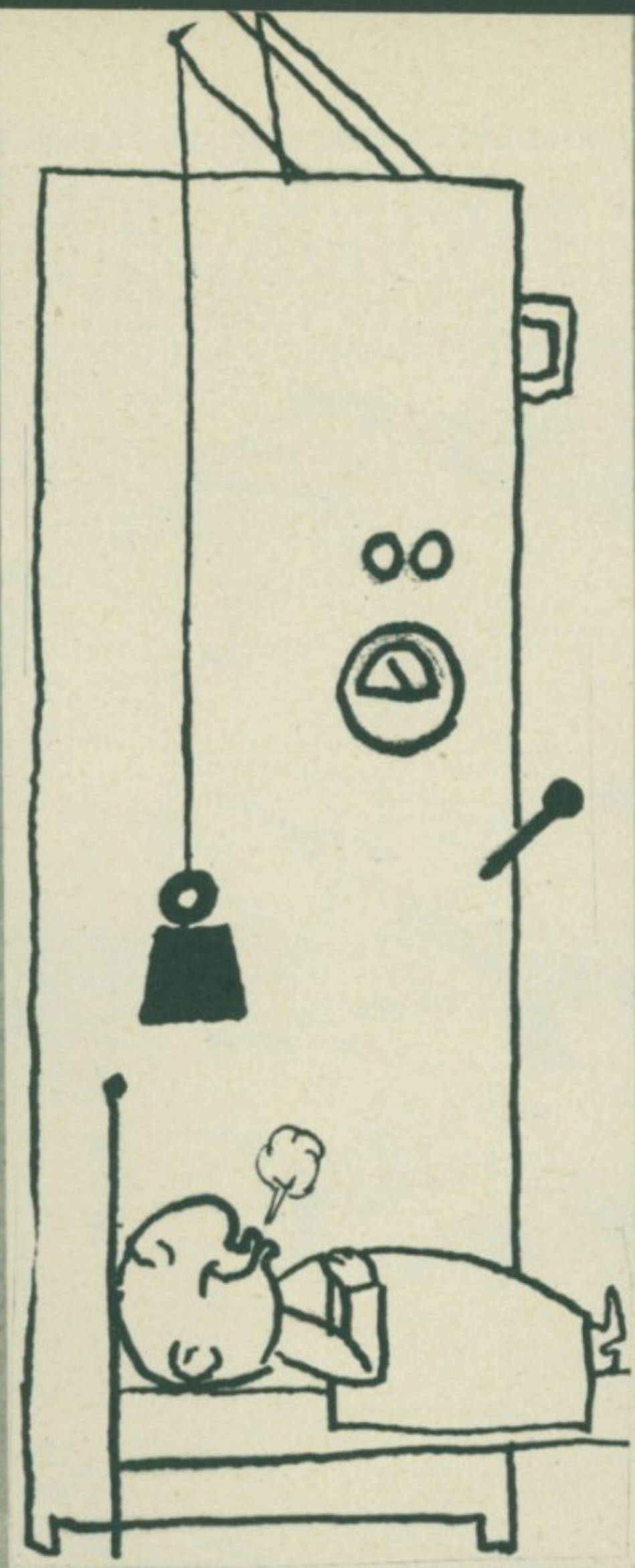
то, довољни су „зидови“ да би у извесној мери одвојили конкретну групу, и, да тако кажемо, учинили да се осећају као у својој кући.

Најмањом постојаношћу одликују се групе које су образоване само на основу заједничког задатка. Чвршће су групе везане не само истим циљем већ и узајамним симпатијама, пријатељством. Најпостојаније су тзв. гомфотерне групе (од грчког гомфо-стварати, оклапати). Овакве групе образују се на основу заједничких интереса и тзв. психо-физиолошке подударности. Ова подударност састоји се у узајамном опонашању, једнаким, истоименим нервно-емоционалним реакцијама као и понашању.

Гомфотерне групе одликују се, не само високом виталношћу, способношћу за живот, и ефективношћу већ испољавају тенденцију на уједначавање унутар групе не само карактера, укуса, навика већ чак и спољног изгледа људи. Ту пресудну улогу игра, свакако, подражавања а у вези са тим мењање мимике, реченичке интонације, покрета, манира.

Природно је питање: да ли је гомфотерност групе — особина својствена само изузетним групама. Не. Наравно, не. Гомфотерност се несумњиво стиче, да тако кажемо, тренирањем.

Тада се јавља друго питање: може ли свака група, постати гомфо-

ПОСАДУ ЗА КОСМИЧКИ БРОД

вореног система живота на космичком броду.

То су два донекле различита проблема, али они имају понеку и заједничку црту.

Пре свега, група није прост збир појединаца већ јединствен организам. Због тога групу треба посматрати као целину. Група се, као и сваки организам, рађа, развија и умире било као последица „болести“ или несрећног случаја.

Кад се образује, група се лако одваја од других, она сад има своје интересе, погледе. Обратите пажњу на камион који превози људе, на пример, на радну акцију. Они певају, гласно се смеју, шале се и задирују, додајују, једном речју раде оно што иначе не чине на улици, и другим јавним местима. Бука мотора и брзина којом јури ау-

то? Вероватно, ипак, не свака, већ само обучена група (способна да буде обучена).

Свака група људи има неки облик. Сличној организму она има своју структуру јасно изражену, или једва приметну.

Најраспрострањеније су групе које истичу „вођу“ — лидера и вођене. „Вођом“ постаје онај који своје понашање наметне другима, одређујући својом тактиком стратегију (понашање) групе при решавању овог или оног задатка.

У спортовима где се игра у екипама најлакше је препознати такву грађу групе. Тамо је вођа или онај који својом активношћу узима игру на себе или вешто руководи игром партнера.

Или други пример, исто тако из спорта. У фудбалској репрезента-

цији Бразила (двоструки прваци света) душа и организатор акције и напада био је играч Диди, далеко од најбољег, више ни млад ни брз, иако су у тиму играле такве звезде као што су Пеле и Гаринча. Под вођством Дидија, ове звезде су још више блистале.

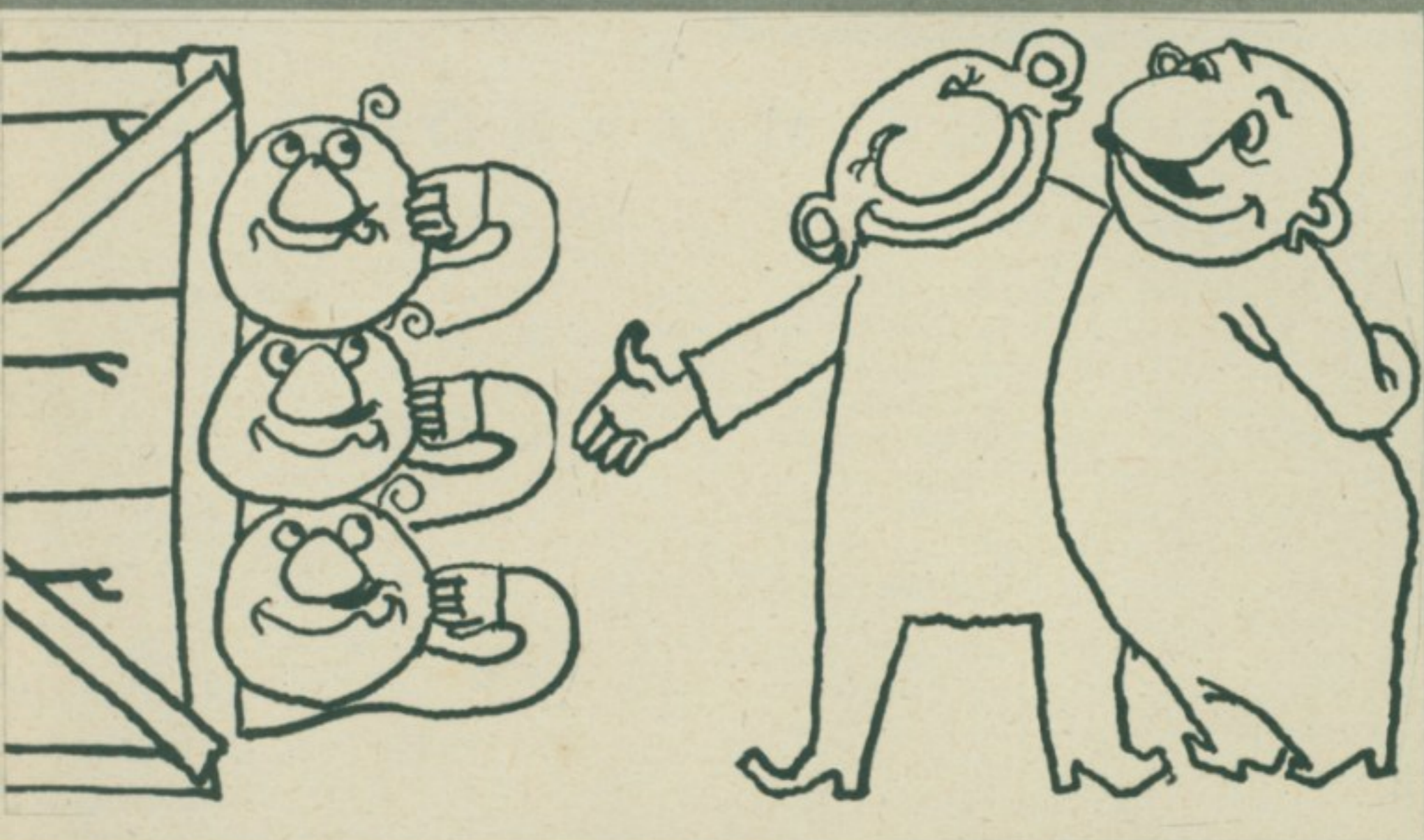
Ипак, не треба мислити да је „вођа“ — доживотно звање. То је само улога на одређено време у одређеним условима и при испуњавању конкретних задатака. Други задаци могу захтевати прерасподелу обавеза. Тај исти Диди за време свог боравка у „Реалу“ (у међувремену између два првенства света) уопште није нашао своје место у тиму.

Што је одређенија структура екипе, што је мање болан процес прерасподеле дужности у случајевима кад је то неопходно, то је група чвршћа а њен рад ефикаснији.

Нема добрих „вођа“ с лошим „вођењима“. Немогуће је одвојити једне од других, и вође и вођени постоје само у конкретној групи на испуњавању конкретних задатака.

На тај начин одредили смо три принципа, начина прилажења групи, размотрили неке узроке настајања група, изнели схватања о њиховој постојаности.

Управо на основу тих ставова треба саставити принципе образовања екипе космичког брода. То мора, безусловно, бити сложен колектив како у социјалном тако и у психолошком смислу с тачном расподелом функција и обавеза. И тада посади неће бити страшна ни изолованост, ни опасности, ни најтежи ни најодговорнији посао.

Авантуре ГОРДОНА ПИМА

ПО РОМАНУ
Е. А. ПОА

БУРА ЈЕ ПОСТАЈАЛА
СВЕ ЈАЧА И
ЈЕДРЕЊАК ЈОЈ ЈЕ
ЈЕДВА ОДОЛЕВАО.
ЈОШ ЈЕ ДАН НАЛЕТ
ВЕТРА И...
БРОД СЕ
НАГАО НА
СТРАНУ...

ВОДА ТОЛИКО
ПРОДИРЕ ДА ЈЕ
ИСПУМПАВАЊЕ
ПОТПУНО
БЕСКОРИСНО!

НЕ БИСМО ВИШЕ
НИ МОГЛИ ДА
ПУМПАМО...
ДЛАНОВИ СУ
НАМ УЖИВЕ
РАНЕ!

ТРЕБА
ОБОРИТИ
И ПРЕДЊУ
КАТАРКУ!

ТО ИМ ЈЕ
ЈЕДВА ПОШЛО
ЗА РУКОМ ЗБОГ
НАГНУТОГ ПО-
ЛОЖАЈА БРО-
ДА. ПАДАЈУЋИ,
ПРЕДЊА КА-
ТАРКА ЈЕ
ОДНЕЛА И КА-
ТАРКУ
С КРМЕ...
БРОД
ЈЕ
САД ЛИЧИО
НА ПОНТОН.

СВА
СРЕ-
КА
ШТО
НАМ
ЈЕ
ОСТАО
ДУ-
ГАЧКИ
ЧА-
МАЦ!

ПРЕ-
РАНО
СИ СЕ
ОБРА-
ДОВАО! ВИ-
ДИШ ШТА
НАС ЈЕ
СНАШЛО!

И ЈОШ ДВА ЧО-
ВЕКА У МОРУ, ПАР-
КЕР И ГРИЛИ! НЕ
МОЖЕМО ИМ ПО-
МОКИ! ИЗГУБЉЕ-
НИ СУ!

ТАЛАСИ СУ
ОДНЕЛИ И КРМУ!
ВЕЖИМО СЕ АКО
НЕ ЖЕЛИМО
ДА И НАС
ОДНЕСУ!

И ТИГРА ЈЕ МО-
РЕ ОДНЕЛО!

ЈАДНА ЖИ-
ВОТИЊА!
ВЕРУЈЕМ ДА
КЕМО УСКОРО
И МИ ЗА ЊОМ!
УТРОБА БРО-
ДА ЈЕ ПУ-
НА
ВО-
ДЕ!

ЧОВЕК — ЛИСИЦА

Енглески судија Хари Скинер више се него зачудио када је двадесет осмогодишњи Алан Хвајтинг, оптужен за многе крађе, изјавио да му не могу судити као човеку пошто је он — лисица. Пре три месеца Хвајтинг је напустио своју кућу и пресељено се у лисицију јазбину у оближњој шуми. Одатле је излазио само ноћу да би пустио кокошице по околини. „Осећам се као лисица и суд људи не може ми судити. Ми лисице смо из ван закона“. Кад је судија хтео да га упути психијатру, човек-лисица је захтевао да га прегледа — ветеринар.

ДОБАР ЛОВАЦ

Роџер Латер, фармер из Пенсилваније, имао је муке са неком мачком из суседства која му је крала пилиће. Кад му је то досадило, купио је пушку и решио да убије штеточину. Пошто је мачка углавном долазила у пљачку ноћу, фармер је

једне вечери заузео бусију и стао да чека. Непде у току ноћи учинило му се да се нешто креће на травњаку близу куће. Фармер је нанишанио и опалио. Али уместо мјаукања зачуо је неко шиштање. Кад се приближио месту, угледао је лопту свога сина која се налазила у травњаку и коју је поветарац покретао.

ПРАШАК — ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ!

У малој вароши Пикоаза у Чилеу становници су, веровали или не, изабрали један прашак за председника општине! Тај се прашак зове пулвапиз, иначе служи против знојења и замора ногу. Произвођачи прашка искористили су изборну кампању, па су поред предизборних плаката поставили велике рекламе које су гласиле: „Гласајте за кандидата кога ви желите. Али ако желите благостање и хигијену онда безусловно гласајте за Пулвапиз“. И народ је послушао и великом већином гласао — за прашак!

Наочаре — пиштољ

Недавно су амерички стручњаци конструисали наочаре за слепе у облику пиштоља. Помоћу овог „пиштоља“ који држи у руци слепа особа може да „прочита“ све штампане ствари и рукописе. У ствари у пиштољ је уграђено 26 минијатурних транзистора и исто толики број фото-осетљивих елемената. Тако свако од 26 слова абеледе постаје посебан електрични импулс који се претвара у механичку вибрацију пренету кроз дршку пиштоља на длан слепе особе. У почетку, брзина којом слепа особа „чита“,

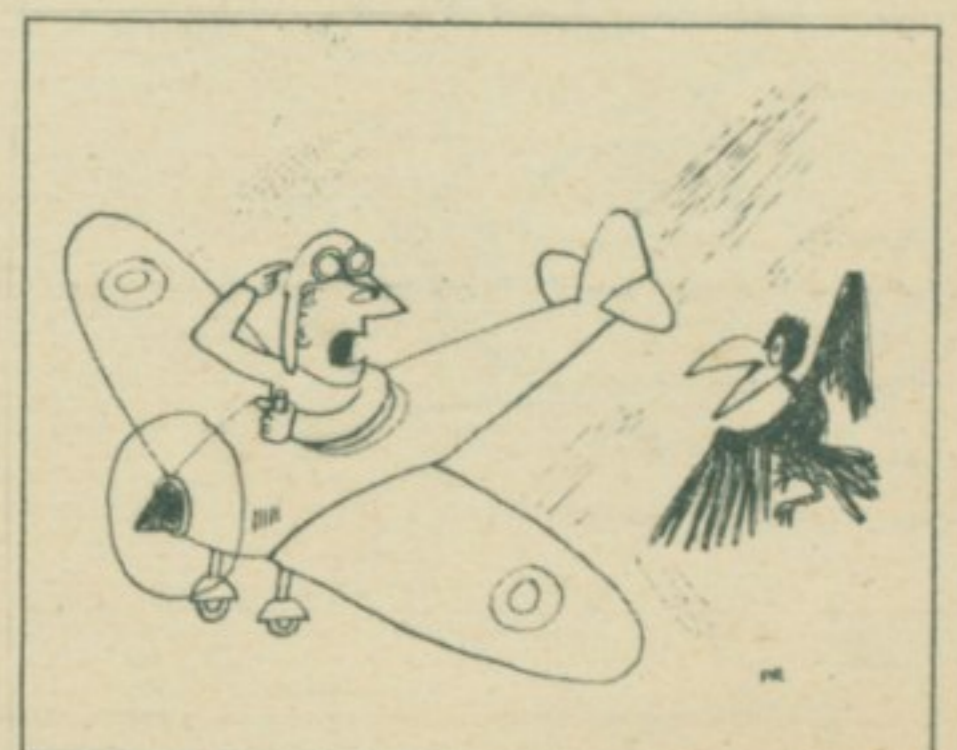

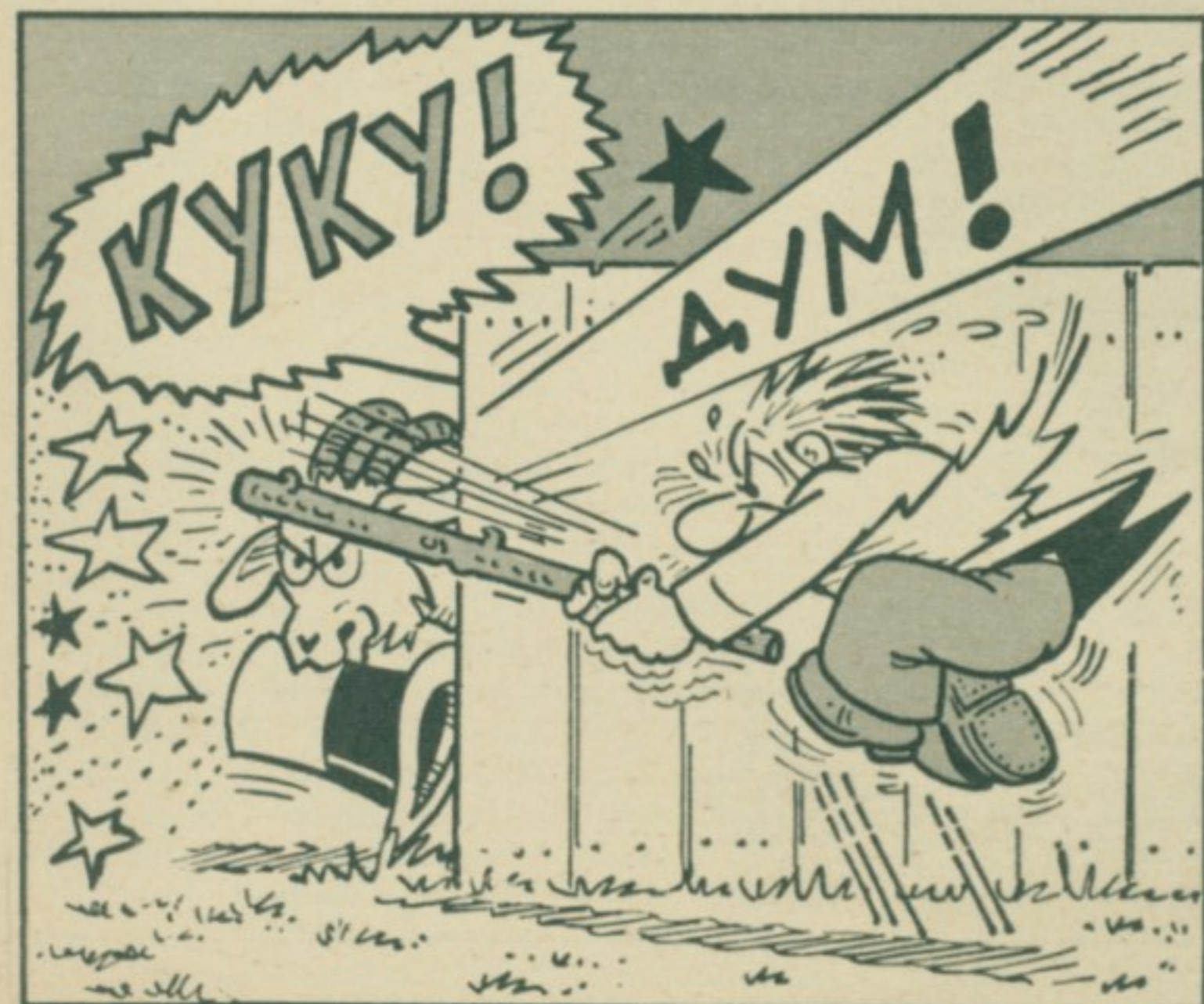
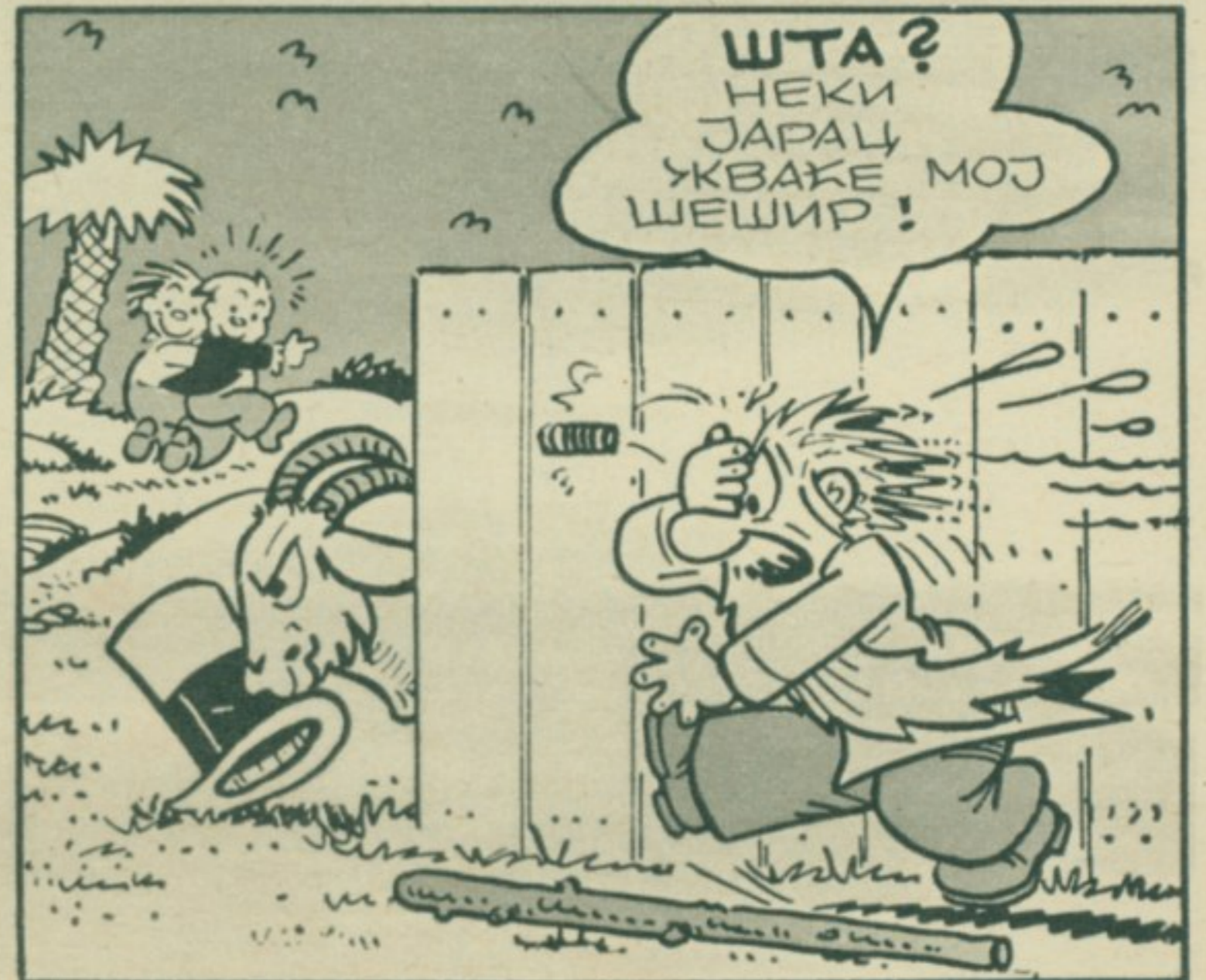
односно брзина којом врхом цеви пиштоља прелази по страницама књиге или писма, износи око 30 речи у минути. Дужим вежбањем брзина читања се многоструко повећава.

ПТИЦЕ И АВИОНИ

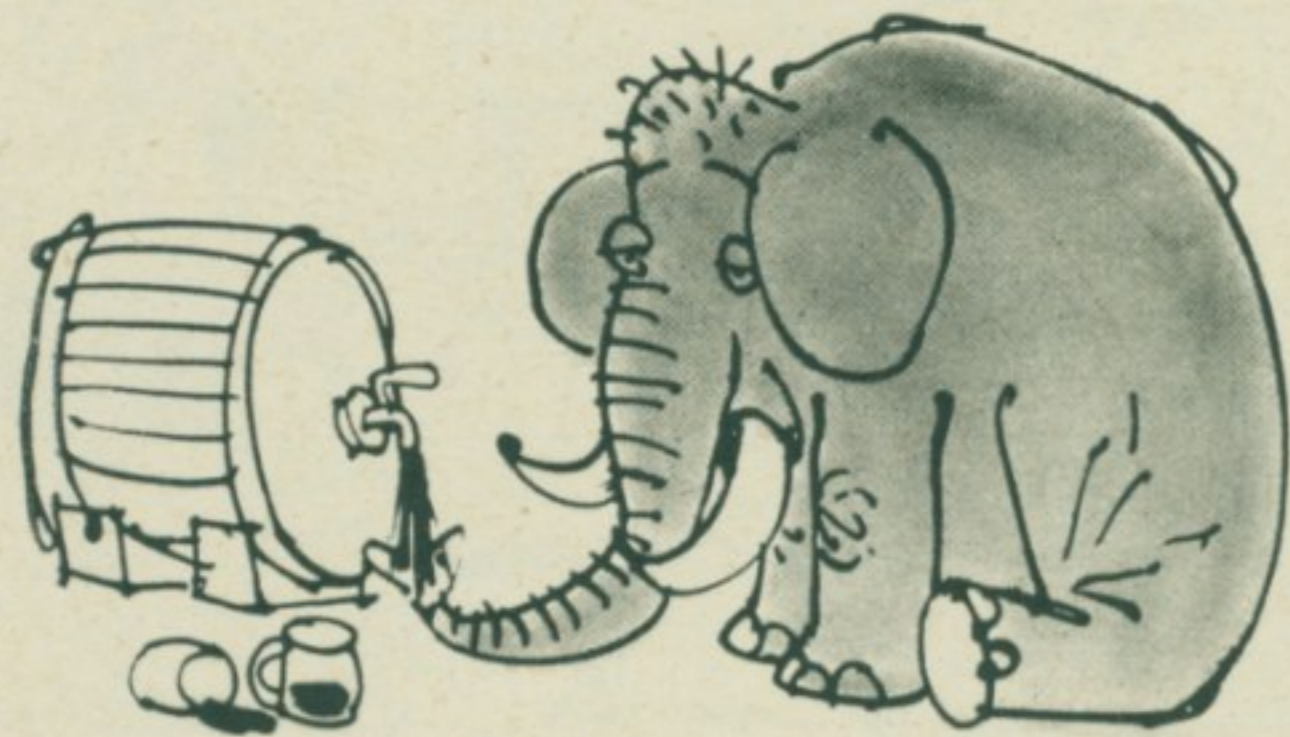
Према предвиђањима канадских стручњака судари птица и авиона, који су нанели много штете појединим компанијама, убудуће ће се свести на најмању меру. Однедавно је, у сарадњи са биолозима, метеоролозима и стручњацима за радарске уређаје, канадска база Голд-Лејк претворена у станицу за посматрање лета птица. Радар домета 80 километара управљен је на ваздушни простор изнад ове огледне станице, а његов екран спојен с једним полароидним апаратом чије време позирања износи 12 минута. На тај начин ехо птица снимљен је на филму у цинији која касније служи стручњацима да одреде правац, јачину праћеног лета и његово будуће место. Овако добијена обавештења емитију се пило-

тима авиона помоћу радио-билтена. Од почетка опита до данас стручњаци у Голд-Лејку тврде да су се предвиђања обистинила у више од 80 одсто случајева.

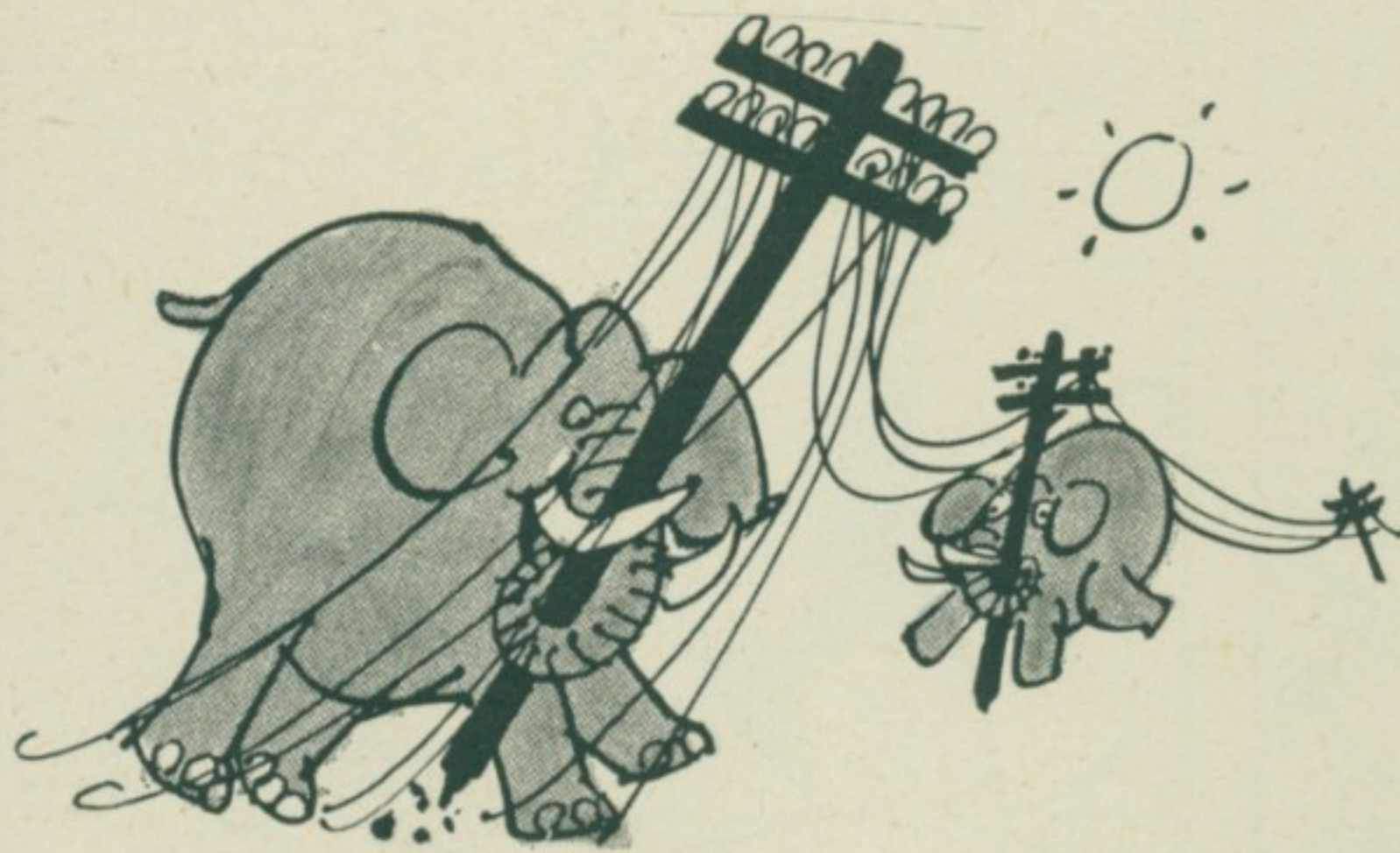

ПРИРОДА

Пиво spremљено за прославу „градоначелник“ је испио до последње капи

Слонови су повадили и побацили све стубове

„Градоначелник“ се шалио с туристима скидајући ноћу ћебад са њих

Највеће задовољство им причињава да гоне бициклисте

Проклети слонови! има обичај да каже Бари Вајт, трапер из источне Африке који је годинама имао посла са овим огромним животињама. „Они немају ни најмање обзира према другима. Морао сам да ископам дубок ров око кампа да ми не би правили штету. Међутим, они су ушли на главну капију и направили русвај“.

Пре него што је ископао ров око кампа, Бари је покушао да подигне ограду од бодљикаве жице. Али када су његови људи поставили кочеве, слонови су их у току ноћи повадили из земље и разбацали окол.

Други пут су повадили дрвене електричне стубове и покидали жице тако да су Баријеви помоћници морали добро да укопају и зацементирају гвоздене стубове.

Слонови необично много воле да чешу своја огромна леђа. Једне ноћи Бари је приметио да се кров на његовој колиби подиже и спушта. Кад је истрчао напоље угледао је слона како са задовољством чеше своја леђа о кров колибе који се као од шале дизао и спуштао.

Бари ће се увек сећати једног случаја који се десио у Исиоли у Кенији. Неки човек се враћао касно кући после пијанке. Ноге га нису баш најбоље служиле и зато није ишао брзо. У једном тренутку учинило му се да га неко прати. Како у мраку није могао ништа да види пружио је десну руку и нагло је тргао када је дотакао нешто топло и наборано. Пружио је леву руку и опет додирнуо нешто топло. Одмах му је било јасно да се налази између два слона. Ужаснут, покушао је да бежи али је налетео на трећег слона који је ишао испред њега. Убрзо је осетио сурлу четвртог који га је гурао у леђа. Јадни човек помислио је да му нема спаса.

Али слонови су га „спроводили“ још извесно време а онда су се одједном повукли тако да је могао мирно да настави пут.

Слонови воле да прате пешаке али још више уживају да јуре за бициклистима. То најбоље знају чувари и шумари који крстаре на бициклу. „Човек просто не може да верује како слон може брзо да трчи кад хоће. Нема тог бициклисте који ће му тада умаћи поготову што шумске стазе нису баш погодне за вожњу бициклом.“

Ево шта се догодило једном власнику аутомобила из Родезије. Док је возио своја мала кола хладњак му је прокључао. Дигао је поклопац, узео кофу и кренуо да тражи воду. Једва је одмакао педесетак метара када се иза жбуња појавила једна слоница. Привучена паром која је избијала из хладњака, завукла је у њега сурлу. Пошто се добро опекала толико се разјарила да је зачас аутомобил претворила у го милу гвожђа.

Млади брачни пар је проводио мекени месец у Кругеровом националном парку у Јужној Африци. Одједном су на путу, којим се пробијао њихов „фолксваген“, приметили слона. Желећи да га заплаши возач је почео да притискује сирену. Слон уместо да се склони, кренуо је неколико корака назад и сео на аутомобил. Младенцима није о-

стало ништа друго него да продуже пешице у хотел.

Ник Расел, управник једног Националног парка у Момбасу тврди да слонови воле шалу. То је искусио и један брачни пар који је дошао у лов у овај крај. Кад год би сели да ручају, прилазила им је једна слоница. Жену је то нервирало и није могла да једе а слоница као да је у томе уживала. „Морао сам једног дана да их превезем колима десетак километара даље да би се ослободили досадне животиње — прича Расел — и замислите, када смо увече сели да вечерамо, одједном се иза нас створила слоница. Није јој било тешко да за дан пређе толики пут само да би и даље уживала у својој шали.“

Неки Џон Милс из Уганде отишао је са женом у посету пријатељима и на путу се задржао двадесетак дана. За то време један слон је обилазио око куће и приметио шахт у дворишту из кога је цурила вода. Пошто је био жедан, слон се вртео око шахта док некако није успео да отвори славину и да се напије. Отада је стално долазио да пије воду увек доводећи још неког „рођака“. Када је власник дошао кући, цело двориште је било поплављено и изгажено. Он је затворио славину тако да је слон није могао да отвори. Али досетљиви горостас је пронашао отворен прозор на кухињи, испружио сурлу и — отворио славину. Наравно, и кухиња је брзо била пуна воде. Кад га је власник куће отерао, он се једног дана вратио и за освету полукао готово све прозоре и почупао дрвене у дворишту.

Али свакако највише прича кружи о једном слону из Уганде названом „градоначелник“. Он је био врло умиљат док је био трезан, али је много волео пиво и када би се напио сви су бегали далеко од њега. Знао је

изненада да упадне у кафану и како су врата била узана за њега обично би срушио цео зид. У кафани би лупао и разбијао све док не би нашао пиво.

Једне недеље, гладан, пошао је да тражи храну. Претресао два аутомобила и један трактор и како није нашао ништа, преврнуо је возила. Почео је да претражује и колибе. У једној је нашао нешто парадајза и почео да једе. Власник је чинио све да га у томе спречи али узалуд. Најзад је запалио новине и бацао на слона. Слон није уопште реаговао на ватру све док није појео парадајз.

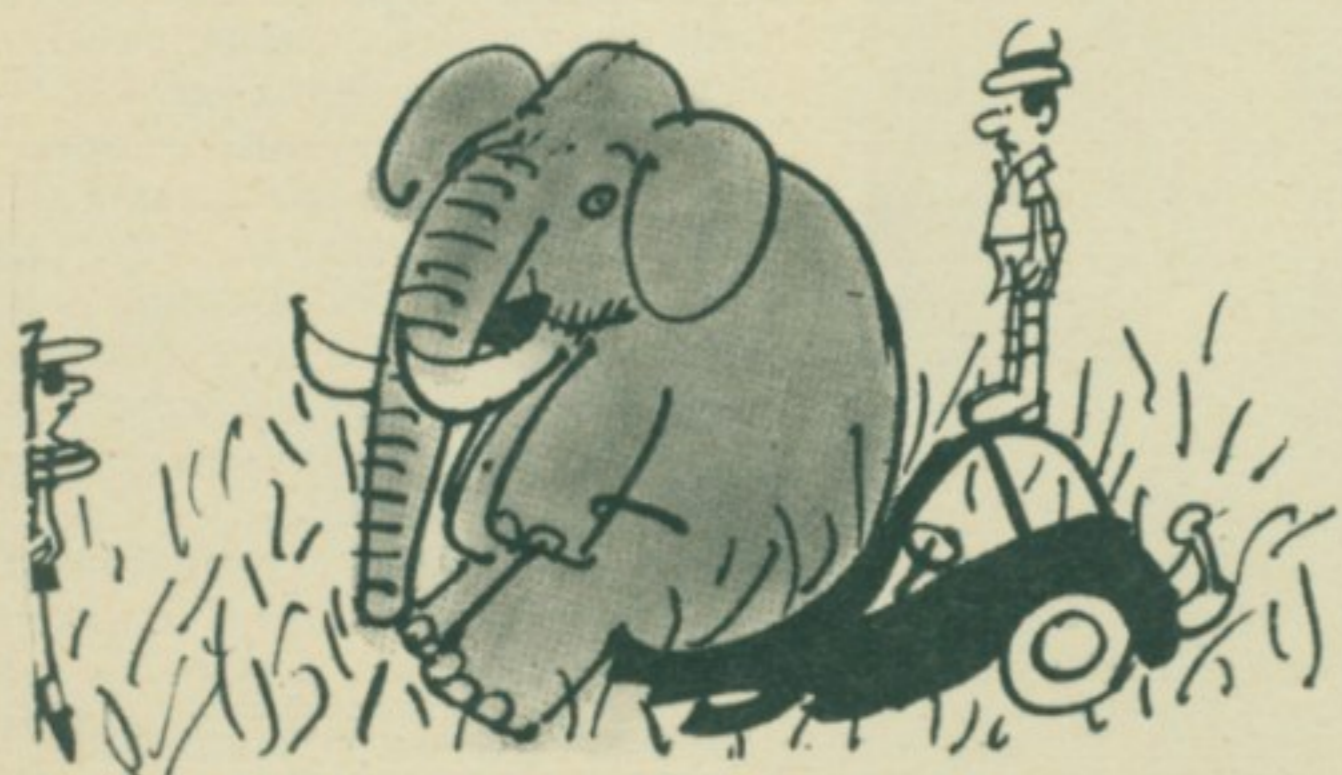
У току неколико следећих месеци „градоначелник“ се добро владао осим што би се каткад нашалио са неким туристом: скидао му је у току ноћи ћебе. Уживао је да краде фото-апарате али их није разбијао. Све то време се није ниједном опио.

Једног дана овај крај је обилазио министар за пропаганду и туризам Уганде. За свечаност која је том приликом требало да се одржи донесено је неколико буради пива. Када су љубазни домаћини пошли да донесу пиво загрекли су крај празних буради „градоначелника“ — пијаног. Министар га је казнио потпуном изолацијом у једном делу парка где нема туриста и где неће имати могућности да се опија.

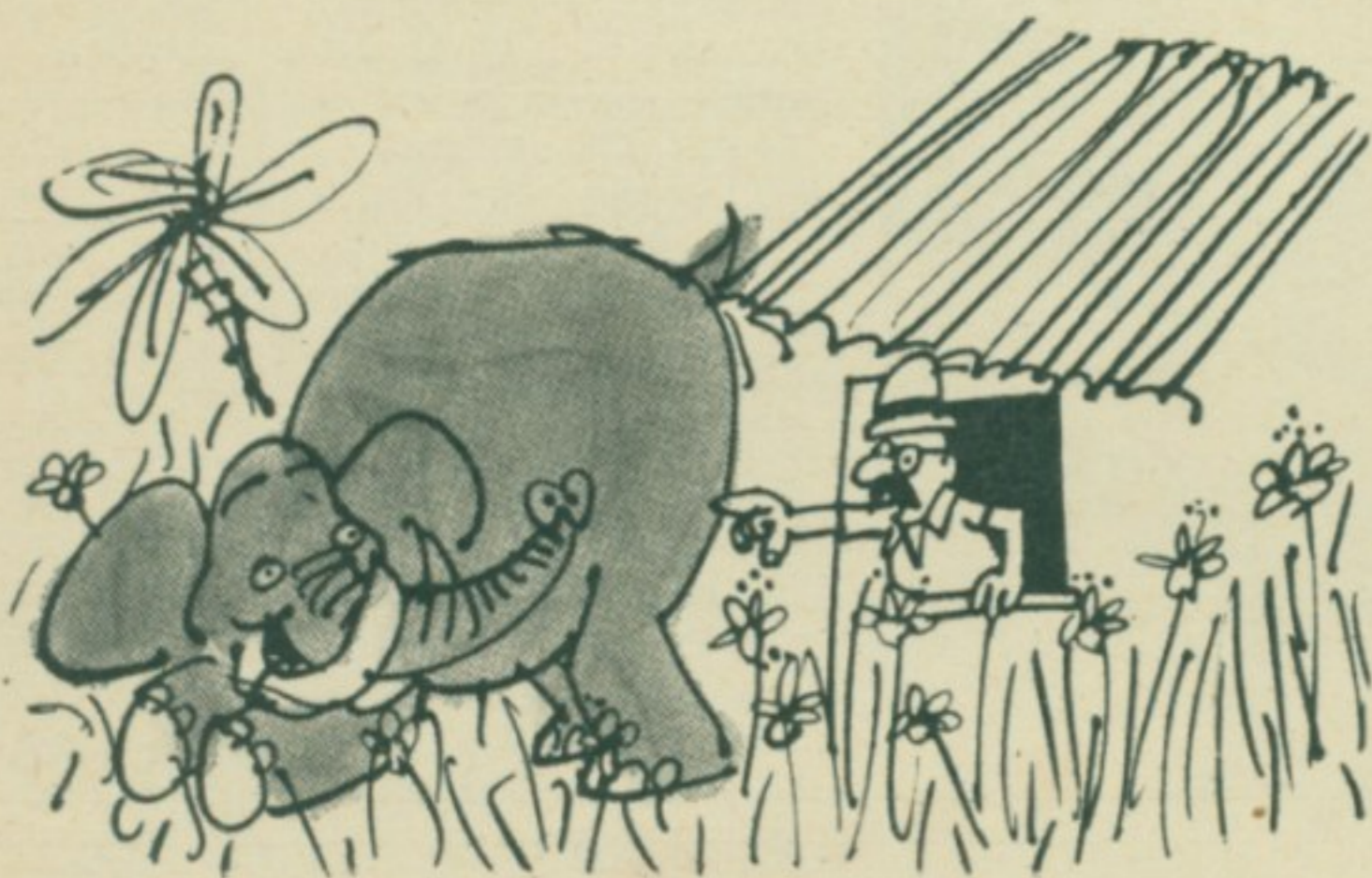
НЕВОЉЕ СА СЛОНОВИМА

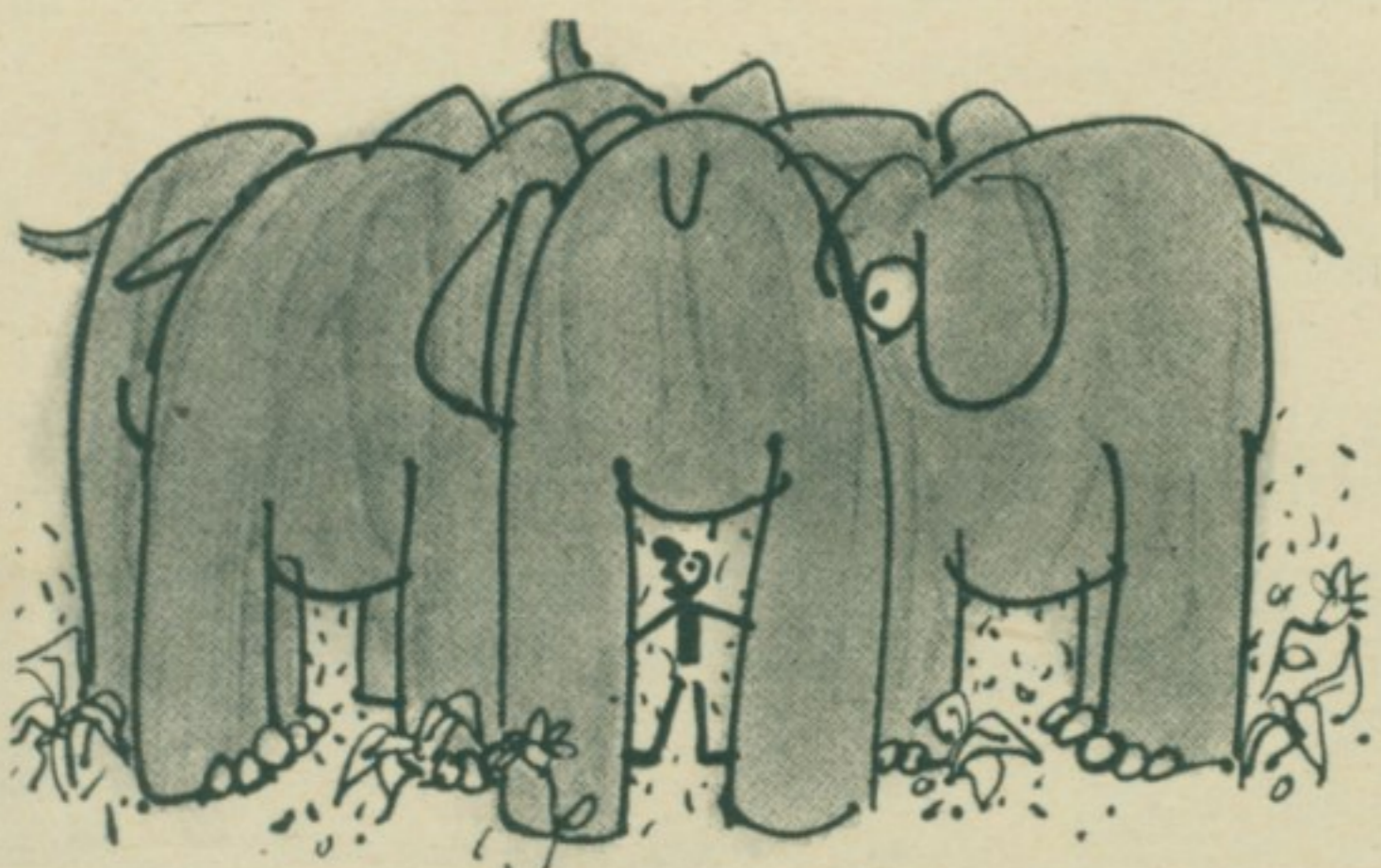
Опечен паром из хладњака слон је претворио кола у гомилу гвожђа

Слон је сео на „Фолксваген“ и спљескао га као лепињу

Слоница је уживала да се чеше о кров колибе.

Усред ноћи злосрећни човек нашао се опкољен слоновима.

Како су постали МАЈМУНИ

На једном острву на југу Филипина живео је некад давно један свирепи цар. И царица је била исто толико зла и поданици су их мрзели.

Али, и поред онога што су осећали, указивали су почасту цару и царици. Цар и царица су били богати. Њихов дворцац је био пун скупоцених ствари и украса а њихови подруми угибали су се од обиља разних јела и вина из далеких земаља.

Цар је волео да се весели. Често је са својом царицом приређивао гозбе и позивао на њих богаташе и племиће којима је веровао. И ма колико да су цар и царица били окрутни, ипак је било људи који су их волели. А то су били они који су се гостили на њиховим гозбама.

Једном је у царевом дворцу била приређена гозба која је трајала цео дан. У врту су била постављена три велика стола и гости су весело пирували заједно с домаћинима. Пирујући причали су један другом веселе и занимљиве згоде.

Једном од стојлова пришла је старица у исцепаној и прљавој хаљини и замолила милостињу од гостију. Отерали су је. Старица је пришла другом столу али, као и првог пута, отерали су је не давши јој ни залогаша.

Пришла је столу цара и царице.
— Сажалите се — казала је старица — дајте ми мало хране. Гладна сам.

Царица је разрогачила очи. Одгурнула је старицу.

— Одлази! Ово је пир за отмене људе а не за бедне као што си ти.

Гости су се закикотали и стали да на старицу бацају ножеве. А цар се смејао.

— Слушајте! — викнуо је. — Први ко је погоди ножем у главу, добиће од мене награду.

Старица није знала шта да уради. Нико није хтео да је заштити. Али... Веселе је било у пуном јeku кад је на месту где је старица стајала засјала заслепљујућа светлост. Старице више није било. Уместо ње појавила се предивна девојка у снежнобелој одори чије је лице зрачило светлосту Сунца.

Све је обузео страх.

— Ви сте — казала је леденим гласом који је погађао право у срце — сурови људи. Ни у једном од вас нема доброте које би морало да има у

правом човеку. Зато ћете се претворити у животиње, у животиње с људским лицем. И моћи ћете да се крећете као људи.

Тек што је то изговорила а ножеви које су гости бацали на старицу, окренули су се и прилепили се њима самима на крај леђа. Њихова лепа одећа претворила се у дугачку длаку, руке су им се продужиле а када су покушали да говоре из њихових грла није ништа излазило сем „кур-ра-а-а“.

Постидели су се свог изгледа па су побегли у шуму и отада тамо живе. Они су били први мајмуни на Филипинама.

Из филипинског фолклора

ДИЊА НА ДРВЕТУ

Од најстаријих времена готово у целом свету у земљама с тропском климом гајили су ово чудно дрво: неколико капи његовог сока растворених у води чинили су меким и најтврђе месо. У народној медицини широко су употребљавани његови плодови, лишће, млечни сок против кожних и желудачних обољења, за зацељивање рана. Та биљка зове се папаја или дињино дрво: њени плодови личе на дињу и по облику и по унутрашњој грађи.

У XVI веку Шпанци су први пут видели ово дрво у Панаму. Одатле је пренето на исток где је стекло своју другу домовину. Данас се дињино дрво гаји у централној Америци, Африци, Индији, на Цејлону, острвима Малајског архипелага и у Аустралији.

Научници су детаљно проучили хемијске и биолошке особине ове биљке. У плодовима и разним другим својим деловима садржи скроб, шећер, витамине и, што је главно, драгоцен фермент папани, који је по

своме деловању сличан желудачном соку. Управо зато сок папаје смекшава сирово месо. Папани се употребљава у прехранбеној и лакој индустрији, у кулинарству, при обради које и у ткању.

Ово дрво, које није дугог века, расте веома брзо и достиже у висини и до десетак метара, док му је обим стабла око тридесетак сантиметара. Стабло му се не грана. Велики прстасти листови на дугим дршкама расту на врху дрвета правећи неку врсту оригиналне капе. Меснат, у облику крушке, цилиндра или јајета, дугуљаст плод дињиног дрвета тежак је до два килограма. Плодови су различитог укуса не само код разних сорти већ чак и на једном стаблу.

Дињино дрво је права маза. Оно страда не само од мрза већ чак и на температурама изнад нуле. Зато се у тропским крајевима индустријске плантаже, које дају плодове високог квалитета, не налазе на висини већој од хиљаду метара изнад мора.

Двојица чланова популарног вис-ансамбла „Ролингстоунси“: Мик Дегер (десно) и Џонс Брајан

Мик, нисмо имали прилике да нешто чујемо о тоби дуже време. Шта се догађа са Ролинг Стоунсима?

— Као што знате, Кеит и ја

својим имали неке неприлике с енглеским правосуђем. Све се ипак добро свршило и сада смо потпуно задовољни.

— Већ дуже време се говори

о могућности цепања наше групе?

— Све је то потпуно нетачно. Стоунси су сада бољи него икад. Такви гласови се чују ве-

роватно због одсуства Брајана Џонса на снимању „Волимо те“? Разлог је био веома прост: Брајан се налазио на одмору у Малапи... и без адресе. Снимање смо почели изненада, Брајан није могао да стигне на време. Али, група ће наставити као и раније: Кеит, Брајан, Бил, Чарли и ја.

— Прича се да си постао велики пријатељ Битлса?

— То није ништа ново. Моје пријатељство са Џоном потиче још из доба када смо били почетници, када нас је овластио да снимимо „Хтео бих да будем твој младић“. Нешто касније, зближио сам се и ја са Полом и Џорџом. Сваки од њих је изванредна личност. Срео сам и њи ховог пријатеља, Јогија Махариши Махеша у Бангору, на викенду који је организовао Џон. Ту сам заиста обогатио своје искуство. Осим тога, наша последња плоча је плод тесне сарадње Стоунс—Битлс. То је крај глупој лажи и неоснованим гласовима о неком сталном непријатељству и борби за престиж Стоунса и Битлса. Ми се бавимо истим послом, припадамо истој генерацији, боримо се за исте идеје. У свему томе има много заједничког и много више онога што нас спаја, него онога што би нас могло раздвојити и учинити непријатељима.

— Не виђамо те више без Маријане Фејлфул. Шта мислиш о њој?

— Познајем је одавно. Са Андроју Олдхемом, мојим импресаријем, присуствовао сам њеном првом снимању. Остали смо велики пријатељи. Чак смо јој, Кејт и ја, написали једну лепу баладу „Кад усахну сузе“ али после њене удаје за Џона Данбера, младог лондонског продавца слика, ређе сам је виђао. Што се мене тиче, верили су ме, мало пренагло са Криси Шримптон, младом манекенком, сестром чувене Џин Шримптон. Али, пошто и најлепше љубави имају свој крај, обоје смо решили да се разиђемо. То је можда зближило Маријану и мене. Она је изванредна, пуна нежности и осећања. Донела ми је мир и нов начин гледања на свет. Талентована је за све. Одлично пева (управо пишем песме за њену будућу лонгплеј-плочу). Ипак, све више се опредељује за позориште и филм после свог великог успеха у Чеховљевој драми „Три сестре“.

— Који су планови Стоунса?

— Завршавамо снимање наше последње лонгплеј-плоче, а одмах затим почињемо снимање нове. Између осталог, имамо у плану турнеју по САД, затим још једну по Европи; надам се да ћемо се појавити и у париској Олимпији.

Замишљени телефонски интервју с једним од чланова ансамбла »Ролингстоунс«

АЛО, МИК ДЕГЕР!

ЛЕСИ

КАД БИ УПИТАЛИ ДЕЦУ, И НЕ САМО ДЕЦУ, КОЈИ ЈЕ ПАС НАЈПОЗНАТИЈИ НА ФИЛМУ, ОДГОВОР БИ, СИГУРНИ СМО, ГЛАСИО — ЛЕСИ. КО НЕ ПАМТИ ФИЛМ „ЛЕСИ СЕ ВРАЋА КУЋИ“ И ЊЕГОВОГ ГЛАВНОГ ЈУНАКА, ЛЕПОГ И ВЕРНОГ ПСА ЛЕСИЈА, КОЈИ УСПЕШНО САВЛАЂУЈЕ СВЕ ПРЕПРЕКЕ ДА БИ СЕ ВРАТИО СВОМ МАЛОМ ПРИЈАТЕЉУ? ЛЕСИ ЈЕ ДАНАС СИНОНИМ ЗА РАСУ ПАСА КОЈОЈ ПРИПАДА.

Пре неки дан навратио до нас наш скупштински коментатор, Влада Митровић, и још с врата добацио:

— Ал' сам се с оном вашом ајкулом слатко исмејао. Бре, матори људи да се тако избрукају. Па ја оног мог 13-годишњег малишу да доведем, жмурећи да нацрта. Ха-ха-ха... А бар је то било лако, — додао је и почео кажипрстом да шара по ваздуху — нос овако у шпиц, па испод — зуби, онда леђно пераје, па реп. Све у три потеза!..

— Аха: таман тако! — отело се неком од присутних. — То по ваздуху уме и моја баба-Сока.

— Шта! — грмнуо је наш посетилац изазивачки. — Дајте ми пир!

Блок и фломастер зачас су се нашли у његовим рукама, али пре него што је повукао први потез, скочио је технички уредник:

— Стој, нећемо тако! — узвикнуо је и шаком поклопио блок. — На туђим грешкама је лако бити вешт. Него да ти ми измислимо нешто друго, још лакше од ајкуле.

После подуже препирке, у којој никако да се сложимо око тога шта је једноставније од ајкуле, неко изусту, више случајно, реч: „Скупштина“!

— Браво, то! — повикасмо сви у

глас. — За скупштинског новинара ништа лакше од скупштине.

Тако се родила нова идеја...

Друг Влада је широко замахнуо руком, као да држи срп а не перо, па застао.

— Нацртаћу, хоћу, — рекао је тоном, за октаву сада нижим — али не могу кад ме сви гледају.

Друштво се повукло, а он је почео. Прво је размишљао па цртао, а затим — обрнуто. Медитирао је из почетка у себи, па шапатам, па све гласније...

„Знам ја вас! — допрле су у једном тренутку његове мисли до нас. — Не меркате ви сад моје цртачке способности, већ дух. Морам зато да измислим нешто чега се још нико није досетио. Теразије, на пример. Да, баш то... Па на једном тасу — параграфи, на другом — народ. Само нисам нешто сад начисто: који је тас код нас у превази!“

Превагнуо је ипак народ. Нас је, међутим, бунило то што се иза теразија наслућивао само један ђошак од Скупштине, и на том ђошку — нарочито један прозор. После смо сазнали да се иза тог прозора налази новинарска соба, и да у подсвести сваког доброг скупштинског новинара, највише представничко

НАША С

тело, кроз тај ђошак и тај прозор, једино и живи...

До друге скупштине смо дошли сасвим неочекивано, исте вечери, у клубу књижевника, из пера управника загребачког казалишта у оставци, писца „Куле вавилонске“: Душка Роксандића. Било је нечег у томе: да се види како се са удаљености од 400 километара доживљава Савезна скупштина. Он је рекао да ће поћи од неких детаља који су за њега одувек били врло импресивни, и прво што је почео да црта била је она ограда од гвожђа и камена, која већ више од десет година не постоји.

— Аух, где је овај забрздио! — јаукнуо је његов београдски колега Бранко Радичевић и лупио се по челу. — Па зар не знаш, црни сине, да се у овој земљи од рата нешто изменило.

На то се гост из Загребa, „мртвехладан“, определио за други детаљ: почео је да црта степениште.

— Имам утисак, — рекао је при том тихо — да се уз ово широко степениште човек, хтео не хтео, мора да пење успореним кораком, достојанствено, и да му оно својим монументалношћу помаже да се духовно очисти од евентуалних задњих мисли.

— Море, пређи ти већ једном на ствар! — изгубио је стрпљење Бранко Радичевић. — Они хоће Скупштину, не чистишће!

„На ствар“ је Роксандић прешао врло брзо: у три потеза. Нацртао је три издужене куполе, као три славолука, и додао:

— За мене је народна скупштина — ово. Ако она права не личи на ову, утолико горе по — праву!

Пошто се друштво око нашег стола, привучено догађајем, све више гомилало, убрзо се показало да је било још

таквих који су хтели да се огледају. Зашто да не!..

Трећу скупштину је нацртала наша популарна телевизијска и филмска глумица, Сташа Пешић, после оног: „Ајде Сташа, шта се стидиш“, поновљеног једно десетак пута са свих страна. Села је за сто, и њена два радознала ока прво су нас наградилa погледом, сваког понаособ, а онда се прешло на посао. Цртала је у кратким потезима, и приликом сваког, уплашено трзала руку, као да пипа нешто вруће. Онда је, одједном, покрила блоком лице, као да се сакрије од стида, и завапила:

— Па што ме мучите, брате, не могу. Нећу и готово!

Али кад је крајичком ока приметила да се нико не смеје, продужила је да црта, и да наглас мисли:

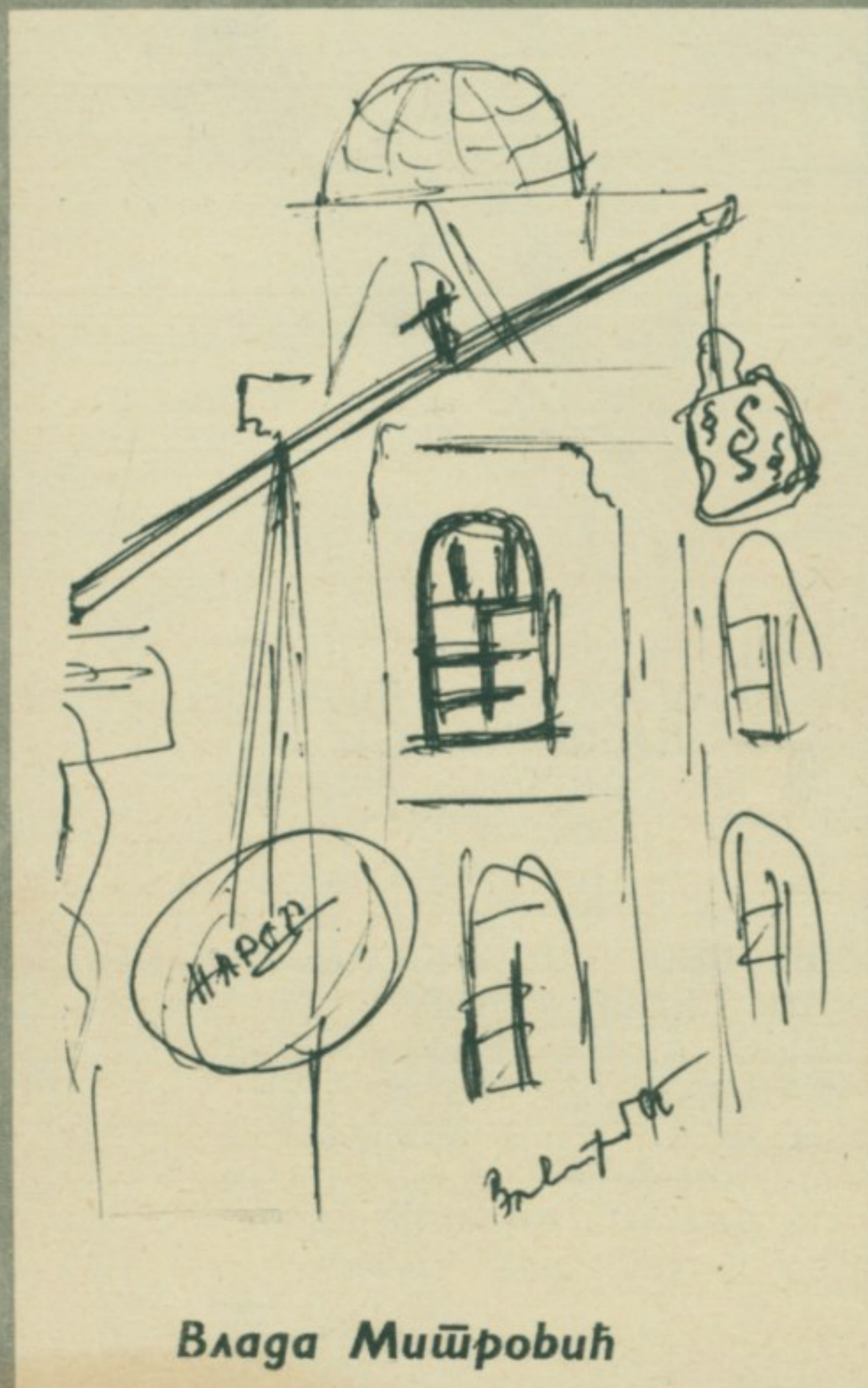
„А овде се играју коњи врани, ево једног. Али коња с друге стране не умем да нацртам... Добро, нема везе, ево коња и с друге стране“ — рекла је резигнирано и када је цртеж био већ сасвим готов, додала: „Пошто сам ја свуда и на сваком месту, ево и мене овде!..“

Неко је онда позвао њеног мужа, филмског режисера Владана Слијепчевића, који је седео за трећим столом, и који ни појма није имао о чему је реч. На Сташино питање, праћено погледом који је молио: шта представља цртеж, Владан је као из топа одбрусио:

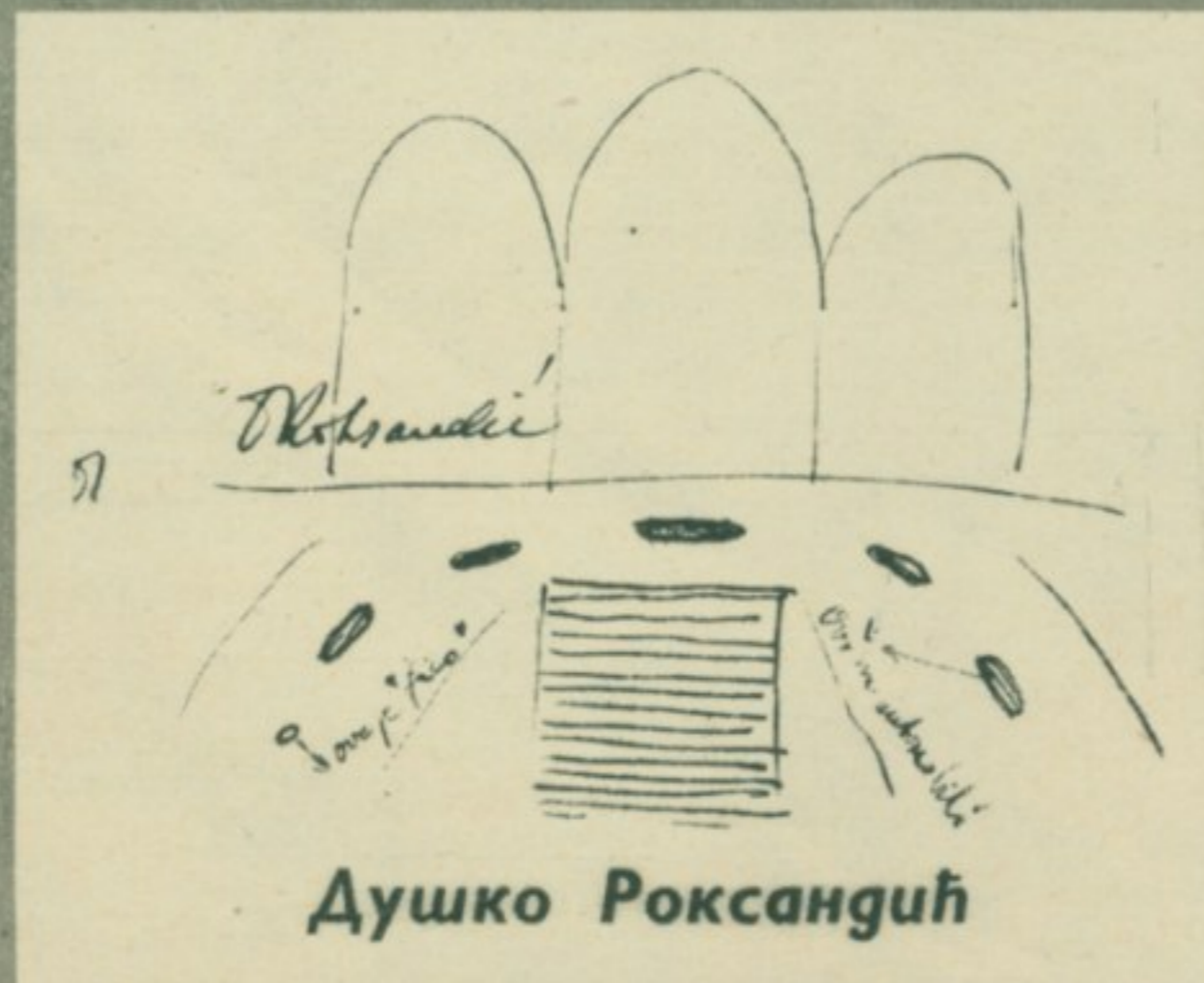
— Чадор бедуинског старешине са два пса-чувара, душо!

Неко је истог часа склонио цртеж са стола, и то се показало мудро, пошто се млада уметница већ била окомила да га претвори у парампарчад.

На ред је, добровољно, дошао Кокан Ракоњац, такође режисер, још „врућ“ од тек завршеног филма „Тамне сенке“. Цртао је самоуверено и лежер-

Влада Митровић

Душко Роксандић

Кокан Ракоњац

Сташа Пешић

Слободан Перовић

КУПШТИНА

ЦРТАНКА

но, као кад дели аутограме. Кад је све било готово, бројни скуп уметника с пуно такта је ћутао. Ћутање је чак могло да постане и непријатно, да се на вратима није појавио Александар Петковић, филмски сниматељ.

— На шта ти ово личи, Саша? — упитао је повишеним гласом свог сниматеља, који се, не знајући шта се од њега хоће, почешао по потиљку.

— На маварски замак, буразеру! — безазлено је одговорио Петковић, на шта се млади режисер покупио и отишао. Без здраво...

❄ Неосетно, друштво око нашег стола се осипало. Остало је још само двоје-троје најсигурнијих у себе, два глумца: Слободан Перовић и Јанез Врховец, и један еминентни сликар: Стојан Ђелић, коме, наравно, није била потребна никаква храброст.

И да не дужимо: на крају крајева је Перовићева Савезна скупштина, по Врховцу, подсећала на вашингтонску Белу кућу, а Врховчева, по Перовићу, на Версај. Скупштина сликара Ђелића, измамила је обожавачима спонтану опаску; да личи на пагоду коју чувају змајевци. Ова се последња примедба не би могла прихватити као умесна, мислим, из разумљивих разлога (с обзиром на недовољну стручност оцењивача, као и с обзиром на слободу уметничког схватања теме која се слика).

❄ Сада више није било заустављања. Сутрадан смо посетили вишег милицијског инспектора, Јездимира Костића. С обзиром на повремени обезбеђе-

ња зграде, мислили смо, да је он такође компетентна личност.

— Шта ће вам то? — упитао нас је помало подозриво.

Ми смо до тада имали шест скупштина, недостајала нам је седма. То смо и рекли. Вишем инспектору су се тада црте на лицу мало смекшале. Ово му се, изгледа, свидело, јер се у милицији, као и у војсци, тражи брз одговор.

Међутим, осетивши муке на које ћемо га ставити, он нас је вешто заводио у друге разговоре: о аутомобилизму, највише. Дуго то нисмо осетили. Али тако се није могло унедоглед. Напослетку, шта је — ту је: виши инспектор је дохватио перо и учинио оно што се од њега тражило. У међувремену је у канцеларију ушао један водник са хрпом аката у рукама. Наш домаћин је одмах искористио да га упита: шта је на цртежу?

— То је, молим, народна скупштина! — као из пушке је одговорио водник.

— Врло добро! — нахерио се брком вишем инспектору, и таман кад је науими да нам пружи цртеж, тргао је руку натраг и загонетно се осмехнуо.

— А сад, ја нешто вас да припитам! — рекао је и пре него смо могли да се снађемо, додао: — Реците ми: у ком стилу је изграђена наша скупштина?

Изненађење је било комплетно. Туц-муц, одједном смо се ми нашли у необраном гроњу.

— Е тако: сад смо један — један! — насмејао се од срца. — Сад вам ево цртеж!

❄ Осму скупштину је нацртао другопласирани на ранг-листи прошлогодишњих најбољих фудбалера у земљи — Драган Џајић. Затекли смо га заја-

пуреног и задиханог са осталим друговима, у свлачионици. Дуго се нећкао, и готово ни реч да изговори. Само би нас повремено крадом осмотрио, погледом пуних неповерења. Није помогао ни тренер Миљанић. Напослетку се јавио његов клупски друг — Остојић.

— 'Ајде Драгане, нацртај то, јер ако не нацрташ, знаш ваљда шта су новине, има још горе да се проведеш!

Ово је упалило. Дуго и обазриво је цртао, и како се цртеж развијао тако се његово расположење мењало. Ускоро је и машта прорадила: главна купола изграђена је у виду циновске фудбалске лопте. Још две лопте појавиле су се на два постоља испред зграде, а иза оцака (!) на левој куполи, излетале су са димом и варицима петохиљадарке...

— Шта те лопте напред значе? — упитао га је неко из групе.

— За тебе ништа! — одбрусио је Џајић без увијања. — А за људе са мало маште, оно: „Играли се коњи врани!“

Међутим, шта је хтео са петохиљадаркама што су куљале из оцака остало је да се мање-више нагађа. Све што је Џајић на крају хтео да каже: било је:

— Хтели сте скупштину, и молим: ево је. А петохиљадарке, њих не зову забадава „скупштине“. Имају ли, онда, оне неке везе са цртежом — имају. А са лоптом... то се, молим, сами досетите.

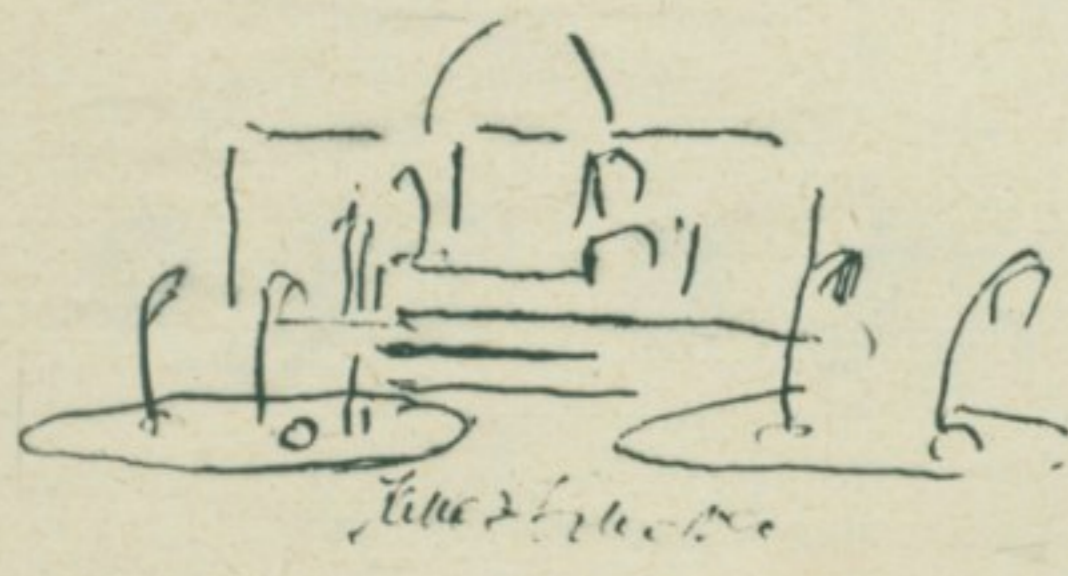
❄ Последње две скупштине изашле су из пера познатог београдског правника, и једног исто толико познатог лекара. Први је Филота Фила, адвокат, а други професор медицинског факултета: др Слободан Ђорђевић.

Први је скупштину видео у оштрим, правим потезима, ћошкасту, у свом основном скелету, огољену, јер зграде, као ни параграфи, нису жива бића, оне су зидови, врата и прозори, оне су одаје које служе за то да се у њима људи окупе, и што пре и што боље нешто ураде, а затим да их, не осврћући се, напусте... Јер живот тече све брже, он има своје неумитне захтеве...

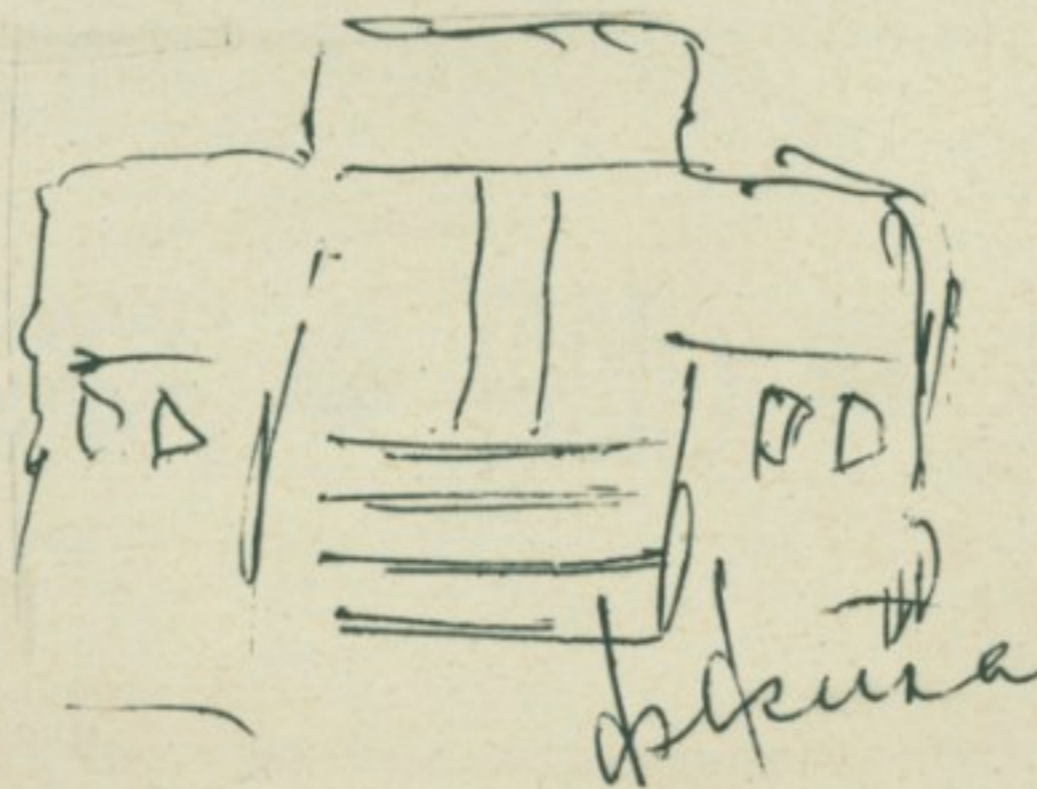
Други је скупштину доживео на сасвим супротан начин. Из његовог пера рађало се из секунда у секунда здање, лепршаво, накићено, гиздаво, пуно лепоте и елганције, пуно топлине, које својом лепотом и топлином улепшава и сам људски рад, то је зграда која је не само својим значењем, већ и својим изгледом — знамење једног целог града, и у чије је облике и фасаде човек својом руком уградио уз камен и мермер и саму душу...

❄ Већ уобичајена квота од девет цртежа нашег теста је на тај начин била испуњена.

Остало је још да и сами себи поставимо питање, оно с којим смо се готово на сваком кораку сусретали: шта се, стварно, са свим овим хтелом? Шта да се одговори... Мало смо покушали да се нашалимо на свој рачун, па зашто онда да у томе и други не учествују? И — јесмо ли ми уопште свет способан за то? Реците и сами...

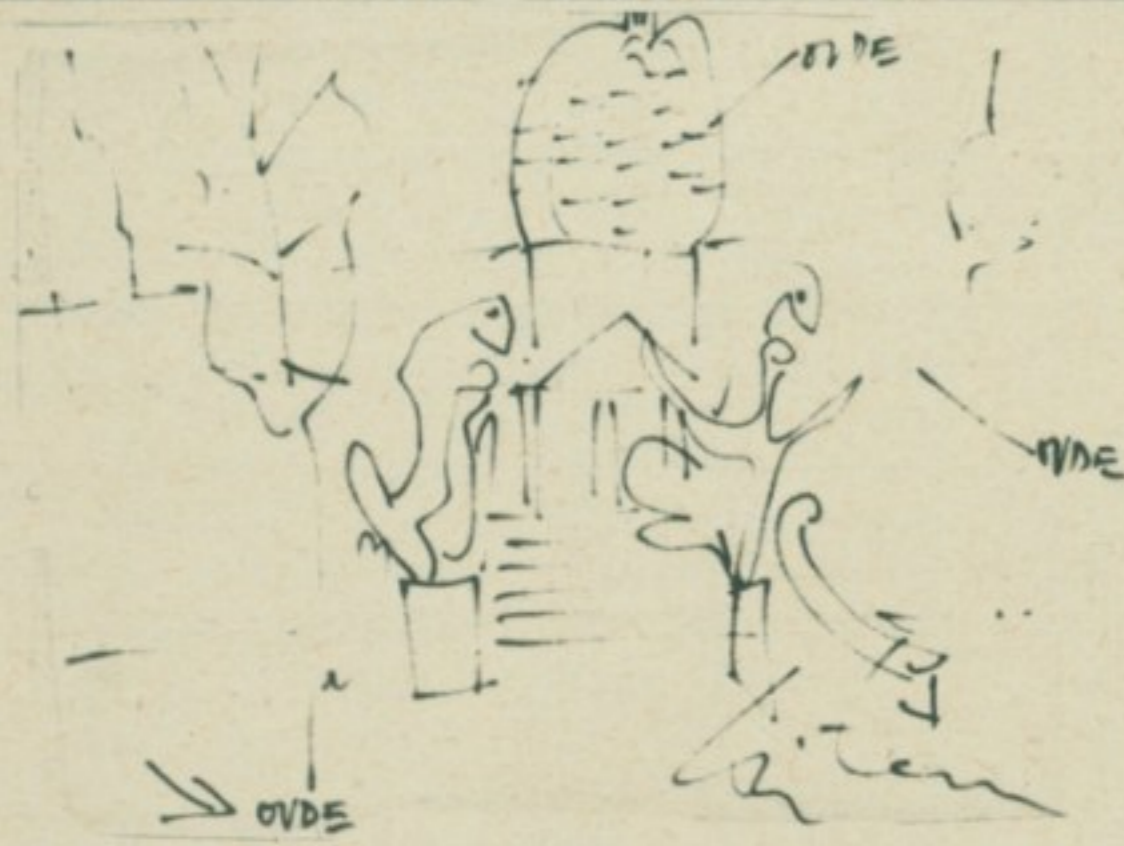
Јанез Врховец

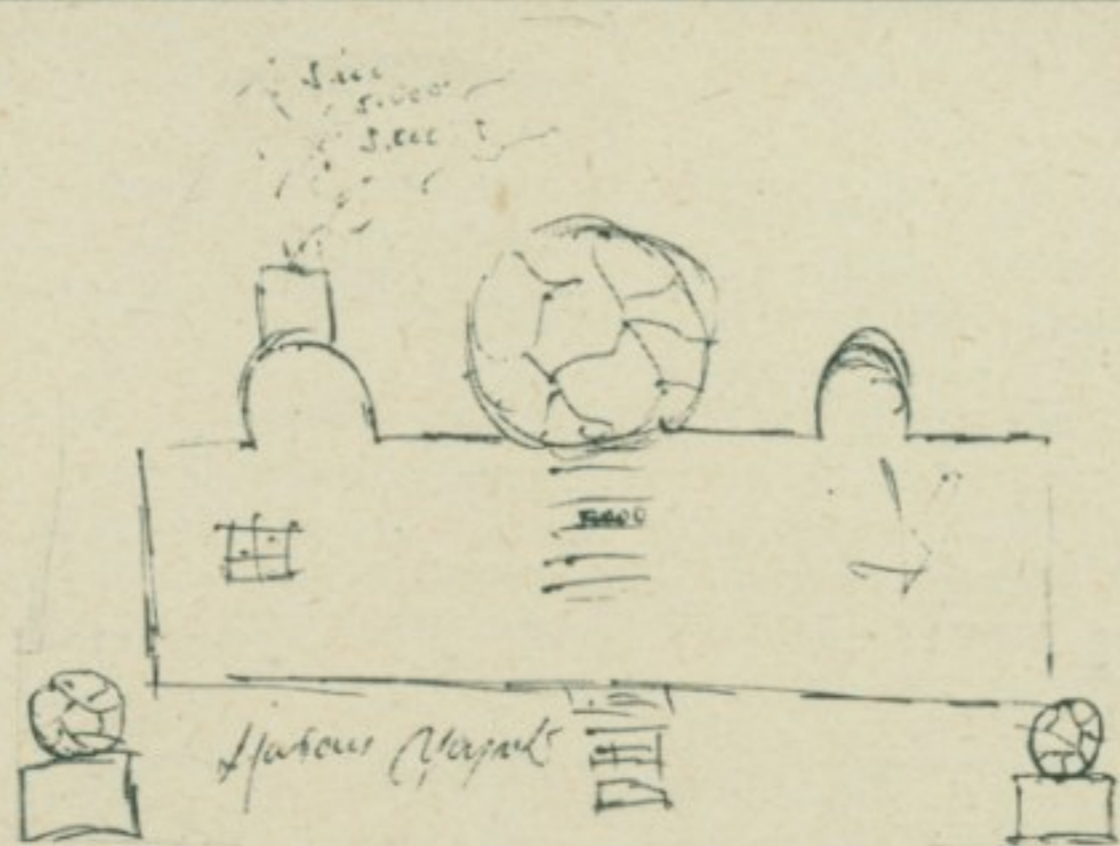
Фила Филоша

Јездимир Костић

Стојан Ђелић

Драган Џајић

Др Слободан Ђорђевић

ДОГОДИЛО СЕ...

И СМЕШНИ И ТУЖНИ И НЕОБИЧНИ
ДОГАЂАЈИ СА СВИХ КОНТИНЕНАТА

У Сан Франциску

Неки провалник упао је у зоолошки врт, разбио катанац на ка везу за тигрове и однео једну бебу-тигра од три месеца. Био је убеђен да ће тигрића добро продати неком од својих суграђана који воли да даје ексцентричне новогодишње поклоне. Преварио се: тигрића нико није хтео да купи тако да га је морао однети својим синовима.

У Висконсину

Приликом спремања стана Цени Ословиц нашла је једног слепог миша. На њену уплашену цику дотрчао је њен двадесетогодишњи син с револвером у руци уверен да се нешто страшно догодило. А пошто је већ имао оружје он је и пуцао. Али, уместо слепог миша погодио је у ногу мајку. Рана је била озбиљна и морала је у болницу.

У Лондону

Пошто се у Бакинџемској палати персонал веома често мења, у најпрометнијим ходницима морали су бити постављени путокази који тачно указују којим се путем стиже у дворске подруме и оставе а који воде у краљевске одаје. Путокази су озлоједили многе чланове персонала јер ће да би их прочитали, морати да носе наочари.

У Плимуту

Продавачица новина Етел Симонс ставила је на располагање своју сломљену руку организационом одбору једне добротворне акције. Наиме, за два динара свака њена муштерија могла је да на гипсу, стављеном на руку, прочита како се Етел озледила и да испод тога стави свој потпис. Већ првог дана нашло се око педесет радозналих.

У Нантингему

Осуђеник Теренс Гвинт годину дана је припремао своје бекство из казненог завода. Најзад му је то и пошло за руком: докопао се толико жељене слободе. Али, већ после неколико часова јавио се телефоном управнику казнионице и молио да га опет приме јер је напољу цича зима и он нема где да се склони. „Молба“ је услышена.

У Лонг Ајленду

У лаконски кратком полицијском рапорту стајало је: један аутомобил за чијим се воланом налази један пас расе шпанских кокера „сударио“ се са електричним стубом. Касније је утврђено да је сопственик Џон Гада оставио пса у колима не угасивши мотор. Само није могло бити објашњено како је пас успео да покрене возило.

У Есексу

Уочи Нове године улице су биле препуне људи који су очекивали почетак великог ватромета. Камион с материјалом за ватромет стигао је с великим закашњењем. И када су посматрачи поверовали да ће њихово стрпљење бити награђено догодила се незгода: читав камион се запалио и све ове ракете наједном су експлодирале.

У Њујорку

Несимпатије Американаца према извесним личностима искористили су трговци начинивши од тога — игру. Као мета која се гађа нарочитим стрелицама служе слике разних личности, и живих и преминулих, које на неки начин ремете спокојство америчких грађана. Највише се продају слике Џонсона, де Гола, Фројда, Насера и Бумедијена.

Познати белгијски бициклиста Мерк из Андерлехта оженио се једном лепом девојком из Волуве-Сент-Пјер. Председници обеју општина захтевали су да се регистровање обави у њиховој општини. Млади пар је то решио на овај начин. Регистровани су се у Андерлехту, а венчали у цркви Волуве-Сент-Пјер. Сада опет има незадовољника: то су председник општине Волуве-Сент-Пјер и свештеник цркве у Андерлехту.

Лек Пласид у држави Њујорк има намеру да постави кандидатуру за организацију Зимских олимпијских игара 1976. године, што се поклопило са стогодишњицом оснивања САД. Да би се поставила кандидатура потребно је да једна специјална комисија Америчког олимпијског комитета прихвати кандидатуру. Одређена су два члана специјалне комисије која треба да извиди да ли терени одговарају за такво такмичење. Чланови комисије су лоше изабрали дан за вршење свог задатка, јер кад су дошли на лице места, на теренима није било уопште

снега. Један од чланова комисије Норман Хес, затучани католик обратио се месном свештенику Роберту Фармеру да он „измоли код бога“ да падне бар мало снега, како би комисија могла да обави посао. Изгледа да именовани свештеник ужива велики кредит на небесима, како се нашалио један новинар, јер сутрадан почела је таква снежна вејава да комисија неколико дана није могла уопште да помоли нос напоље...

У градињу Малерб, будућем центру за штампу Зимских олимпијских игара у Греноблу, приводи се крају уређење једне од највећих кућиња у Француској, ако не и у целом свету. Ту ће више од месец дана да командује над 150 помоћника чувени француски кувар Роже Верже. Ресторан ће бити отворен 24 часа дневно. Капацитет послуживања

је 400 гостију на час. Почев од првог дана Игара почиње гурмански Тур д Франс: сваког дана сервираће се други специјалитети специфични за разне покрајине Француске.

У Западној Немачкој извесни Паул Вебер сломио је ногу бранећи боје немачке фудбалске државне репрезентације. Међутим, сазнаје се да именовани Вебер има 61 годину. После гледања телевизијског преноса утакмице Румунија — Западна Немачка, Вебер је у сну активно играо против Румуна и тако незгодно шутнуо ногом зид поред којег је спавао да кост није издржала.

Вратар шпанске фудбалске екипе „Бариемоса“ Пабло Торес врло је популаран. Не због тога што је неки нарочити голман. Већ као карикатуриста. Он се не растаје од но теса и оловке чак ни за време утак

мице. Чим игра пређе на половину игралишта противника, Пабло подиже из гола своје „стваралачке реквизите“ и након неколико тренутака на хартији се виде физиономије играча и најупадљивијих навијача који бесне иза гола „Бариемоса“. „Ја могу да цртам захваљујући одличној одбрани моје екипе“, каже Торес. Карикатуре голмана су на великој цени код навијача.

Од 1. јануара 1968. године данска фудбалска звезда Кај Јохансон, сада играч „Глазгов ренџерса“ добиће британско држављанство. Можда ће то неке изненадити, али Јохансон има разлога да промени држављанство. Јер:

1. недавно је отворио кафану у врло прометном центру Глазгова,
 2. такође је отворио приватни клуб у најближој околини града,
 3. постао је директор једног великог хотелијерског друштва у граду.
- Успех Јохансона доказује бар једну ствар: да Шкотланђани, који се тешко растају од свог пенија, могу ипак скупо да плате један прави таленат.

ТАЈМ-АУТ ЗА ХУМОР

ПОСЛЕДЊИ ИЗ СВЕТА ПАТУЉАКА

ДЕДА И УНУК СУ ПРВИ ПУТ ВИДЕЛИ ТЕЛЕВИЗОР...

ОПЕТ НЕКИ ТРИК ЗЛИХ ДУХОВА... СА ОГЛЕДАЛИМА И ЦРНОМ МАГИЈОМ!

ХАЈДЕ ДА СПАВАМО... ПРЕ НО ШТО НАС УРЕКНУ!

ДОК ЈЕ ЕЛИЗАБЕТА С БРАТОМ И ДЕДОМ БИЛА НА ВЕЧЕРИ, У ЊИХОВУ СОБУ СЕ НЕКО УВУКАО...

АХ! ЕВО УСНУЛИХ ШУМСКИХ ЛЕПОТАНА!

ПАКУРНИВО ЈЕ ЗАТВОРИО КОРПУ ТАКО ДА СЕ УСНУЛИ ПАТУЉЦИ НИСУ НИ ПРОБУДИЛИ...

НАЈЗАД! ВЕЛИКА АТРАКЦИЈА ЗА МОЈУ АКАДЕМИЈУ НАКАЗА!

КАД СУ ДЕЦА С ДЕДОМ ИЗЛАЗИЛА ИЗ ТРПЕЗАРИЈЕ, ПРОЛЕТЕО ЈЕ ЈЕДАН АУТОМОБИЛ...

© 1967 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ЗА ВОЛАНОМ ЈЕ БИО ОНАЈ ЧОВЕК ПОДМУКЛА ПОГЛЕДА КОГА СМО СРЕЛИ У ПОРТИРНИЦИ!

ТАКО НАС ЈЕ ЧУДНО ГЛЕДАО!

ОХ, ДЕДИЦЕ! ИМАМ ПРЕДОСЕКАЊЕ ДА СЕ НАШИМ МАЛИМ ПРИЈАТЕЉИМА ДОГОДИЛО НЕШТО СТРАШНО!

БРЗО!

ЊИХОВИ ПРИЈАТЕЉИ БИЛИ СУ ВЕК КИЛОМЕТРИМА ДАЛЕКО...

МОММЕ! ЗАШТО СЕ ОВАКО УЖАСНО ТРУЦКАМО?

НАСТАВИКЕ СЕ

Макс Ги, поручник француског ваздухопловства, радио је до краја 1941. године у француској обавештајној секцији у Лондону. Мајори Букмастер и Бадингтон били су одушевљени његовим изузетним способностима. Ги је проучавао методе Абвера и Гестапоа и с лакоћом улазио у тајне ове циновске шпијунске организације која је само на француској обали код Шербурга имала око 400 тајних агената. Сви они су били „регистровани“ у његовом памћењу. Ги је знао све податке о немачким агентима, наравно оне који су могли бити прикупљени, памтио је њихове ликове са фотографијама које многе никада није видео. Онакве какве их је запамтио у Лондону, у архиви Букмастера и Бадингтона, могао је да препозна на шербурским улицама, у бистроима и ноћним локалим.

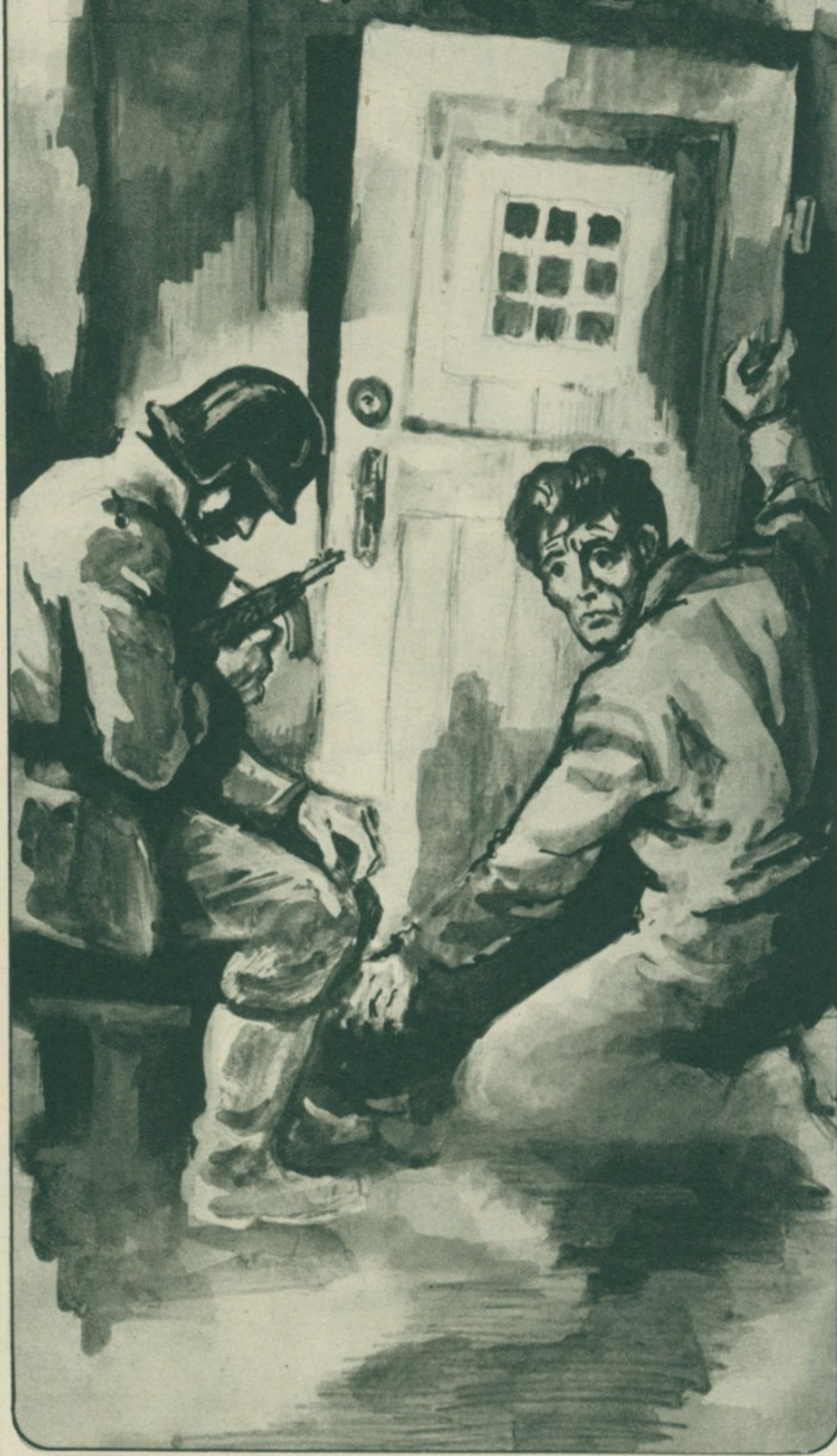
Постао је „мозак“ савезничке обавештајне службе на читавом обалском појасу око Шербурга. Са малом четом проверених обавештајца у којој се говорило најмање десетак европских језика, поручник Ги је успео да организује тајне канале којима су путовали савезнички агенти у Лондон и обратно.

У току 1942. године, савезничка обавештајна служба није имала везу са својим водећим обавештајцима који су радили у Немачкој, Француској, Италији, Швајцарској и другим земљама. Тешкоће са радом радио-станица, пребацивањем оригиналних обавештајних докумената и других тајни о непријатељу, биле су често непремостиве. Контрашпијунажа Абвера и Гестапоа била је толико разграната у Француској да савезнички обавештајни подаци данима нису могли да стигну до Лондона, а онда су најчешће били неупотребљиви.

Поручник Ги је искористио француске плаже и луку Шербур — иако поседнуте непријатељским органима безбедности — да створи тајни савезнички обавештајни канал који је једним краком водио према Лондону, а другим у многе европске државе. Није водио никакве забелешке. За њега је знао само један човек — верни Жилар чији је једини задатак био да слуша редовне емисије енглеске радио-станице ВВС. Макс Ги је умео да дешифрира војничку корачницу, оперету и народне песме и тако добије тајну ознаку и друге податке за особу која треба да стигне у Лондон или из Лондона пређе кроз Шербур. Његовим тајним каналом прошли су многи прослављени савезнички обавештајци прошлог рата, али ниједан га није видео. Ги је бдео над њима и обавештењима и порукама које су носили.

Неустрашиви водичи проводили су обавештајце поред немачких стража и мина, али им никада нису рекли куда иду и никада их нису провели два пута истом стазом.

Обавештајац француског Покрета отпора Макс Ги, претучен побегао из руку двојице стражара немачке Тајне војне полиције

Непријатељска обавештајна служба није успела да открије ове тајне канале, али су рад Макса Гија немачки шпијунски у Лондону и те како осетили. Крајем 1943. године Абвер и Гестапо су у Француској организовали велику потеру и хапшења и за недељу дана затворили неколико хиљада људи. Саслушавали су их, мучили, али нису ништа открили.

У тој великој рацији ухапшен је и Макс Ги. Изненадио га је у Клероу, код Мушарда, далеко од Шербурга, капетан Абвера Гердс. Затражио му је исправе у тренутку када је Ги плаћао бријаче и хтео да напусти берберницу. Али није знао кога има у рукама. Прво га је немилосрдно тучао, а онда га предао Тајној војној полицији да га спроведе даље. Једини сведок овог догађаја, који је у последњем тренутку успео да избегне хапшење, био је енглески обавештајца Хенри. Пробо се до Дижона и обавестио свог сарадника Милара који је требало да покуша да спасе Гија сигурне смрти.

Гија су одвели у затвор и наредили двојици стражара да пазе на њега. Неком другом у таквом стању не би ни био потребан стражар. Измучен и испребијан, сав у крпама и модрицама, Ги се једва држао на ногама. Стражарима ни то није било довољно: за сваки случај још су га тукли чизмама, а затим легли и заспали.

Обавештен о хапшењу „неког тврдоглавог сумњивог Француза“ шеф Абвера у Шербуру пуковник Ото Шланк наредио је да га хитно пребаце аутомобилом у Шербур. Лично се спремао да води истрагу.

Стражари су ускоро захркали, а поручник Макс Ги је непомично лежао у локви крви. Последњом снагом покушао је неколико пута да се дигне са пода и најзад је успео. Скинуо је чизме и гвозденим шипком нечујно подигао затворска врата толико да су испала из шарки. Бацао је презрив поглед на стражаре, а затим закорачио бос у снег. Прикупљао је снагу и лагано одмицао, а онда осетио да је пошао без чизама, без којих по мразу неће далеко стићи. Вратио се и узео их. Стражари нису ништа осетили.

Скренуо је с пута, зашао у шуму и газећи дубок снег, успео је да нађе своје другове из Покрета отпора.

Пуковник Шланк је узалуд чекао Гија. Опет су почеле потере и хапшења. Полиција и служба безбедности трагале су за француским обавештајцем. Шеф париског Абвера пуковник Ваг послао је пуковнику Шланку десетак својих најбољих официра али ни они нису помогли. Макс Гију се изгубио сваки траг.

У пролеће 1944. године, тајни канал преко Шербурга опет је „прорадио“ и функционисао је све до почетка јуна, када су савезници извршили инвазију Француске.

К А Н А Л

П Р Е К О Л А М А Н Ш А

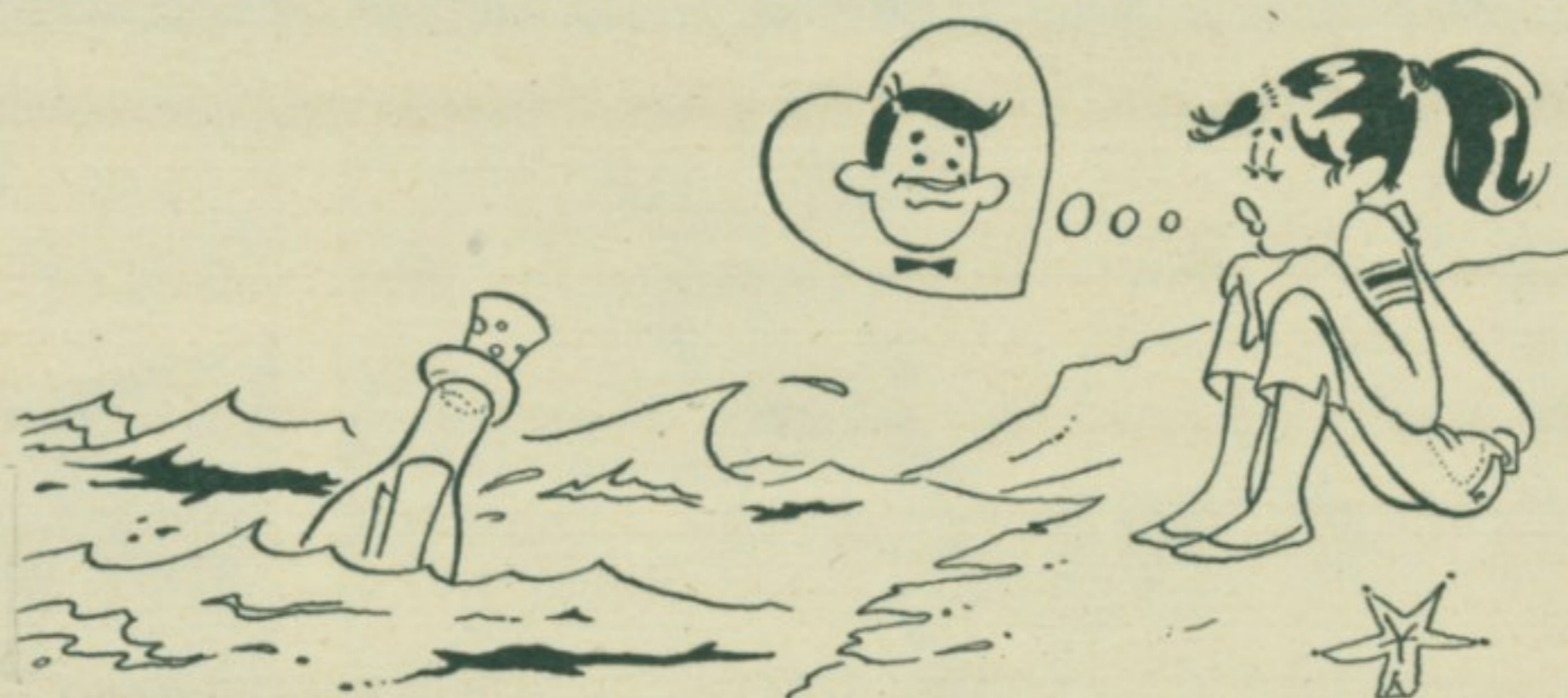
ПИСМА У СТАКЛЕНИМ КОВЕРТАМА

Јул 1750. године. Наш брод гори на Атлантику. Својој мајци Елизабети из Лондондерија поручујем: не плачи за мном. А свом куму Томасу Драјдену да се брине о мојој мајци и млађим сестрама. У чамцу нас је дванаесторица. Храбри су постали кукавице. И ридане се чује са свих страна. Смрт очекујем ђутке. Молим, предајте моју...

Писмо је било нађено у затвореној боци крај обала Јамајке 1957. године.

Ко зна колико писама у боцама, ношеним струјама, плови морима и океанима. Голфска струја, Кури Шиво, бразилске струје и друге „реке у океану“ носе та писма у „стакленим ковертама“. У писмима су понекад биле толико важне поруке да је све до прошлог века у Енглеској постојала дужност „краљевског отварача боца из океана“, а за оне који би неовлашћено отворили такву боцу била је предвиђена смртна казна.

... Један од првих познатих оснивача „поште у боцама“ био је Кристифор Колумбо. Године 1493. на повратку са свог првог путовања две Колумбове каравеле „Нина“ и „Пинта“ — запале су у буру. Када је „Нина“, којом је командовао сам Колумбо, запретио бродолом, велики морепловац је преписао најважније странице из бродског дневника, адресовао их на шпанску краљицу Изабелу I и, запечативши их у једно бурење, баacio поруку у море. Писмо никад није стигло ономе коме је било упућено, али је зато, 1852. године капетан америчке шкуне Џон Хајнес извукао из мора у близини Гибралтара боцу с „Колумбовим писмом“ и лично је предао шпанској краљици Изабелли II рачунајући на награду. Ни до данас није разјашњено како је писмо запечаћено у буренцету допловило до обале у боци.

... Године 1784, четрдесет четири морнара под вођством кормилара Мацујама кренула су да траже изгубљена и закопана блага. Али, бура је разбила њихов брод о стене једног ненастањеног острва. Морнари су умирали један за другим, од глади и жеђи. Последњи је умро Мацујама. Пред смрт он је на комадићима дрвета описао трагичну историју пловидбе, ставио их у боцу и баacio у море. После више од 150 година, 1935, боца је нађена у близини Хиратемуре, родног града крманоша Мацујама.

Али, „стаклена пошта“ није само весник несреће и бродолома. По мору пливају, поверене боцама, жеље за љубављу, шале, па чак и тестаменти.

Швеђанка Сузана Свенсеј баcила је 1958. године у воде Балтичког мора боцу са својом фотографијом и адресом. Боцу је ускоро нашла посада једног рибарског брода. Свих 25 чланова посаде заједно с капетаном били су нежење. И сви заједно отишли су да посете Сузану. Капетан је имао највише среће.

Септембра 1964. године, морнар америчке флоте Роберт Вентура нашао је на једној плажи на Ха-

вајима боцу и у њој писмо: „Драги мој! Било ко да си! Где си? Дон Копе, Сан Дијега“. Морнар је одговорио на приложену адресу и између њега и девојке из Сан Дијега развила се жива преписка. Вентура је најзад преко писама запросио девојку. Али, када је храбри младожења дошао у Сан Дијега открио је да његова вереница Дон има свега 18 месеци и да се с морнаром у ствари дописивао њен дванаестогодишњи брат.

Ипак, један од најнеобичнијих случајева догодио се 1949. године. Џон Вурисом, дечак који је издржавао себе и млађу сестру прањем судова у једном ресторани у Сан Франциску, скупљајући празне боце на плажи нашао је у једној од њих поруку: „Лондон, 20 јуна 1927. године. Сву своју имовину завештавам срећном налазачу ове боце и мом адвокату Барију Кохену, да је поделе на једнаке делове“. Дечак је веровао да је то шала али се ускоро открило да је „пошиљалац“ завештања Дејзи Александар, бивша власница фирме Сингер која производи познате машине за шивење. Дејзи је умрла 1940. у 80. године, и њена имовина процењена је на око 15 милијарди дина-

ра. Адвокат Кохен је још био жив и током свих тих девет година безуспешно је тражио тестамент своје клијенткиње. Почео је процес у којем су представници фирме оспоравали веродостојност завештања. Пријатељи Дејзи Александар су се сетили да се стара, ексцентрична богаташица забављала тиме да баца у Темзу разне по руке. Међутим, представници фирме су тврдили да боца бачена у близини Лондона никако није могла да стигне до Сан Франциска.

Процес траје и данас. Адвокат Кохен тврди да се пут који је боца превалила не може сматрати немогућим ако се упореди с „маршрутом“ других боца, нарочито оном која је добила назив „Холандјачин луталица“. Њу су 1929. године баcили у море енглески хидрографи негде између Тасманије и Кеогеленских острва. Кроз стакло се могао видети текст исписан на неколико језика. Налазач се молио да хидрографима јави када ју је и где нашао и да је подово баци у море. Боцу је најпре морска струја однела до обала Јужне Америке. Ту су је неколико пута нашли и враћали у море. Затим су је струје однеле до рта Хорна и даље у Индијски океан. Године 1935. боца је нађена на југоисточној обали Аустралије. За шест година боца је опловила Земљину куглу и помогла научницима да открију неке дотад непознате морске струје.

Колико боца још плови морима и океанима? Колико ће још изненађења и радости оне донети! Али, највећи „срећник“ биће, несумњиво, онај ко пронађе боцу коју је августа 1498. године, за време своје треће пловидбе, баacio у море Кристифор Колумбо. Наравно, ако она није нашао своје пристаниште у стомаку какве ајкуле.

ЛЕДЕНИ ЧАРОбЊАК

Пре четрдесет година у једном ресторану збио се овакав случај. Дошао је неки млад човек и поручио супу. Келнер му је донео тањир супе али није успео ни да окрене леђа госту а младић га је позвао да би га прекорео што му је донео супу хладну и стврднуту као чврсте лихтије. Исто се то поновило и са другим тањиром вреле супе која се још пушила кад ју је келнер донео на сто.

Шта се догађало? Младић је био представник фирме која је почела да израђује један потпуно нов производ — суви лед. Он је, чим би му келнер окренуо леђа, убацивао у супу комадић сувог леда од којег би се супа истог тренутка следила јер је температура сувог леда минус 78 Целзијусових степени.

Данас суви лед не представља никакво чудо. Његова примена је веома широка. Занимљиво је да се суви лед не топи, то јест не претвара у течност као обичан лед већ из чврстог стања прелази одмах у гасовито. Суви лед је у ствари чврст угљен-диоксид а добија се наглим испаравањем течног угљен-диоксида.

ЗАШТО КАЖЕМО:

БАКАЛНИЦА

Реч „бакалук“ и данас се чује у многим кућама а често ћемо је угледати исписану као рекламу у изложима продавница, нарочито у мањим местима: „Бакалук, воће, поврће“.

Ви одлично разумете ту реч: бакалук — то је шећер, брашно, со, чај, кафа, макарони. А зашто се све то назива заједничким именом бакалук, ви, вероватно, не знате.

Реч „бакалук“ дошла нам је из турског језика. На турском „бакмак“ значи гледати, а „алмак“ — узимати. Када су на нашим средњовековним ваншарима и пијацама турски трговци желели да привуку купце, они су гласно нудили своју робу разним узвицима од којих су се најчешће чули: „А, а, а бак-ала, бак-ала“. А то је требало да значи: „Погледај и узми што ти се свиђа“.

Наши људи слушали су те речи и не знајући шта значе веровали да се тако зове разна роба коју је трговац продавао. И мало помало почели су да све оно што се код трговаца могло купити називају „бакалуком“. Од ове речи постао

је и назив за радњу у којој се бакалук продаје — бакалница.

Занимљиво је да се и у руском језику на истоветан начин појавила слична реч са истим значењем: бакалеја — која означава мешовиту, колонијалну робу.

ФЛАШ ГОРДОН

ВЕЛИКА ТРКА

✈ **ЏОНИ ХАЗАРД** ✈ **ФРЕНК РОБИН**

ЧАРОБЊАК ДОКТОР ДУЛИТЛА

Почело је 1917. године на фронту. Један млади британски војник покушавао је да заборави ратне страхоте у којима се налазио пишући жени и деци. Али, шта да каже деци о рату? А осим тога како да избегне војну цензуру?

Млади човек гледао је око себе коње како гину под гранатама, псе или птице како умиру служећи агентима за везу. „Животиње такође воде рат, на свој начин“, мислио је он. Тада је дошао на идеју да пише за своју децу приче у којима ће описивати доживљаје једног сео-

Старом коњу потребна је стручна помоћ — дошао је по цвикере. Уместо слова и бројки ту су: зоб, слама и коцке шећера, потковице (слика горе). Тренутак предаха у кругу најдражих пријатеља (слика лево).

ског лекара, мало чудног, који уморан од људи, напушта једног дана своје пацијенте да би се посветио искључиво животињама. Морамо рећи и то да је овај човек поседовао нешто особено, нешто што други људи немају: „говорио“ је језиком паса, мачака, мајмуна, чак и лавова, крокодила, љускара, носорога. Све у свему 15 „језика“. Тако су у машини Енглеза Хјуа Лофтинга настали „Доживљаји доктора Дулитла“.

Приче објављене први пут 1920. године постигле су одмах огроман успех прво у Енглеској а затим у Америци а ускоро се преводе на више од десет језика.

За енглеску децу „Доживљаји доктора Дулитла“ значе исто оно што за нашу децу и децу осталог света значе Гримове и Андерсенове бајке. Фоку „Софију“, папагаја „Полинезију“, лисицу „Шеилу“, шимпанза „Че-Че“ и остале пријатеље необичног чика-доктора заволела су сва деца.

Наравно, овако лепе приче биле су као створене за филм и он је снимљен а његова свечана премијера одржана прошлог месеца у великом лондонском биоскопу „Одео-ну“. Главну улогу тумачио је познати енглески филмски глумач Рекс Харисон.

По завршетку филма „доктор Дулитла“ је прешао у Париз где је добио нову главну улогу у филму „Бува у уху“ Фејдоа. Том приликом окупљеним новинарима Харисон је изјавио: „Много сам жалио кад је филм био завршен. Доживљаји доктора Дулитла толико су ме одушевили да сам се скоро поистоветио са њим. Свет овог „човека“ је заиста необичан. Штавише верујем да је у мени остало нешто од његове личности. А то није чудно кад се зна да сам у његовој „кожи“ био готово две пуне године. Само снимање трајало је годину дана. Са животињама треба имати много стрпљења. Што је најгоре оне никад нису спремне за снимање. Тако смо доста тешкоћа имали са жирафама. Оне се сваки час ритају и никако не воле да их неко узјаше. Требало нам је годину дана да обучимо „Барбару“ — тако се звала друга

жирафа — прва нам је угинула после неколико недеља — да носи седло на леђима.

Са носорогом „Мери“ такође је било тешкоћа. Тада сам први пут стварно зажалио што нисам прави „доктор Дулитла“ који уме да говори њиховим језиком и да их лечи.“

За све време док је трајало снимање филма животиње-глумци живе су у резервату „Земља џунгле“ у долини Сан Фернандо, на југу Калифорније. Изузетак је представљао циновски пуж „Морска ружа“ направљен од пластичне масе. Пуж је био дугачак око 18 а висок 7 метара и за време снимања сцене са њим у њему су се налазила четири техничара.

Жеља нам је да овај наш мали чланак макар мало помогне да југословенска деца, која доктора Дулитла знају из књиге, виде ову симпатичну и блиску личност и на филму.

Двоглаву ламу Пашми-Пули добио је на поклон од једног пријатеља Индијанца.

ЛЕПО ЈЕ БИТИ ДЕТЕ, АЛИ НИЈЕ ЛЕПО БИТИ МАЛИ

У једном од ранијих бројева писали смо како Божидар Стошић „Боле“ игра за децу, а у прошлом како деца оцењују своје омиљене јунаке. Хтели смо да испитамо и друге творце децијих емисија — како се осећају док раде за децу, има ли разлике између рада на емисијама за децу и емисијама за одрасле, колико је тешко направити програме који ће се допасти деци.

Станислава Пешић, глумица Народног позоришта и јунакиња филмова „Медаљон са три срца“, „Право стање ствари“, „Штићеник“, „На папирнатим авионима“ и „Куда после кише“, водила је са Зораном Радмиловићем емисију „Хиљаду зашто“ и о раду на децијим емисијама говори са великим задовољством:

— Деци се мора веровати, тада и она вама верују. Ја сам најискреније поверовала кад ми је једно дете написало да су оцаи направљени само зато да би роде имале где да станују. Тако је емисија „Хиљаду зашто“ за мене био најдражи и најлакши посао који сам икада обављала. Те емисије су биле наши разговори и, ако би требало да се обратим деци, имала бих да им кажем: „Децо, с вама је тако лепо разговарати и жао ми је што је разговор завршен, највише због тога што сте у тој игри ви победили. Остало је једно питање на које ја — „свезналица“ нисам успела да одговорим. Питање је: шта су врата прозорима?“

Александра Поповића, писца „Развојног пута Боре снајдера“ и „Чарапе од сто петљи“ (награде на Стеријиним позорју), затим романа „Судбина једног Чарлија“ (награда „Невен“) — нашли смо код куће. Чувао је најмлађу кћер Сиду пошто је супруга Даница отишла да доведе Тању-првака из школе. Кад се све у кући средило Поповић нам је рекао:

— Написао сам до сада тридесет радио-игара за децу, писао романе, комад „Пепељуга“, учествовао у писању емисије „На слово, на слово“, имао једно „Име и презиме“ (Бананин брат — са Болетом Стошићем) и сада смо дошли до осме емисије „Ни црно ни бело“... Што се тиче самог писања, скоро да и нема разлике између текстова за одрасле и текстова за децу. Као кад бисте питали столара како прави столицу за одрасле а како малу столицу за дете. Столар би рекао да материјал није важан, разлика је једино у томе што му за малу столицу мање плате. То је и са писањем за децу, наравно није у питању буквално плаћање него се писање за децу мање признаје... а мање се признаје јер су деца мала па се сматра да малој, глупој деци може да пише ко год је велики. А то није истина. Није истина да деца не знају шта је добро а шта лоше,

Како се праве програми за децу — говоре глумице **Станислава Пешић** и **Оља Грастић-Јелић**, писац **Александар Поповић** и редитељ **Србољуб Станковић**

Станислава Пешић

Оља Грастић — Јелић

међутим — истина је да деца много троше зато што расту. Тако они потроше и оно што није добро, али га преправе, у томе је ствар. Деца су мала и немају права да се буне и зато кад нешто није добро, деца то прераде у својој глави, па га направе да је добро и потроше га. И најгору причу дете савршено преприча, па то више није лоша прича...

— Ипак, — наставља Поповић — кад препричавањем улепшавају причу, деца троше и нешто што имају од добрих прича, по томе испада да нешто губе. За мене је онда најважније да се мање бавим причом, мада се њоме морам увек бавити, а да деци помажем да мисле на што бољи, богађији начин. Кад једно дете научи да добро и богато мисли, њему лоше приче не могу ништа.

— Зато би било драгоценост да глумци који играју децу одају једну своју тајну: како човек може да одрасте као човек, а да остане добар као дете. По томе како ови глумци у емисији „Ни црно ни бело“ певају, како се смеју и љуте, ја видим да су много добри, као створени за љубав. Утолико је

је друго: она је добра, али немирна, жива, радознала, скоро неваљалица. Глумити такав „карактер“ врло је занимљиво, а мислим да и деца и одрасли више воле да гледају „ни црне ни беле“ јунаке, него измишљене ликове у које их је тешко уверити.

Србољуб Станковић, редитељ емисије „Ни црно ни бело“ најбоље ће нам одговорити како се праве емисије за децу. Он је на телевизији режирао „Гулу“ и петнаест емисија „Име и презиме“; у позоришту „Бошко Буха“ режирао је представу „Украдени принц и изгубљена принцеза“, која је недавно доживела 250-то извођење.

— Испричаћу вам како смо радили на емисијама „Ни црно ни бело“. Кад смо почели рекао сам глумцима да ја нећу режирати а они неће глумити, него ћемо да се играмо! Не смемо, рекао сам даље, да играмо децу, него сви глумци морају остати оно што јесу и да се, такви какви јесу, играју игара које им је задао писац. А при том: споља је то лудирање, игра, а изнутра би требало да пренесемо на децу неке ситуације које говоре о себичности и пожртвовању, о недругарском лукавству и племенитости. Али пошто нећемо да држимо лекције и предавања, табла ће нам служити за поруке и поуке, па гледаоци нека приме оно што воле: или игре или поуке.

— Покажите нам то на једном примеру, — замолили смо Станковића.

— Ево: у следећој емисији има сцена „жмурке“, а после ње Смиљка остане везаних очију као богиња правде у суду, руке јој стоје као тасови на теразијама. Два дечака стављају на ове „тасове“ чоколаде за све што сматрају својим врлинама а одузимају друго ме за оно што нађу као његову ману. И та игра траје, дечаки одузимају и додају, а после свега појаве се на табли ове речи: „Кад своје врлине упоредиш с туђим манама, бољи си, али кад своје мане упоредиш с туђим врлинама — гори си“. Пошто се цело време надмећу речима, хтели смо још да покажемо да другове треба ценити по ономе што учине а не по ономе што умеју да испричају.

— Примећују се разлике између ваших ранијих емисија и ове серије. Како ћете нам то протумачити?

— Постоји та разлика: у серији „Ни црно ни бело“, од самог почетка, ниједан учесник није смео да иде на то да постане дечји „идеал“. И врло свесно смо се трудили да се деца не „заљубљују“ у њих, него да их схвате као себе, као истините, дакле ништа изнад себе, — једном речју као јунаке који нису за обожавање. Хтели смо да се деца препознају у Смиљки, Миодрагу, Шуменку...

М. М.

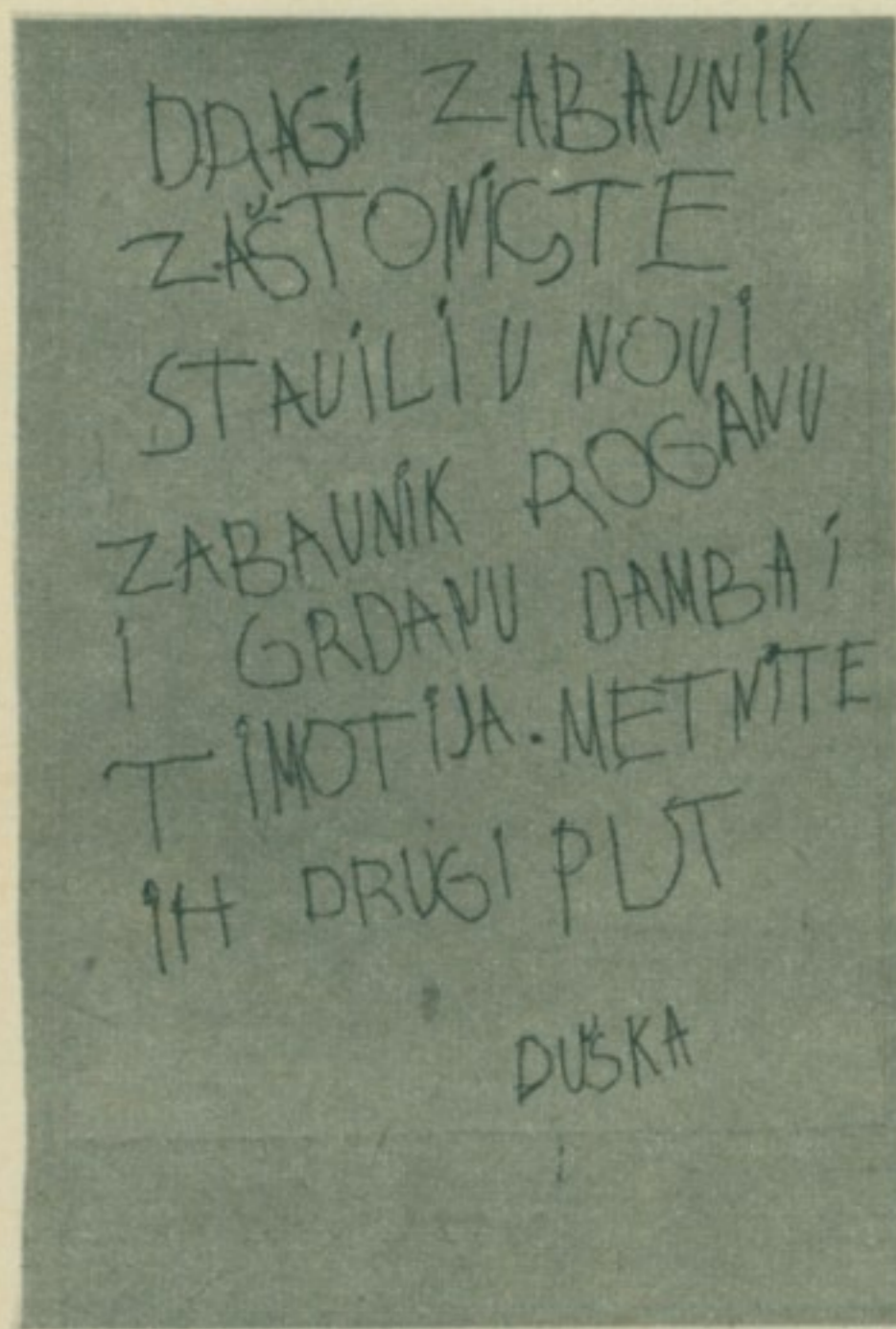
ТОМА ЗВАНИ ЗАБАВНИК

ДРАГА РЕДАКЦИЈО,
пошто сам дете са села а и доста сиромашан, то бих вас молио да ме мало сачекате за претплату. Послаћу вам је чим зарадим у априлу за целу годину. Ако хоћете да ме другарски разумете, шаљите ми лист од првог броја. Молим вас, учините ми услугу пошто скоро не могу за мислити себе без Забавника. Још ме у селу зову „Забавник“.

Поздравља вас **Тома Милошевић**, Прекопчелица, з. п. Лебане, Лесковац

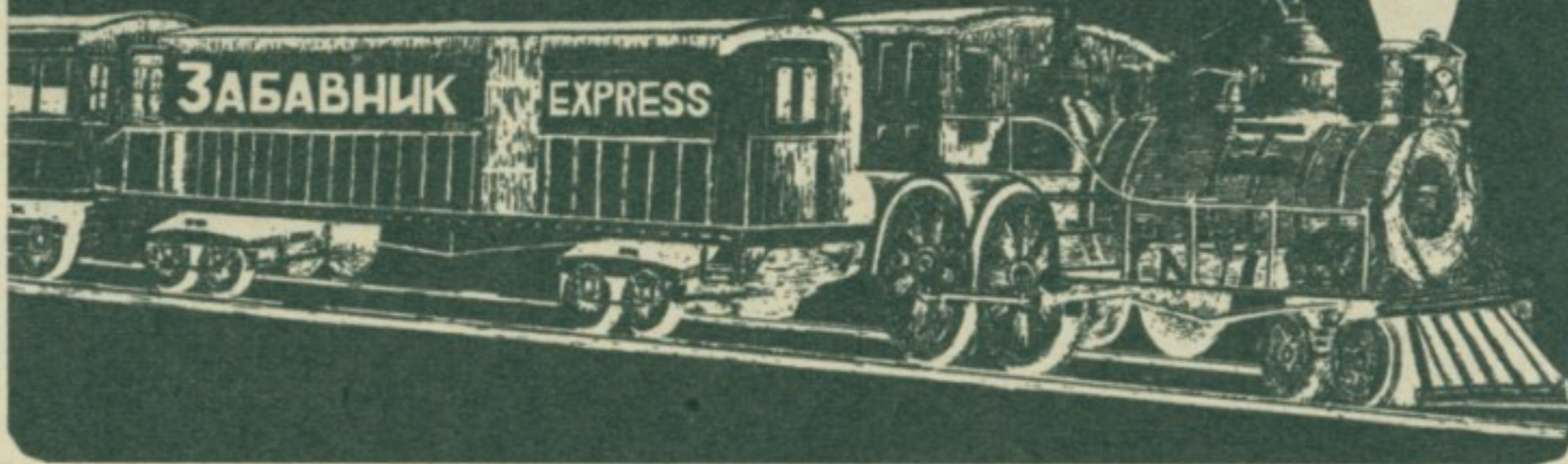
Драги Томо, ми ти верујемо и чекаћемо те. За „Забавник“ немој да бринеш: добијаћеш га редовно и до априла и после априла.

ДУШКИНА ЖЕЉА

Драга Душка, од свих писама твоје нас је највише обрадовало. Лепо си га

МАЛА ПОШТА

КОНКУРС «НА СЛОВО»

Закључили смо примање одговора за наш конкурс „На слово“. Жири, састављен од петнаестогодишњих ученика, прегледаће сва приспела писма и одабрати најбоља. Резултате и награде објавићемо у идућем броју.

написала иако још не идеш у школу. Тако нам се бар чини по твом рукопису. Причу о Дамбу и Тимотију, Рогани и Грдани послао нам је чика Дизни као новогодишњи поклон деци. Нова година је прошла и зато их више нема у „Забавнику“. Мораћеш да чекаш до друге Нове године. А дотле нека ти праве друштво мали Татош, Чапа, Паја и Мики.

НЕСРЕЋНИ КАРИКАТУРИСТА

Драги Забавниче,

Нацртао сам карикатуру једног колеге из разреда и сви су рекли да сам га погодио, али кад је он видео ударио ме је песницом под око. Ја сам му вратио. Наишао је професор и обојицу нас казнио. Тако сам страдао због тог цртежа и сад размишљам: исплати ли се да цртам карикатуре ако се због тога

имају незгоде. Шта Забавник о томе мисли?

Мирко Смиљанић, ученик, Београд

Питали смо карикатуристу Зуку Цумхура и он нам је одговорио да је целога живота избегавао да црта карикатуре својих пријатеља и познаника. Он је увек цртао људе који су врло далеко и који никада нису имали времена да дођу и да га ударе по оку — као што се теби десило.

ПОЗДРАВ АДАМОУ

Пријатно ме је обрадовала вест да ће „Забавник“ бити штампан у суперколору. Чим сам га купио, моју пажњу привукла је једна страна на којој је објављена слика Адамоа и његова песма. Ја бих вас

молио, уколико је то могуће, да и даље објављујете слике неког ансамбла или певача са по једном песмом. Ако је могуће ја бих вас молио да у следећем броју објавите Џони Холидеја.

Ово писмо пишем у име мојих другова и другарица.

Срђан Мијовић
ул. Студентска 14, стан 19
Н. Београд

Вашој жељи свакако ћемо изићи у сусрет али је то немогуће учинити већ у следећем броју пошто се стране у боји морају припремити за неколико бројева унапред.

ПРВЕ ЧЕСТИТКЕ

Уредништву „Политикиног забавника“ честитам први број у боји.

Ваш читалац
Мијајев Војислава, ученица
Зрењанин, Лоле Рибара 2 16

Вашем колективу срећну Нову 1968. годину, а новом „Забавнику“ рећан рођендан жели породица

Срданов
(место и адреса нису наведени)

Уредништво захваљује на честиткама.

ГОДИНА И ЦЕНА

ДРУЖЕ УРЕДНИЧЕ,

На првом новом „Забавнику“ приметно сам цену у црном кругу у коме пише 1 динар 1952. Шта то значи? Сматрам да то морате променити јер изазива забуну код читаца.

др Владимир Јовановић, Дунавска, 17, Земун

Заглавље листа на које нам ви стављате примедбу задржало се још из времена кад је „Забавник“ обновљен после рата, а то је 1952. године. Цена листа се у међувремену мењала, а година је остала. Размислићемо о вашој примедби.

Овај јубилеј је за многе веома значајан, већина је равнодушна према њему, а има и таквих који га не воле. Тачно пре педесет година, једног мартовског дана, појавила се прва грамофонска плоча на којој је снимљена џез-музика.

Била је то плоча марке „Виктор“ (бр. 18255, број матрица Б 19 331-Т и Б 19 332-3) са насловима „Livery Stable Blues“ композиција касније позната као „Bernyard Blues“ и „Dixie Jass Band One-Step“. Част да сними прву плочу са овом врстом музике припала је саставу под називом „Original Dixieland Jass-Band“ који су сачињавали Доминик Ла Рока (рог), Еди Едвардс (труба), Лари Шилдс (кларинет), Хенри Рагас (клавир) и Тони Сабрбара (бубњеви).

Квинтет је потицао из Њу Орлеанса и сачињавали су га искључиво бели музичари. У то време гостовао је у локалу за игру извесног Рајзенвебера у Њујорку где су га сматрали првим џез-црвом у „великој јабуци“ како и данас многи џез-музичари називају овај милионски амерички град који је за неке веома тврд орах. Постигли су огроман успех на овом гостовању и снимили плочу. Истини за вољу треба рећи и то да је снимање прве џез-плоче организовао власник локала Рајзенвебер и то у рекламне сврхе.

Кад је реч о овом јубилеју могу се изнети још неки занимљиви подаци. У то време се џез још називао џес или џас. Ни данас се још потпуно тачно не зна како је ова реч настала и шта је првобитно значила. Постоје разне теорије о настанку и значењу те речи, али ниједна није још потпуно прихваћена.

Плоча која је сада навршила пет деценија снимљена је, разуме се, механички, а не електричним путем. Музичари нису свирали пред микро-

РОЂЕНДАН ЏЕЗ-ПЛОЧЕ

фоном, већ у левак који је био обешен на зиду. И још нешто, снимање је морало да се подешава према возном реду: јер, крај магацина у коме

је створена прва плоча џез-музике, налазила се пруга и могло се радити само онда када возови не пролазе.

Ни тада, а ни још читав низ година, музичари нису смели да производе сувише гласне звуке, јер би то покварило снимање. Зато су снимци из тог времена прилично танки и тврдог тона. Па ипак су бољи од првих плоча снимљених електричним путем кад техничари још нису били овладали својим апаратима.

Занимљиво је да се те две композиције џез-музике снимљене пре читавих пет деценија и данас још могу наћи у продавницама плоча великих европских градова. Наравно, преснимљене на лонгплеј плоче.

Један од чланова квинтета Доминик Ла Рока провео је добар део свог каснијег живота покушавајући да убеди читав свет да је његов оркестар тако рећи измислио џез. На заглављу писама овог састава чак је било утиснуто „ствараоци џеза“, а Ла Рока је засипао писменим редакције листава и објашњавао њихову велику заслугу. Његов доказ се састојао у следећем: „Где су плоче снимљене пре наше које показују да је џез и пре тога постојао?“ Ла Рока је чак постао смешан тим својим тврђењем, које је, ипак, љутило многе црначке музичаре јер су добро знали чијом се музиком овај квинтет инспирисао. Још су четири године протекле пре него што су први црначки музичари снимили плочу, другим речима пре него што је снимљен заиста оригиналан џез.

И на крају, јубилеј ове плоче доказује да је џез — који је пре пет деценија сматран пролазном модом — успео не само да се одржи него и добије у популарности.

БИК КОЈИ СЕДИ

А ТАДА СЕ НА ХОРИЗОНТУ ПОЈАВИО ЦИТАВ ОБЛАК ИНДИЈАНАЦА. ТО ЈЕ СТИЗАЛА ПОМОК БИКУ КОЈИ СЕДИ. МЕЂУСОБНА ПЛЕМЕНСКА ТРВЕЊА БИЛА СУ ЗАБОРАВЉЕНА. ВИДЕВШИ ТО, КЛАСТЕР ЈЕ СХВАТИО ДА ЈЕ СВЕ ИЗГУБЉЕНО...

...И ДА МУ НЕ ПРЕОСТАЈЕ НИ ПОВЛАЧЕЊЕ...

ХРАБРО, МОМЦИ! ПОКАЖИМО ИМ ДА УМЕМО ХРАБРО И УМРЕТИ... АКО ВЕК НЕ МОЖЕМО ДА ПОБЕДИМО!

ПОДСТАКНУТИ ОВИМ РЕЧИМА, ВОЈНИЦИ СУ ЗБИЛИ СВОЈЕ РЕДОВЕ. АЛИ, ПАДАЛИ СУ ЈЕДАН ЗА ДРУГИМ ПОД УДАРОМ ПРВОГ ТАЛАСА ИНДИЈАНАЦА...

А КАД ЈЕ НАИШАО И ДРУГИ ТАЛАС... ОД 7. ПУКА... НИЈЕ ОСТАО НИКО...

837

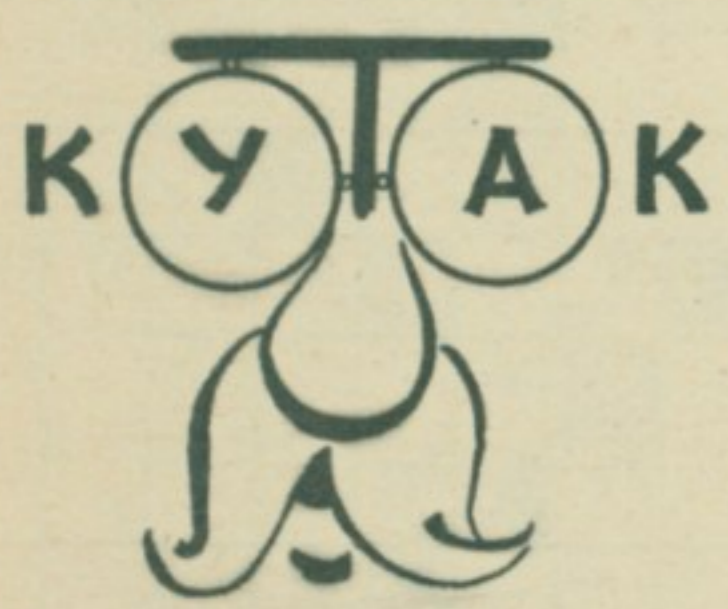

■ за отварање X зимских олимпијских игара у Греноблу, које почињу 6. фебруара ове године, француске штампарије су одштампале 2.250.000 улазница и саобраћајних карата, и то 868 различитих врста, што у килограмама износи шест тона папира. По ређане једна до друге ове улазнице би представљале шарену траку дугачку 500 километара. Кад би се, пак, наслагале једна на другу њихова висина би износила 405 метара, што би за 85 метара надвисило Ајфелову кулу.

■ у старо време веровало се да је Сунце бог који се вози на у-жареним колима и прелази преко нашег неба увек истим путем. Данас се о Сунцу много више зна. На пример, зна се тачно раз-даљина од Земље до Сунца, те најсјајније од свих звезда које нас окружују; зна се да је свет-лости, која се као што је познато креће брзином од 299.860 киломе-тара у секунду, потребно осам минута и тринаест секунди да би стигла од Сунца до нас, а да би једној ракети која се креће брзи-ном од 1000 километара на час било потребно седамнаест годи-на да би прешла исту раздаљи-ну. Зна се да је Сунце 1.300.000 пута веће од Земље, да темпера-тура у његовом језгру износи двадест до четрдесет милиона степени. Да додамо и ово: да Сунце, иако нам изгледа огром-но, не спада у највеће звезде и да научници проричу да ће се о-но угасити кроз... неколико ми-лијарди година.

■ ангорска мачка има на свом телу, подразумевајући ту и ша-пе, главу и уши, до 250.000 фла-ка.

■ чувени француски сир кама-мбер направила је први пут јед-на сељанка 1781. године из ма-лог нормандијског села Камба-бера.

**ВЕСЕЛОГ
АРХИВАРА**

Породична срамота

Познати енглески природњак Чарлс Дарвин није се у детињству баш одликовао неком прилежношћу у школи и склоношћу према школским предметима.

Њега су више привлачили природа, путовања, свет животиња и биљака.

Када је Дарвин одрастао и одлучио да оствари своју жељу из детињства и крене на путовање бродом „Бигл“, наишао је на одлучно супротстављање свог оца.

— Ти ни на шта не мислиш, сем на лов, псе и хватање пацова — прекорно је рекао стари Дарвин сину. — Срамотиш и себе и целу нашу породицу.

Као што знате, ово се про-рочанство није испунило. „По-родична срамота“ постала је њена — слава.

„Милостиви господар“

Познати руски шахиста А-лександар Аљехин учествовао је први пут на дописном ша-ховском турниру још 1902. го-дине.

Један од учесника турнира јавио је Аљехину свој наредни потез у писму које је овако адресирао:

„Милостивом господару го-сподину Александру Аљехину!

Он није знао да је у то вре-ме „господин Аљехин“ имао... десет година.

Најкраћа критика

Неки наобудни списатељ донео је Волтеру своје дело, за молио га да га прочита и доне-се свој суд. После неколико да-на Волтер му је вратио руко-пис рекавши да се његово ми-шљење налази на крају.

Писац је пажљиво разгледао враћени рукопис али нигде ни је нашао ниједног ретка испи-саног Волтеровом руком.

Зар га је Волтер обмануо? Не. На крају свог дела писац је својом руком написао »Fin« то јест „крај“. Волтер је прецртао слово „н“ и оста-вио „Фи“ што би се на наш језик могло превести као „пи“ или „фуј“. Том кратком речи он је и изразио своје мишље-ње о делу.

ХУМОР

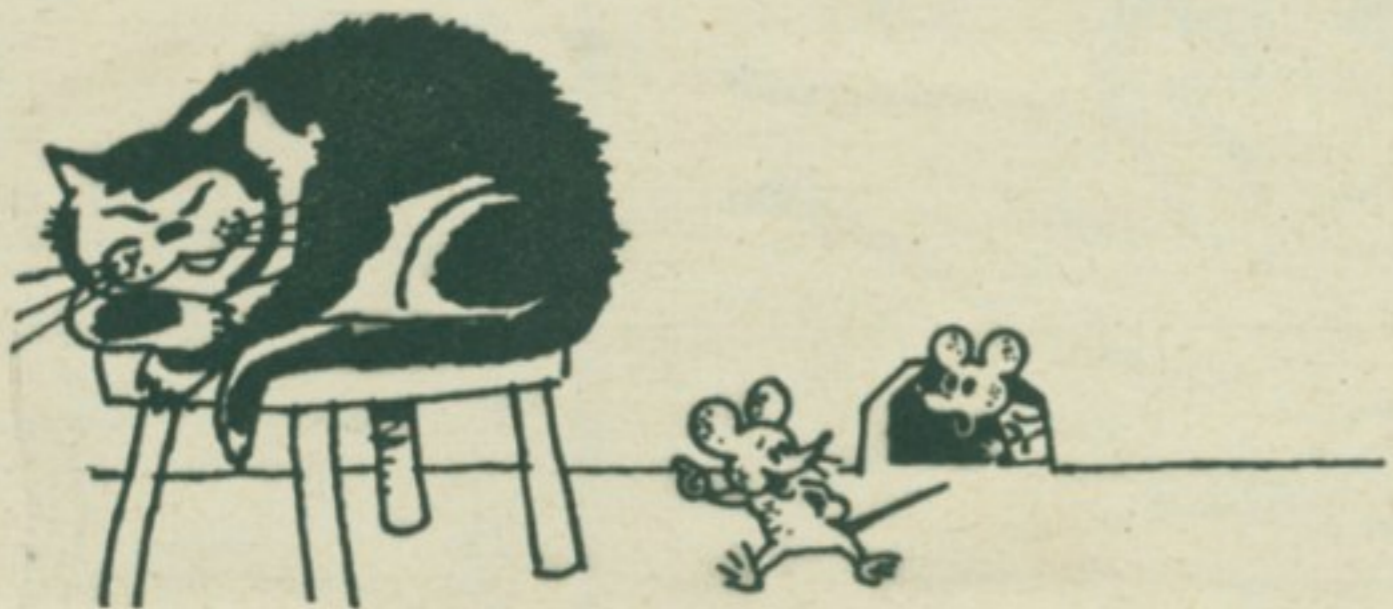
— Не наслањај се на мене, човече! Промашћу!

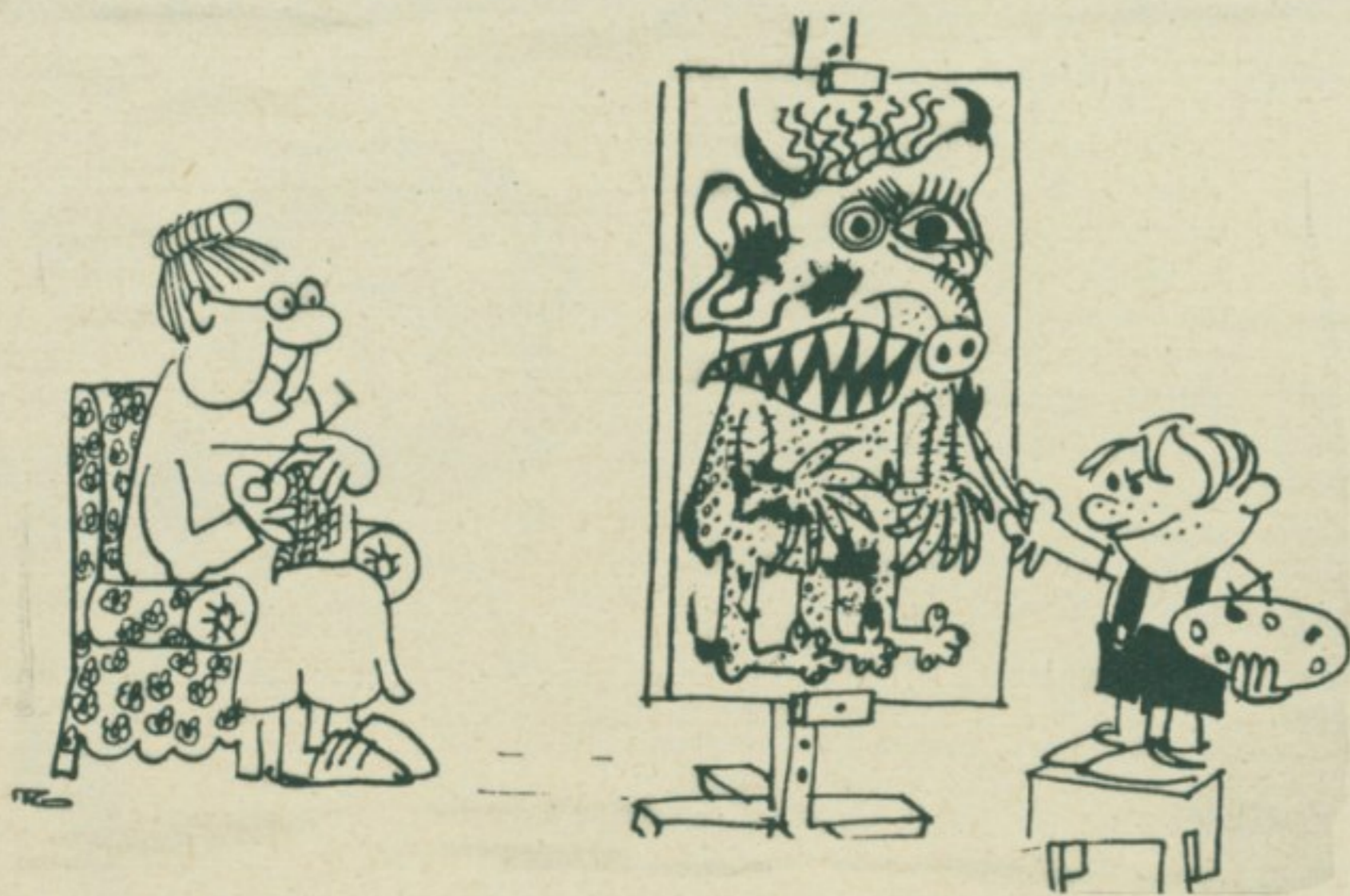
— Шта ли ће тек бити кад почнеш да учиш тригонометрију?!

— Нећу кући! Хоћу још да се играм.

— Не бој се! Она се од два до три одмара од рада.

БЕЗ РЕЧИ

Изузетак не потврђује правило

„Гром никад не удара два пута на исто место“. То мишљење делили су чак и многи научници све док у споменик Џорџу Вашингтону гром није ударио неколико пута узастопце. Споменик су морали да осигурају громобраном. Мада су, несумњиво, и раније људи налазили на високо дрво или димњак у које су грови више пута ударали, никоме није пало на ум да на њих треба ставити громобран јер им ни су изгледали нарочито „важни“.

Многи мисле да су ситне мушице „деца“ великих мува. Мало ко зна да муве, лептирови, осе и многи други инсекти не мењају свој „раст“ од тренутка кад дођу на свет па све док не угину.

Још од детињства многи од нас имају погрешну представу о најједноставнијим стварима и појавама. Тако је, на пример, широко распрострањено мишљење да приликом оштрења металних предмета тоцило треба премазати да би се смањило трење. То није тачно. Подмазивањем се, у ствари, трење повећава. Сићушне честице метала које се при оштрењу „скидају“ са оштрице ножа или код другог металног предмета остају на неподмазаном тоцилу, чине га више глатким и самим тим оно слабије оштри. Средство за подмазивање, везујући се са металним честицама, чува тоцило.

Има много општеусвојених мишљења и изрека које често можете да чујете од својих познаника, у радио-емисијама или да их прочитате. Понављамо их уверени да изговарамо истину, да наводе чињенице које сведоче о уму, довитљивости и досетљивости великих људи.

„Изузеци потврђују правило“ изговарамо потпуно сигурни да наводимо латинску изреку и не слутеће да су њу, преведену најпре на енглески а затим и на друге европске језике, преводиоци потпуно погрешно протумачили. Изрека треба да гласи: „Изузетак проверава правило“, то јест због једног јединог изузетка треба проверити правило. У том смислу су је употребили стари Римљани.

Жена италијанског научника Лујџија Галванија била је једном болесна и лекари су јој препоручили да једе супу припремљену од жаба. Припремајући супу-лек приметила је да жабе настављају да се прчевито трзају чак и мртве. Скретнула је мужу пажњу на ову појаву и — ето великог открића. У ствари, Галвани је вршио опите са жабама једанаест година пре смрти своје жене. Причу о жабљој супи, болести Галванијеве жене и научном открићу измислио је италијански писац Алиберт.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) чувени португалски морепловац, 7) оружани сукоб народа, 8) совјетски шаховски велемајстор, 10) четинарско дрво, 12) покривач главе, 13) шупљина у костима лобање, 15) острво у Јадранском мору, 16) ноћна птица грабљивица, 17) домаћа животиња, 19) два иста самогласника, 20) једноцифрен број, 22) сирће, 24) митолошки краљ Тебе, 26) река у Далмацији, 27) мушко име, 28) град у Естонској ССР, 30) зачин (јелу), 31) лична заменица, 32) ловачки пас, 34) и један и други, 36) врста атмосферског талога, 38) неопходно ниће, 40) универзитетски град у Енглеској, 41) познати француски физичар (1786—1853), 42) старојудејски цар, 43) назив, 44) башта.

Усправно: 1) име и презиме наше познате позоришне глумице, 2) главни град једне суседне земље, 3) савремени совјетски филмски редитељ (Николај), 4) медикамент, 5) мера за папир, 6) несмотреност, 7) пасмина, 9) део одеће, 11) два слова, 14) целокупно, 18) црноморско пристаниште у СССР, 20) почетак трке, 21) речно острво, 22) америчка скраћеница за „све у реду“, 23) лука у Израелу, 25) кретање, 29) острво у Јадранском мору, 30) ноћна птица грабљивица, 32) запаљење слузокоже, 33) отворена повреда, 35) име пољског песника Мицкјевича, 37) упитна речца, 39) стара турска титула (множ.).

	1	2		3	4	5	6	
7				8				9
10			11		12			
13				14		15		
16				17	18		19	
				20			21	
22		23			24			25
26					27			
	28			29				
30			31			32		33
34		35		36	37			
38			39		40			
41						42		
	43					44		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) крило, 6) Гренобл, 8) лукс, 9) брег, 11) Осака, 13) тор, 14) ст, 15) Орг, 17) но, 18) ас, 20) Готи, 22) вул, 24) ред, 25) рит, 26) рак, 28) Аре, 30) акт, 32) пом, 34) ил, 35) бод, 37) на, 38) Сена, 40) оток, 42) Цер, 43) нов.

КАД СЕ УМОРИТЕ ОД УЧЕЊА

НАШ ТЕСТ

Спремите оловку. Починемо! Прво пажљиво, и то тачно четири минута, (не више, часовник вам је на руци) посматрајте фигуре у левом квадрату, све кружиће, квадратиће, крстиће, заставице. Затим листом хартије или просто руком прекријте леву страну цртежа.

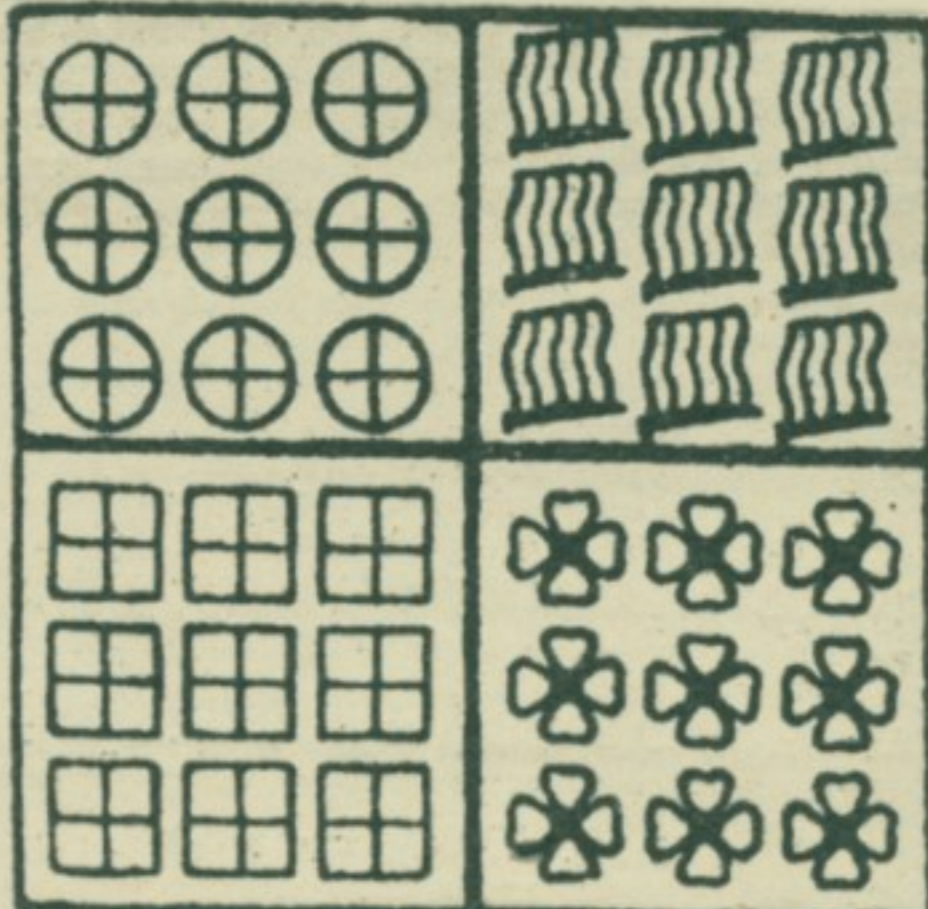
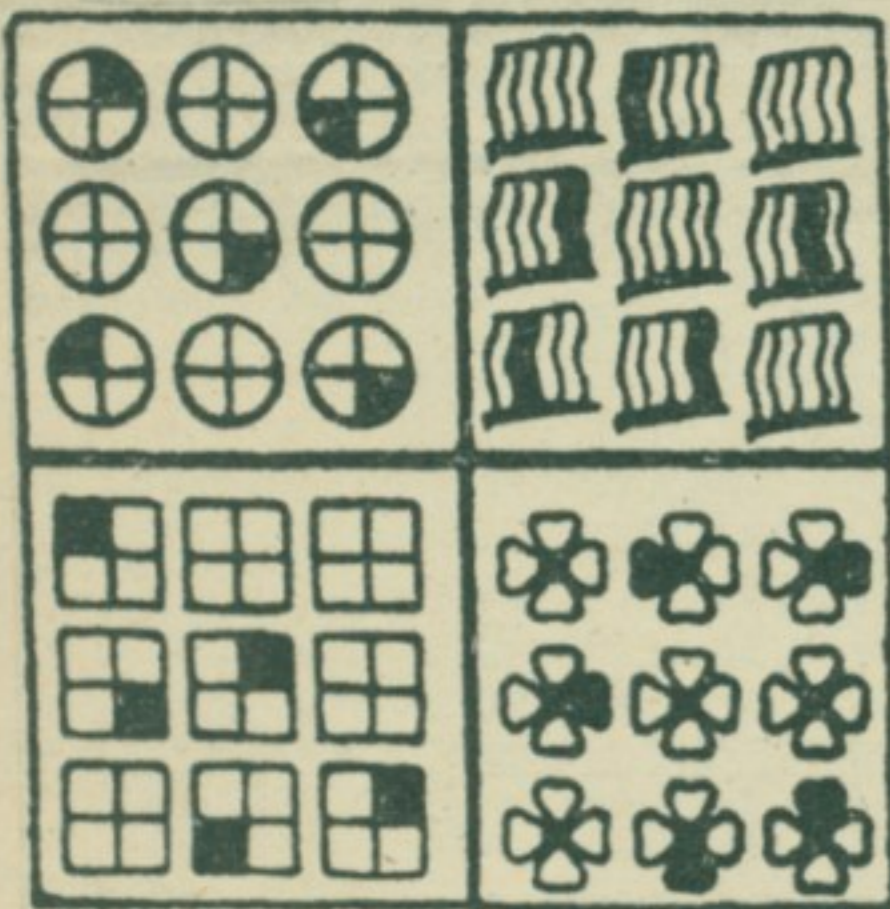
Сада, кад је леви квадрат скривен од ваших очију, у десном зацртајте оловком оне делове фигурица, које су по вашем мишљењу биле затамњене и у левом квадрату.

Проверимо сад наш успех: један поен добијате ако сте обојили ону фигуру која је и на левом била затамњена чак иако нисте тачно погодили који је њен део био црн; четири поена за потпуно тачно пренето затамњење. Онај ко има савршено визуелно памћење, може да сакупи сто поена. Ако сте успели да прикупите 80 поена, сматрајте да имате врло добро визуелно памћење, од 60—70 обично, а ниже од 60 — ви нас забрињавате.

Погледај — нацртај

Погледај нашу слицицу и потруди се да запамтиш све што се налази на њој. Сад прекриј цртеж листом хартије и покушај да га и сам нацрташ по сећању. Још боље ћеш урадити ако црташ у друштву — удвоје, утроје. Ко од вас верније наслика цртеж и са тачнијим распоредом предмета — значи тај има очи које боље памте или како се то стручно каже — боље визуелно памћење.

ОД ТАЧКЕ ДО ТАЧКЕ

Мајмун Коко ужива. Свако дете би пожелело да бар једном седи тако високо. Коко и Јумбо заједно су ишли у циркуску школу и добри су пријатељи. Ако повежете све тачке, почевши наравно од броја 1, знаћете кога то Коко јаше и ко се крије под именом Јумбо. А можда сте то већ погодили? Ипак, проверите.

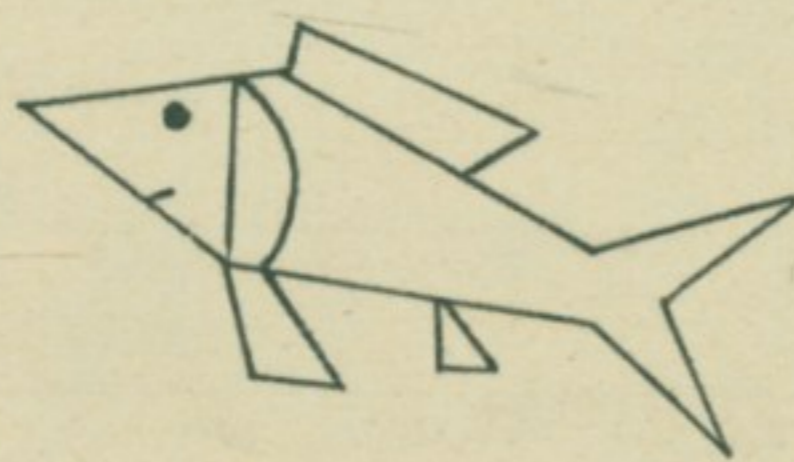
Цртање и рачунање

Запитали су га колико има година. Уместо да им одговори узео је оловку у руке и нацртао свој портрет. Нисмо баш сигурни да ли је успео да постигне неку сличност са самим собом, али нам је на питање колико има година тачно одговорио. Како, то вероватно и сами видите. А сад ми вас питамо: „Колико овај човек има година?“

Једним потезом

Ова риба, и свака друга њој слична, може се нацртати једним потезом, не дижући оловку или перо с хартије. Само пазите: не смеете два пута прећи преко исте линије.

НАЂИТЕ ДЕСЕТ РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ОВА ДВА ЦРТЕЖА

WALT
DISNEY

МИКИ

